

เครือข่ายความหมายของคำว่า 'ออก' ในภาษาไทย: การศึกษาแนววรรณศาสตร์ปริชาน

นายกาจน์บัณฑิต วงศ์ศรี

สถาบันวิทยบริการ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาภาษาศาสตร์ ภาควิชาภาษาศาสตร์

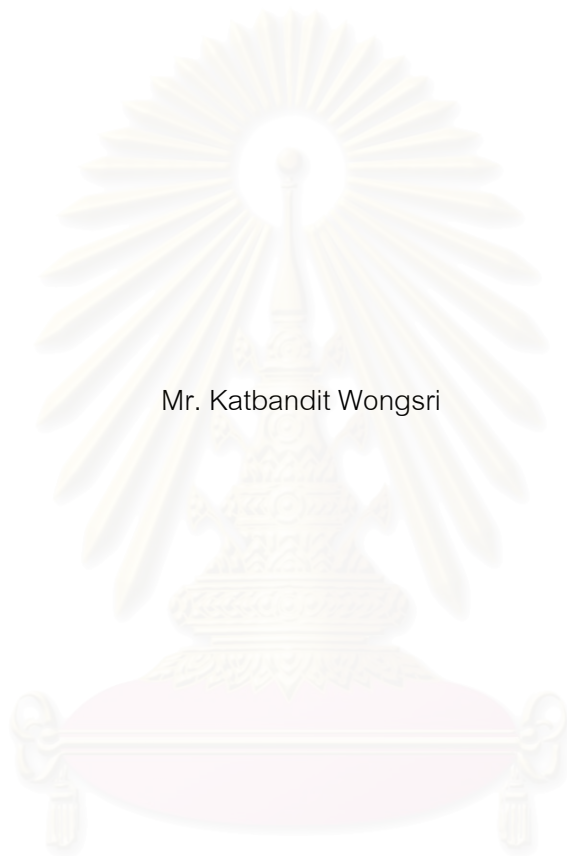
คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2547

ISBN 974-53-1793-4

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A SEMANTIC NETWORK OF /ʔɔ̀k/ 'OUT' IN THAI: A COGNITIVE SEMANTIC STUDY

Mr. Katbandit Wongsri

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Arts in Linguistics

Department of Linguistics

Faculty of Arts

Chulalongkorn University

Academic Year 2004

ISBN 974-53-1793-4

กาจบัณฑิต วงศ์ศรี : เครือข่ายความหมายของคำว่า 'ออก' ในภาษาไทย: การศึกษาแนว
 อรรถศาสตร์ปริชาน. (A SEMANTIC NETWORK OF /ʔòɔk/ 'OUT' IN THAI: A
 COGNITIVE SEMANTIC STUDY) อ. ที่ปรึกษา : อ. ดร. สุดา รังกุพันธุ์, 97 หน้า. ISBN
 974-53-1793-4.

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อจำแนกความหมายของคำว่า 'ออก' วิเคราะห์มิติทัศน์ของ
 ความหมาย และอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างความหมายเหล่านั้น การวิจัยนี้ใช้แนวคิดอรรถ
 ศาสตร์ปริชาน ผู้วิจัยใช้แนวคิดภาพร่างในการวิเคราะห์มิติทัศน์ของความหมาย และใช้แนวคิด
 อุปลักษณ์และนามนัยในการอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างความหมาย

ผลการวิจัยพบว่าคำว่า 'ออก' มี 10 ความหมาย ได้แก่ 1) การเคลื่อนที่จากภายในสู่ภาย
 นอก 2) การเริ่มต้นการกระทำ 3) การเลิกสมาคม 4) การฟื้นฟูสภาพ 5) การทำให้เกิดชีวิตใหม่ 6)
 การสร้างให้เกิดขึ้น 7) การจ่าย 8) ความสำเร็จ 9) การประมาณว่าค่อนข้าง และ 10) ความชัดเจน

ภาพร่างของความหมายของ ออก มีองค์ประกอบพื้นฐาน 3 ส่วน คือ สิ่งโคจร สิ่งอ้างอิง และ
 เส้นทาง สิ่งโคจรเคลื่อนที่ตามเส้นทางจากภายในสู่ภายนอกสิ่งอ้างอิง

ความหมายของคำว่า 'ออก' มีความสัมพันธ์กันเป็นเครือข่าย โดยความหมายที่ 1 เป็นความ
 หมายถึงพื้นฐาน และความหมายที่ 2-10 เป็นความหมายที่ขยายจากความหมายพื้นฐาน ความ
 สัมพันธ์ระหว่างความหมายเกิดจากกระบวนการปริชาน 2 กระบวนการ คือ อุปลักษณ์ และ
 นามนัย

สถาบันวิทยบริการ
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา	ภาษาศาสตร์.....	ลายมือชื่อนิสิต
สาขาวิชา	ภาษาศาสตร์.....	ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ปีการศึกษา	2547.....	ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

4580107222 : MAJOR LINGUISTICS

KEY WORD: SEMANTIC NETWORK / OUT / COGNITIVE SEMANTICS / IMAGE SCHEMA / METAPHOR / METONYMY

KATBANDIT WONGSRI: A SEMANTIC NETWORK OF /?๖๖k/ 'OUT' IN THAI: A COGNITIVE SEMANTIC STUDY. THESIS ADVISOR : SUDA RANGKUPAN, Ph.D. 97 pp. ISBN 974-53-1793-4.

The purposes of this study are 1) to categorize the senses of /?๖๖k/ 2) to analyze the concepts of those senses and 3) to explain the semantic relations among them. The study is based on the cognitive semantic approach. The writer used image schema in analyzing the concepts of the senses and used metaphor and metonymy in investigating the semantic relations.

It is found that /?๖๖k/ has 10 senses: 1) to move from the interior to the exterior 2) to initiate actions 3) to disconnect from membership 4) to change status 5) to bear 6) to create 7) to spend 8) successfully 9) nearly and 10) obviously.

The image schemas of the senses of /?๖๖k/ have 3 fundamental components: trajector, landmark and path. The trajector moves along the path from the interior to the exterior of the landmark.

The senses of /?๖๖k/ are related to one another, forming a network. Sense 1 is the basic sense and senses 2-10 are the senses that extend from the basic sense. The semantic relations are motivated by 2 cognitive processes, which are metaphor and metonymy.

Department	Linguistics.....	Student's signature
Field of study	Linguistics.....	Advisor's signature
Academic year	2004.....	Co-advisor's signature

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ ดร. สุธา รังกูพันธุ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้จุดประกายความคิดในการทำวิทยานิพนธ์นี้ อาจารย์เป็นผู้ให้คำแนะนำอันเป็นประโยชน์ และตรวจแก้ไขวิทยานิพนธ์ด้วยความเอาใจใส่จนสำเร็จลุล่วง ขอกราบขอบพระคุณอย่างสูง

ขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร. กิ่งกาญจน์ เทพกาญจนา และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วิโรจน์ อรุณมานะกุล คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำแนะนำเพิ่มเติมและแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ทำให้วิทยานิพนธ์มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณคณาจารย์ภาควิชาภาษาอังกฤษ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และคณาจารย์ภาควิชาภาษาศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ประสิทธิ์ประสาทความรู้ด้านภาษาศาสตร์ อันเป็นรากฐานที่ดีสำหรับการทำวิทยานิพนธ์

ขอขอบคุณสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา และบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ให้ทุนอุดหนุนในการทำวิทยานิพนธ์นี้

ขอขอบคุณบุคลากรภาควิชาภาษาศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ให้ความช่วยเหลือผู้วิจัยทั้งในด้านการเรียนและการทำวิทยานิพนธ์

ขอขอบคุณคุณคุณนริศ ศรีสว่าง ที่เอื้อเพื่อให้เยี่ยมคอมพิวเตอร์เพื่อทำวิทยานิพนธ์จนสำเร็จ ขอขอบคุณพี่ชาย ญาติสนิท เพื่อนที่รัก และเพื่อนร่วมงาน ที่เป็นกำลังใจ ให้ผู้วิจัยได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและความรู้สึกเสมอ

ท้ายที่สุดนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณบิดาและมารดา ผู้ให้ความรัก กำลังใจ และการสนับสนุนด้านต่างๆ แก่ผู้วิจัยตลอดมา ผู้วิจัยสำเร็จได้ด้วยพระคุณอันล้นพ้นของบิดาและมารดา

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ฌ
สารบัญรูปภาพ	ญ
คำอธิบายสัญลักษณ์	ฎ
บทที่	
1 บทนำ	1
1.1. ความเป็นมาของปัญหา	1
1.2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
1.3. สมมติฐานของการวิจัย	3
1.4. ขอบเขตของการวิจัย	4
1.5. วิธีดำเนินการวิจัย	4
1.6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	6
2 ทบทวนวรรณกรรม	7
2.1. การศึกษาในอดีตที่เกี่ยวข้องกับ <i>ออก</i>	7
2.1.1. การศึกษาทางวากยสัมพันธ์	7
2.1.2. การศึกษาทางอรรถศาสตร์	10
2.2. แนวคิดและกรอบการวิเคราะห์ในงานวิจัย	15
2.2.1. อรรถศาสตร์ปริชาน	15
2.2.2. ภาพร่าง	17
2.2.3. อุปลักษณะ	20
2.2.4. นามนัย	22
2.3. สรุป	23

3	ความหมายของ ออก (1)	25
	3.1. การเคลื่อนที่จากภายในสู่ภายนอก	28
	3.2. สรุป	45
4	ความหมายของ ออก (2)	46
	4.1. การเริ่มต้นการกระทำ	46
	4.2. การเลิกสมาคม	49
	4.3. การฟื้นฟูสภาพ	50
	4.4. การทำให้เกิดชีวิตใหม่	52
	4.5. การสร้างให้เกิดขึ้น	53
	4.6. การจ่าย	55
	4.7. ความสำเร็จ	56
	4.8. การประมาณว่าค่อนข้าง	58
	4.9. ความชัดเจน	59
	4.10. สรุป	60
5	เครือข่ายความหมายของ ออก	61
	5.1. เครือข่ายความหมายของ ออก	61
	5.2. สรุป	66
6	สรุปผลและข้อเสนอแนะ	67
	6.1. สรุปผล	67
	6.2. ข้อเสนอแนะ	69
	รายการอ้างอิง	71
	ภาคผนวก	74
	ภาคผนวก ก สถิติการใช้ความหมายของ ออก	75
	ภาคผนวก ข รายการข้อมูลแยกตามความหมาย	77
	ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์	97

สารบัญตาราง

ตาราง		หน้า
1	ลำดับคำกริยาในหน่วยสร้างกริยาเรียงบอกทิศทาง	9
2	การเชื่อมโยงมโนทัศน์ระหว่างการเคลื่อนที่จากภายในสู่ภายนอกสิ่งปิดล้อม และการแยกจากกลุ่ม	50
3	การเชื่อมโยงมโนทัศน์ระหว่างการเคลื่อนที่จากภายในสู่ภายนอกสิ่งปิดล้อม และการพ้นจากสภาพ	52

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญรูปภาพ

รูป	หน้า
1 รูปแทนภาพร่าง OUT_1	13
2 รูปแทนภาพร่าง OUT_2	13
3 รูปแทนภาพร่าง OUT_3	14
4 รูปแทนภาพร่างภาชนะ	17
5 รูปแทนภาพร่างเส้นทาง	18
6 ภาพลวงตาหน้าและแจกัน	19
7 รูปแทนภาพร่างความหมายเหนือและข้ามของ <i>over</i>	20
8 รูปแทนภาพร่างการเคลื่อนที่จากภายในสู่ภายนอก	33
9 รูปแทนภาพร่างการเคลื่อนที่จากภายในสู่ภายนอก (สิ่งอ้างอิงเป็นสิ่งปิดล้อม สมมุติ)	34
10 รูปแทนภาพร่างการเคลื่อนที่จากภายในสู่ภายนอก (การมอง)	35
11 รูปแทนภาพร่างการเคลื่อนที่จากภายในสู่ภายนอก (การยื่น)	36
12 รูปแทนภาพร่างการเคลื่อนที่จากภายในสู่ภายนอก (ความห่าง)	37
13 รูปแทนภาพร่างการเคลื่อนที่จากภายในสู่ภายนอก (การกระจาย)	38
14 รูปแทนภาพร่างการเคลื่อนที่จากภายในสู่ภายนอก (การขยาย)	39
15 รูปแทนภาพร่างการเคลื่อนที่จากภายในสู่ภายนอก (การแยก)	40
16 รูปแทนภาพร่างการเคลื่อนที่จากภายในสู่ภายนอก (ความแตกต่าง)	45
17 รูปแทนภาพร่างการประมาณว่าค่อนข้าง	59
18 รูปแทนเครือข่ายความหมายของ <i>ออก</i>	62
19 รูปแทนภาพร่างการเคลื่อนที่จากภายในสู่ภายนอก	62

คำอธิบายสัญลักษณ์

ตัวเอียง	แสดงรูปภาพเช่น คำ วลี เป็นต้น ที่ปรากฏในส่วนเนื้อความ เช่น ออก
ตัวขีดเส้นใต้	แสดงรูปภาพที่กำลังกล่าวถึงในตัวอย่างประโยค เช่น ออก
ตัวหนา	แสดงรูปแทนของอุปลักษณะ เช่น ชีวิตคือการเดินทาง และนามนัย เช่น ผู้ผลิตแทนผลิตภัณฑ์
*(รูปภาพ)	แสดงว่ารูปภาพผิดไวยากรณ์และ/ หรือมีความหมายไม่เป็นที่ยอมรับ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 1

บทนำ

1.1. ความเป็นมาของปัญหา

มโนทัศน์ปริภูมิ (space) เป็นมโนทัศน์พื้นฐานอย่างหนึ่งในปริธานของมนุษย์ มนุษย์เรียนรู้มโนทัศน์นี้ตั้งแต่วัยทารกจากการมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งของรอบตัวและการมองเห็นความสัมพันธ์เชิงพื้นที่แบบต่างๆ (Piaget, 1952 อ้างถึงใน Lee, 2001: 18) มโนทัศน์ปริภูมิมีความสำคัญในการดำรงชีวิต เราใช้คำแสดงพื้นที่เพื่อจุดประสงค์ต่างๆ เช่น เพื่อบอกว่าสิ่งของอยู่ที่ไหน หรือจะไปถึงสถานที่ได้อย่างไร เป็นต้น (Peterson และคณะ, 1996: 553) ดังนั้นจึงน่าสนใจที่จะศึกษาว่าภาษาสะท้อนมโนทัศน์ปริภูมิอย่างไรบ้าง

ในภาษาไทย *ออก* เป็นคำแสดงพื้นที่คำหนึ่งซึ่งมีความหลากหลายทางวากยสัมพันธ์และความหมาย ในด้านวากยสัมพันธ์ *ออก* เป็นคำหลายชนิด ซึ่งปรากฏในตำแหน่งต่างกันในประโยค *ออก* อาจเป็นคำกริยาหลักที่เป็นกรรมกริยา เช่นในประโยค (1) หรือกรรมกริยา เช่นในประโยค (2)

(1) เขาออกจากบ้าน

(2) แมลงวันชนิดนี้ออกลูกเป็นตัวหนอนได้

นอกจากเป็นคำกริยาหลัก *ออก* อาจปรากฏตามหลังกริยาหลักในหน่วยสร้างกริยาเรียง¹ (serial verb construction) สุดา รังกูพันธุ์ (Rangkupan, 1992: 3) เรียกคำตำแหน่งนี้ว่า กริยารอง (subsidiary verb) ในตำแหน่งนี้ *ออก* ปรากฏร่วมกับคำกริยาหลักทั้งกรรมกริยา เช่น *เดิน* ในประโยค (3) และกรรมกริยา เช่น *นำ* ในประโยค (4)

¹ หน่วยสร้างกริยาเรียง หมายถึง หน่วยสร้างที่มีกริยาวลีมากกว่าหนึ่งวลีปรากฏเรียงต่อกัน (Thepkamjana, 1986: 1)

- (3) มหาวิทยาลัยเที่ยงคืนกำลังเดินออกนอกกระแส
- (4) การปฏิรูปดังกล่าวจะนำสังคมออกจากริक्तได้มากน้อยเพียงใด

ออก อาจเป็นคำกริยาช่วยที่ปรากฏหน้าคำกริยาหลัก เช่นในประโยค (5) *ออก* ปรากฏหน้ากริยา *ตื่นตื่น* และในบางกรณี เราจะพบ *ออก* เป็นวิเศษณ์ตามหลังกริยา เช่นในประโยค (6) *ออก* ตามหลังกริยา *ดี*

- (5) เธอ*ออก*จะตื่นตื่น
- (6) แก*ดีออก*อย่างนั้น

ในด้านความหมาย *ออก* มีความหมายแตกต่างกันไปตามบริบท เมื่อพิจารณาประโยคข้างต้น ในประโยค (1) *ออก* แสดงการเคลื่อนที่จากภายในสิ่งปิดล้อมไปสู่ภายนอก ในประโยค (3)-(4) *ออก* แสดงการเคลื่อนที่เช่นเดียวกับในประโยค (1) แต่เป็นการเคลื่อนที่นามธรรม ในประโยค (2) *ออก* แสดงการเกิดลูกของสัตว์ ในประโยค (5) *ออก* แสดงการประมาณคุณสมบัติในระดับค่อนข้างและในประโยค (6) *ออก* แสดงความชัดเจนของคุณสมบัติ

ถึงแม้ *ออก* มีความหมายหลายความหมายดังกล่าว แต่เราสามารถมองเห็นความสัมพันธ์ระหว่างความหมายเหล่านั้น เช่น ความหมายการเกิดลูกของสัตว์ในประโยค (2) สัมพันธ์กับความหมายการเคลื่อนที่จากภายในสู่ภายนอกสิ่งปิดล้อมในประโยค (1) เนื่องจากในการเกิดลูกของสัตว์ ลูกสัตว์เคลื่อนที่จากภายในท้องแม่มาสู่ภายนอก ความหมายความชัดเจนในประโยค (6) ก็สัมพันธ์กับความหมายการเคลื่อนที่จากภายในสู่ภายนอกสิ่งปิดล้อม เนื่องจากความชัดเจนเป็นผลของการเคลื่อนที่จากภายในสู่ภายนอกสิ่งปิดล้อม

ข้อสังเกตเบื้องต้นนี้นำมาสู่เป้าหมายของการศึกษาคือการอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างความหมายของ *ออก* อย่างเป็นระบบในฐานะคำหลายความหมาย (polysemy) การศึกษาคำหลายความหมายในอดีตยังไม่มีวิธีการศึกษาความสัมพันธ์ทางความหมายโดยตรง แต่เป็นการศึกษาที่มุ่งกำหนดเกณฑ์ตัดสินระหว่างคำหลายความหมายและคำพ้องรูป (homonymy) คำหลายความหมาย คือ คำหนึ่งคำที่มีความหมายมากกว่าหนึ่งความหมายที่สัมพันธ์กันอย่างเป็นระบบ แต่คำพ้องรูป คือ คำหลายคำที่มีรูปเหมือนกันแต่มีความหมายแตกต่างและไม่สัมพันธ์กัน

แนวคิดที่ศึกษาคำหลายความหมายอย่างกว้างขวางคือ ภาษาศาสตร์ปริชาน (cognitive semantics) แนวคิดนี้เน้นการศึกษาระบบมโนทัศน์ (conceptual system) ของมนุษย์ เนื่องจากเชื่อว่าความหมายเกิดจากการสร้างมโนทัศน์ (conceptualization) จากประสบการณ์ต่างๆ ในโลก

ระบบโมโนทัศน์ประกอบด้วยโครงสร้างมโนทัศน์มากมาย มีทั้งโครงสร้างพื้นฐานและโครงสร้างที่ซับซ้อน โครงสร้างมโนทัศน์เหล่านี้เชื่อมโยงกันโดยกระบวนการทางปริชาน ดังนั้น แนวคิดอรรถศาสตร์ปริชานจึงเชื่อว่าความสัมพันธ์ระหว่างความหมายสามารถอธิบายได้โดยกระบวนการทางปริชาน

ตัวอย่างของการศึกษาคำหลายความหมายที่สนับสนุนแนวคิดดังกล่าวมีทั้งในภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ตัวอย่างในภาษาไทย เช่น การศึกษาความหมายของ *ไป มา* (Rangkupan, 1992) *ขึ้น ลง* (โสภากวรรณ แสงไชย, 2537) และ *เข้า* (ชัชวดี ศรลัมพ์, 2538) เป็นต้น ตัวอย่างในภาษาอังกฤษ เช่น การศึกษาความหมายของ *out up* (Lindner, 1981) และ *over* (Brugman, 1981)

ในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยจะนำแนวคิดอรรถศาสตร์ปริชานมาศึกษาความสัมพันธ์ทางความหมายของ *ออก* ในฐานะเป็นคำหลายความหมาย ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยจะใช้แนวคิดภาพร่าง (image schema) ในการวิเคราะห์มโนทัศน์ของความหมาย และใช้แนวคิดเรื่องกระบวนการปริชาน 2 กระบวนการ คือ อุปลักษณ์ (metaphor) และนามนัย (metonymy) ในการอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างความหมาย แนวคิดเหล่านี้จะได้กล่าวถึงต่อไปในบทที่ 2

1.2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2.1. วิเคราะห์ความหมายของ *ออก* ในทุกบริบท

1.2.2. วิเคราะห์มโนทัศน์ของความหมายของ *ออก* และแสดงมโนทัศน์ดังกล่าวโดยใช้ภาพร่าง

1.2.3. แสดงความสัมพันธ์ระหว่างมโนทัศน์ของ *ออก* ในรูปเครือข่ายความหมาย

1.3. สมมติฐานของการวิจัย

1.3.1. ความหมายของ *ออก* สามารถจำแนกได้เป็น 2 ประเภทใหญ่ ได้แก่ ความหมายที่เกี่ยวข้องกับการเคลื่อนที่ และความหมายที่ไม่เกี่ยวข้องกับการเคลื่อนที่

1.3.2. มโนทัศน์ของ *ออก* สามารถแสดงโดยภาพร่างที่มีองค์ประกอบสำคัญ 3 ส่วน คือ สิ่งโคจร (trajector) สิ่งอ้างอิง (landmark) และเส้นทาง (path)

1.3.3. มโนทัศน์ของ *ออก* สัมพันธ์กันเป็นเครือข่ายผ่านกระบวนการปริชาน 2 กระบวนการ ได้แก่ อุปลักษณ์ และนามนัย

1.4. ขอบเขตของการวิจัย

1.4.1. ศึกษา *ออก* ในทุกตำแหน่งการปรากฏ ยกเว้น *ออก* ในคำประสม²

1.4.2. ศึกษาเฉพาะภาษาไทยกรุงเทพฯ ในสมัยปัจจุบัน

1.5. วิธีดำเนินการวิจัย

1.5.1. ทบทวนวรรณกรรม

ผู้วิจัยรวบรวมและศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องดังนี้

- 1) การศึกษาในอดีตเกี่ยวกับ *ออก*
- 2) การศึกษาคำหลายความหมายในอดีต
- 3) แนวคิดสำคัญของอรรถศาสตร์ปริชาน

² ผู้วิจัยแยก *ออก* ที่เป็นส่วนหนึ่งของคำประสมโดยอ้างอิงคำจำกัดความของนักภาษาศาสตร์หลายท่าน ได้แก่ พระวรวงศ์พิธีธูสู (2505) พระยาอุปกิตศิลปสาร (2515) สุริวงค์ พงศ์ไพบูลย์ (2516) บรรจบ พันธุเมธา (2520) วิจิตรนั ภาณุพงศ์ (Panupong, 1970) และ Noss (1971) ซึ่งอ้างถึงใน อนงค์ เที่ยงอุบล (2525) ผู้วิจัยสรุปได้ดังนี้

ในทางโครงสร้างและหน้าที่ คำประสมเป็นคำที่เกิดจากการประกอบกันของคำมูลหรือคำเดี่ยวตั้งแต่ 2 คำขึ้นไป มีคำหนึ่งเป็นตัวตั้งหรือคำหลัก และคำที่เหลือเป็นคำขยายคำหลัก ในภาษาไทยคำหลักจะอยู่ตำแหน่งหน้าสุดตามด้วยคำขยาย ชนิดของคำประสมจะเป็นไปตามคำหลัก ในด้านความหมาย คำประสมจะมีความหมายใหม่เป็นความหมายเดี่ยว แต่ยังมีเค้าโครงของความหมายของคำหลักอยู่

คำประสมต่างจากวลี กล่าวคือ คำประสมจะไม่สามารถแยกจากกันได้ เนื่องจากคำต่างๆ ได้รวมกัน และมีความหมายใหม่ ส่วนวลีนั้นสามารถแยกจากกันได้และความหมายประจำคำยังคงอยู่ เกณฑ์หนึ่งที่สามารถทดสอบคำประสมและวลีคือการขยายคำ คำที่เป็นส่วนของคำประสมจะไม่สามารถถูกขยายโดยคำอื่น แต่คำที่เป็นส่วนของวลีสามารถถูกขยายได้ เช่น ในประโยค (7) *ออกลูก* เป็นวลีเนื่องจาก *ลูก* สามารถขยายได้โดยส่วนขยาย *สีดำ* แต่ในประโยค (8) *ออกเรือน* เป็นคำประสม *สีชมพู* ไม่สามารถขยาย *เรือน* ได้เนื่องจาก *เรือน* ประสมกับ *ออก* เป็นคำใหม่ที่มีความหมายเฉพาะ อย่างไรก็ตาม ในประโยค (9) *ปีที่แล้ว* สามารถขยายได้เนื่องจากขยาย *ออกเรือน* ทั้งหมด ไม่ได้ขยายส่วนใดส่วนหนึ่ง

(7) แมวออกลูกสีดำ

(8) *เธอออกเรือนสีชมพู

(9) เธอออกเรือนปีที่แล้ว

1.5.2. เก็บข้อมูล

1.5.2.1. ประเภทของข้อมูล

ข้อมูลได้จากคลังข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์บนอินเทอร์เน็ต 4 ประเภทคือ

- 1) ข่าว จากสำนักข่าวไทย ระหว่างเดือนมิถุนายน พ.ศ. 2535 - เดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2537 และหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ระหว่างเดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2543 - เดือนมิถุนายน พ.ศ. 2544
- 2) บทความทั่วไป จากคอลัมน์ทั่วไปในหนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ ระหว่างเดือนกรกฎาคม - เดือนกันยายน พ.ศ. 2542 และนิตยสารสารคดี ระหว่างเดือนมกราคม พ.ศ. 2542 - เดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2545
- 3) บทความวิชาการ เป็นบทความและบทสนทนาวิชาการจากเว็บไซต์มหาวิทยาลัยเที่ยงคืน (<http://www.geocities.com/midnightuniv>) เมื่อวันที่ 20 มกราคม พ.ศ. 2546
- 4) นวนิยาย เป็นเรื่องสั้นจากเว็บไซต์ Siam Story (<http://www.geocities.com/siamstory>) เมื่อวันที่ 14 พฤษภาคม พ.ศ. 2545 และนวนิยายเรื่องคำพิพากษา

1.5.2.2. วิธีการเก็บข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บข้อมูลโดยใช้โปรแกรม Thai Concordance ซึ่งเป็นโปรแกรมสำหรับค้นหาคำหรือวลีพร้อมทั้งบริบทจากข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ โปรแกรมดังกล่าวสามารถใช้ได้ผ่านทางเว็บไซต์ของภาควิชาภาษาศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (<http://www.arts.chula.ac.th/~ling>)

1.5.2.3. ขั้นตอนการเก็บข้อมูล

- 1) ระบุคำสำคัญที่ต้องการค้นหา (ออก) และจำนวนตัวอย่างที่ต้องการให้โปรแกรมแสดงผล รวมทั้งเลือกประเภทของคลังข้อมูล ผู้วิจัยเลือกให้โปรแกรมค้นหาจากคลังข้อมูล 4 ประเภทดังกล่าวข้างต้น ประเภทละ 500 ตัวอย่าง ดังนั้นจะได้ตัวอย่างข้อมูลเบื้องต้นรวมทั้งสิ้น 2,000 ตัวอย่าง
- 2) โปรแกรมจะแสดงตัวอย่างข้อมูลตามจำนวนที่ระบุ ตัวอย่างข้อมูลจะเป็นข้อความที่มีคำว่า *ออก* ปรากฏอยู่พร้อมด้วยบริบท
- 3) คัดตัวอย่างข้อมูลที่ไม่สามารถนำมาใช้ได้และไม่อยู่ในขอบเขตของการศึกษา ออก ตัวอย่างเหล่านี้ได้แก่ 1) ตัวอย่างที่ไม่เกี่ยวข้อง เช่น *คาร์บอนไดออกไซด์* 2) ตัวอย่างที่มีใจความไม่สมบูรณ์ 3) ตัวอย่างซ้ำ 4) ตัวอย่างคำประสม เช่น *ออกปาก*

4) จากตัวอย่างข้อมูลที่เหลือ สุ่มเลือกตัวอย่างข้อมูลจากแหล่งข้อมูลประเภทละ 125 ตัวอย่าง จะได้ตัวอย่างข้อมูลรวมทั้งหมด 500 ตัวอย่าง

5) กำหนดหมายเลขแก่ตัวอย่างข้อมูลเพื่อให้ง่ายต่อการจัดการ โดยให้มีหมายเลขตั้งแต่ 001-500 (ตัวอย่างข้อมูลจากข่าวหมายเลข 001-125 จากบทความทั่วไปหมายเลข 126-250 จากบทความวิชาการหมายเลข 251-375 และจากนวนิยายหมายเลข 376-500)

1.5.3. วิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยแบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

1) การจำแนกความหมาย ผู้วิจัยจำแนกความหมายของ *ออก* ตามบริบททางภาษา และพรรณนาความหมายของ *ออก* ในบริบทต่างๆ

2) การวิเคราะห์หัตถ์ศาสตร์ ผู้วิจัยศึกษาว่าภาพร่างของความหมายแต่ละความหมาย ประกอบด้วยองค์ประกอบอะไร และองค์ประกอบเหล่านั้นสัมพันธ์กันอย่างไร

3) การอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างความหมาย ผู้วิจัยอธิบายว่าความหมายสัมพันธ์กันอย่างไร และความสัมพันธ์นั้นเกิดจากปัจจัยอะไร

1.5.4. สรุปผลการวิจัย

1.6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.6.1. เป็นแนวทางในการศึกษามโนทัศน์ของคำหลายความหมาย

1.6.2. เป็นพื้นฐานสำหรับการศึกษาทางปริชานศาสตร์

1.6.3. สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการสอนภาษา การแปล และการทำพจนานุกรม

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 2

ทบทวนวรรณกรรม

ในบทนี้ ผู้วิจัยจะทบทวนวรรณกรรม โดยแบ่งเป็น 2 ส่วนใหญ่ คือ 1) การศึกษาในอดีตที่เกี่ยวข้องกับ *ออก* และ 2) แนวคิดและกรอบการวิเคราะห์ที่ใช้ศึกษาความหมายของ *ออก* ในวิทยานิพนธ์นี้

2.1. การศึกษาในอดีตที่เกี่ยวข้องกับ *ออก*

ออก เป็นคำหลายความหมายที่ปรากฏในหลายตำแหน่งและมีหลายความหมาย ดังที่ได้กล่าวไปบ้างแล้วในบทที่ 1 ในส่วนนี้ ผู้วิจัยจะกล่าวถึงการศึกษาในอดีตที่อธิบายปรากฏการณ์เช่นนี้ โดยแบ่งเป็น 1) การศึกษาทางวากยสัมพันธ์ และ 2) การศึกษาทางอรรถศาสตร์

2.1.1. การศึกษาทางวากยสัมพันธ์

ในส่วนนี้ ผู้วิจัยจะแสดงว่าการศึกษาที่ผ่านมามีอธิบายคุณสมบัติทางวากยสัมพันธ์ของ *ออก* อย่างไร ผู้วิจัยจะกล่าวถึงการศึกษาของ วิจิตรน ภาณุพงศ์ (2532) กิ่งกาญจน์ เทพกาญจนา (Thepkarnjana, 1986) และ พีรพัฒน์ ยางกลาง (Yangklang, 2003)

วิจิตรน ภาณุพงศ์ (2532) จำแนกหมวดคำในภาษาไทยโดยอาศัยเกณฑ์ตำแหน่ง ตำแหน่งนี้หมายถึง ตำแหน่งที่คำแต่ละคำปรากฏในประโยค ซึ่งอาจอยู่หน้าหรือหลังกันก็ได้ วิจิตรนสร้างกรอบประโยคทดสอบเพื่อจำแนกหมวดคำ โดยยึดหลักว่าคำที่ปรากฏในตำแหน่งเดียวกันจัดเป็นคำหมวดเดียวกัน ตัวอย่างของกรอบประโยคทดสอบได้แก่ กรอบประโยคทดสอบ (1)

(1) นาม _____ แล้ว

ในกรอบนี้ คำที่สามารถปรากฏในช่องว่างจัดเป็นคำกริยากรรม เช่น ในประโยค *ฝนตกแล้ว* คำว่า *ตก* จัดเป็นกริยากรรม เนื่องจากปรากฏตามหลังคำนาม *ฝน* และตามด้วยคำว่า *แล้ว*

เมื่อพิจารณาจากกรอบประโยคทดสอบ (1) *ออก* จะจัดเป็นคำกริยากรรมเช่นเดียวกัน เนื่องจาก *ออก* สามารถปรากฏในตำแหน่งนี้ เช่น ในประโยค *แดดออกแล้ว ออก* ตามหลังคำนาม *แดด* และตามด้วย *แล้ว*

นอกจากนี้ *ออก* สามารถปรากฏในช่องว่างของกรอบประโยคทดสอบ (2) ด้วย เช่น ในประโยค *แมวออกลูกแล้ว ออก* ตามหลังคำนาม *แมว* และตามด้วยคำนาม *ลูก* ในตำแหน่งนี้ *ออก* จัดเป็นคำกริยากรรม

(2) นาม _____ นาม แล้ว

ออก ยังปรากฏในตำแหน่งคำหลังกริยา คำหลังกริยาเป็นคำที่ปรากฏในตำแหน่งหลังคำกริยา และไม่ปรากฏลำพังโดยไม่มีกริยาอยู่ด้วย ในหมวดคำนี้ วิจิตรนึ่งไม่ได้แสดงกรอบประโยคทดสอบ แต่จัดให้ *ออก* เป็นคำหมวดนี้ คำหมวดนี้ประกอบด้วยคำ 11 คำ ได้แก่ *ไป มา ขึ้น ลง เข้า ออก เสีย ไว้ เอา ให้ และ ดู* วิจิตรนึ่ง (2532: 61) กล่าวถึง *ออก* ในตำแหน่งนี้ว่ามีความหมาย “แสดงการเคลื่อนที่จากจุดหนึ่งไปสู่จุดหนึ่งโดยขยายขนาดขึ้น”

ออก ยังจัดเป็นคำช่วยหน้ากริยา คำช่วยกริยาเป็นคำที่ปรากฏอยู่หน้าคำกริยา เช่น ในประโยค *เด็กออกจะแก่แดด ออก* ปรากฏหน้ากริยา *แก่แดด*

นอกจากนี้ *ออก* จัดเป็นคำกริยาวิเศษณ์ ซึ่งปรากฏในกรอบประโยคทดสอบ (3) เช่น ในประโยค *ข้าวสวยออก ออก* ปรากฏตามหลังคำกริยากรรม *สวย*

(3) นาม กริยากรรม _____

โดยอาศัยเกณฑ์ตำแหน่งของวิจิตรนึ่ง *ออก* สามารถจำแนกได้เป็น 5 หมวดคำ คือ 1) กริยากรรม 2) กริยากรรม 3) คำหลังกริยา 4) คำช่วยหน้ากริยา และ 5) กริยาวิเศษณ์

ในข้อมูลภาษา เราจะพบว่า *ออก* สามารถตามหลังคำกริยาได้ และวิจิตรนึ่งได้จัดให้ *ออก* เป็นคำหลังกริยา อย่างไรก็ตาม กิ่งกาญจน์ เทพกาญจนา (Thepkarnjana, 1986) จัดให้ *ออก* ในตำแหน่งนี้เป็นกริยาคำหนึ่งในหน่วยสร้างกริยาเรียง (serial verb construction)

กิ่งกาญจน์ศึกษาหน่วยสร้างกริยาเรียงในภาษาไทย และให้คำจำกัดความของหน่วยสร้างกริยาเรียงไว้ว่าเป็นหน่วยสร้างที่ประกอบด้วยคำกริยามากกว่าหนึ่งคำเรียงต่อกัน ในการศึกษา กิ่งกาญจน์ได้จำแนกชนิดของหน่วยสร้างกริยาเรียงตามหน้าที่ เช่น แสดงสาเหตุ (causative) แสดงผล (resultative) แสดงทิศทาง (directional) เป็นต้น และศึกษาคุณสมบัติทางวากยสัมพันธ์และ

อรรถศาสตร์ของหน่วยสร้างแต่ละชนิด ผู้วิจัยจะไม่กล่าวถึงชนิดของหน่วยสร้างกริยาเรียงทั้งหมด แต่จะกล่าวถึงเฉพาะหน่วยสร้างที่มี *ออก* ปรากฏอยู่

ออก ปรากฏอยู่ในหน่วยสร้างกริยาเรียงบอกทิศทาง ในหน่วยสร้างชนิดนี้ อาจมีคำกริยาเรียงกันได้มากที่สุดถึง 6 คำ ซึ่งมีลำดับการปรากฏดังแสดงในตารางที่ 1

1	2 รูปร่างของ เส้นทาง	3 ทิศทางของ เส้นทางที่ ผ่านมาแล้ว	4 ทิศทางที่สัมพันธ์กับโลกภายนอก		5 ทิศทางที่ สัมพันธ์กับผู้ พูดผู้ฟัง
			4a ทิศทางที่สัมพันธ์กับ วัตถุในโลกภายนอก	4b ทิศทางที่เกิดจากความ สัมพันธ์ระหว่างเส้น ทางและโลกภายนอก	
กริยาคำแรก	<i>วน</i> <i>ตรง</i> <i>คด</i> <i>เฉ</i>	<i>ย้อน</i> <i>ถอย</i>	<i>เลย</i> <i>ผ่าน</i> <i>กลับ</i> <i>ตาม</i>	<i>เข้า</i> <i>ออก</i> <i>ขึ้น</i> <i>ลง</i>	<i>ไป</i> <i>มา</i>

ตารางที่ 1 ลำดับคำกริยาในหน่วยสร้างกริยาเรียงบอกทิศทาง (Thepkamjana, 1986: 136)

ตารางนี้แสดงลำดับของคำกริยาในหน่วยสร้างกริยาบอกทิศทาง จากตาราง *ออก* ปรากฏในตำแหน่งที่ 4b *ออก* สามารถปรากฏตามหลังกริยาในตำแหน่งที่ 1-4a และอาจมีกริยาในตำแหน่งที่ 5 (*ไป/มา*) ตามหลังได้ เช่นในประโยค (4) *ออก* ปรากฏตามหลัง *เดินทาง* (กริยาตำแหน่งที่ 1) *ย้อน* (กริยาตำแหน่งที่ 3) *กลับ* (กริยาตำแหน่งที่ 4a) และตามด้วย *ไป* (กริยาตำแหน่งที่ 5)

(4) เขาเดินทางย้อนกลับออกไป

จากการวิเคราะห์คุณสมบัติทางอรรถศาสตร์ *ออก* เป็นกริยาบอกทิศทาง ซึ่งทำหน้าที่ขยายกริยาคำแรกในเชิงทิศทาง *ออก* จัดเป็นกริยาในกลุ่มเดียวกับ *เข้า* *ขึ้น* และ *ลง* กริยาเหล่านี้แสดงทิศทางอันเกิดจากความสัมพันธ์ของเส้นทางและโลกภายนอก *ออก* มีความหมายแสดงทิศทางจากภายในพื้นที่ปิดล้อม (enclosed space) สู่ออก

พีรพัฒน์ ยางกลาง (Yangklang, 2003) ศึกษาพัฒนาการของหน่วยสร้างกริยาเรียงในเรื่องเล่าของเด็กไทย ในการศึกษาครั้งนี้ พีรพัฒน์จำแนกหน่วยสร้างกริยาเรียงตามหน้าที่โดยใช้กรอบการวิเคราะห์ของกึ่งกาญจน์ เขาจำแนกชนิดของกริยาเรียงแตกต่างจากกึ่งกาญจน์เพียงเล็กน้อย ผู้วิจัยจะไม่กล่าวถึงรายละเอียดในที่นี้ อย่างไรก็ตาม *ออก* ยังจัดเป็นคำกริยาที่อยู่ในหน่วยสร้างกริยาเรียงแสดงทิศทาง เช่นเดียวกับในการศึกษาของกึ่งกาญจน์

นอกจากจำแนกหน่วยสร้างกริยาเรียงตามหน้าที่แล้ว พีรพัฒน์ยังจำแนกหน่วยสร้างกริยาเรียงเป็นแบบพื้นฐานและแบบซับซ้อน หน่วยสร้างกริยาเรียงพื้นฐานแสดงเพียงหน้าที่เดียว เช่น แสดงสาเหตุ ทิศทาง เป็นต้น แต่หน่วยสร้างกริยาเรียงซับซ้อนประกอบด้วยหน่วยสร้างพื้นฐานหลายหน่วยซ้อนกัน

โดยการจำแนกนี้ *ออก* สามารถปรากฏในหน่วยสร้างกริยาเรียงซับซ้อนได้ เช่นในประโยค (5) *ออก* ปรากฏในหน่วยสร้างแสดงทิศทาง และหน่วยสร้างนี้ซ้อนอยู่ในหน่วยสร้างชนิดอื่นๆ กล่าวคือ หน่วยสร้างแสดงจุดประสงค์ และหน่วยสร้างแสดงอาการ

(5) เด็กผู้ชาย [รีบ [[วิ่ง*ออก*ไป]_{ทิศทาง} หากบในป่า]_{จุดประสงค์}]_{อาการ}

จากที่ผู้วิจัยได้ทบทวนการศึกษาวากยสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องกับ *ออก* พบว่า *ออก* ปรากฏในตำแหน่งหลายตำแหน่ง โดยอาจปรากฏเป็นคำกริยาและไม่ใช่คำกริยา ในตำแหน่งหลังคำกริยา มีการวิเคราะห์ที่ต่างกัน กล่าวคือ วิจัยนจัดเป็นคำหลังกริยา แต่กึ่งกาญจน์จัดให้เป็นคำกริยาในหน่วยสร้างกริยาเรียง ในหน่วยสร้างกริยาเรียง *ออก* สามารถปรากฏกับคำกริยาได้หลายคำ ทั้งในหน่วยสร้างแบบพื้นฐานและซับซ้อน

2.1.2. การศึกษาทางอรรถศาสตร์

ในส่วนนี้ ผู้วิจัยจะกล่าวถึงแนวทางการศึกษาคำหลายความหมายในอดีต ซึ่งก็ยังไม่ตรงกับจุดประสงค์นัก จากนั้นจะทบทวนตัวอย่างงานวิจัยที่ศึกษาคำหลายความหมายทั้งในภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

2.1.2.1. แนวคิดที่ใช้ศึกษาคำหลายความหมายในอดีต

ในอดีตยังไม่มีแนวคิดใดที่สามารถอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างความหมายของคำหลายความหมาย การศึกษาที่เกี่ยวข้องมักเป็นการกำหนดเกณฑ์การตัดสินระหว่างคำพ้องรูปและคำหลายความหมาย ผู้วิจัยยกการศึกษาของไลออนส์ (Lyons, 1977, 1995) มาดังนี้

ไลออนส์กำหนดเกณฑ์ในการตัดสินคำพ้องรูปและคำหลายความหมาย 2 เกณฑ์ คือ 1) เกณฑ์ต้นกำเนิดคำ (etymology) และ 2) เกณฑ์ความสัมพันธ์ทางความหมาย (relatedness of meaning) หากคำมีต้นกำเนิดต่างกันและความหมายของคำไม่เกี่ยวข้องกัน คำนั้นจัดเป็นคำพ้องรูป เช่นคำว่า *ear* จัดว่าเป็นคำพ้องรูป เนื่องจากสืบมาจากแหล่งต่างกัน และความหมายทั้งสองไม่เกี่ยวข้องกัน กล่าวคือ ear_1 หมายถึง หู และ ear_2 หมายถึง ส่วนหนึ่งของต้นไม้เช่นข้าวสาลี

แต่หากคำมีต้นกำเนิดเดียวกันและมีความหมายที่เกี่ยวข้องกัน คำนั้นจัดเป็นคำหลายความหมาย เช่น *mouth* จัดเป็นคำหลายความหมาย เนื่องจากมีต้นกำเนิดเดียวกันและความหมายเกี่ยวข้องกัน กล่าวคือ อาจหมายถึงปากที่เป็นอวัยวะส่วนหนึ่งของร่างกาย และหมายถึงส่วนที่เปิด ซึ่งใช้ใน *mouth of the river* หรือ *mouth of the bottle* ความหมายหลังนี้เปรียบส่วนที่เปิดเป็นเหมือนปาก

อย่างไรก็ตาม เกณฑ์เหล่านี้ก็ประสบปัญหาพอสมควร เนื่องจากบ่อยครั้งเจ้าของภาษาไม่สามารถจะสืบหาต้นกำเนิดของคำที่แน่นอนได้ และไม่สามารถตัดสินได้ว่ามีความสัมพันธ์กันจริงหรือไม่ เช่น ในกรณีคำว่า *ear* ผู้พูดภาษาอังกฤษบางคนอาจไม่ทราบต้นกำเนิดของคำ แต่อาจมองเห็นความสัมพันธ์ระหว่างความหมาย ดังนั้นจะตัดสินให้เป็นคำหลายความหมาย

จะเห็นว่าวิธีการศึกษานี้ยังไม่ตรงกับจุดประสงค์ที่มุ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความหมายของคำหลายความหมาย แม้ไลออนส์ใช้เกณฑ์ความสัมพันธ์ทางความหมายเพื่อตัดสินคำหลายความหมาย แต่ก็ไม่ได้กล่าวถึงวิธีการอธิบายว่าความหมายของคำหลายความหมายนั้นสัมพันธ์กันอย่างไร

2.1.2.2. งานวิจัยที่ศึกษาคำหลายความหมาย

ในอดีต ยังไม่มีงานวิจัยใดที่ศึกษา ออก ในฐานะคำหลายความหมาย แต่มีงานวิจัยที่ศึกษาคำแสดงพื้นที่คำอื่นๆ มาแล้ว ในภาษาไทยมีการศึกษาความหมายของ *ไป มา* (Rangkupan, 1992) *ขึ้น ลง* (โสภารวรรณ แสงไชย, 2537) และ *เข้า* (ชัชวดี ศรลัมพ์, 2538) ในภาษาอังกฤษมีการ

ศึกษาความหมายของ *up out* (Lindner, 1981) และ *over* (Brugman, 1981) ผู้วิจัยจะกล่าวถึงการศึกษาคำที่ใกล้เคียงกับ *ออก* มากที่สุด 2 คำ คือ *เข้า* ในภาษาไทย และ *out* ในภาษาอังกฤษ

ชัชวดี ศรลัมพ์ (2538) วิเคราะห์ความหมายของ *เข้า* ในทุกตำแหน่งการปรากฏ โดยแบ่งความหมายเป็น 2 ประเภท คือ ความหมายตามบริบท และความหมายมโนทัศน์ ความหมายตามบริบทเป็นความหมายที่แปรไปตามบริบททางวากยสัมพันธ์ กล่าวคือ การที่ *เข้า* สามารถปรากฏได้หลายตำแหน่งในประโยคทำให้ความหมายแตกต่างกันไป อย่างไรก็ตาม ความหมายตามบริบทมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกับความหมายมโนทัศน์ ซึ่งเป็นความหมายกลางที่ความหมายตามบริบทมีร่วมกัน

ชัชวดีจำแนกความหมายตามบริบทของ *เข้า* เป็น 11 ความหมาย ได้แก่

- 1) การเคลื่อนที่ไปอยู่ในที่หมาย เช่น จิลลาเข้าห้องน้ำ
- 2) การรับรู้ทางประสาทสัมผัส เช่น เสียงเข้าหู
- 3) การร่วมกลุ่มกิจกรรม เช่น เข้าวงไฟกับพวก
- 4) ความนานโดยประมาณ เช่น อายุแกจะเข้าสองเดือน
- 5) ความสัมพันธ์กับเรื่องราวที่เกิดขึ้น เช่น กว่าจะเข้าเรื่องได้
- 6) การเคลื่อนที่ไปในที่หมายและวัตถุประสงค์ของการเคลื่อนที่นั้น เช่น ผู้น้อยเข้ารับใช้
- 7) การเคลื่อนที่และทิศทางของการเคลื่อนที่ในมุมมองที่ต่างกัน เช่น ยายละม่อมมกระถกเข้ากระต๊อบไป
- 8) ทิศทางการเคลื่อนที่ เช่น จิลลาก้าวเข้าไปในห้องนอน
- 9) การเปลี่ยนสภาพจากสภาพหนึ่งไปสู่อีกสภาพหนึ่ง เช่น เวลาเค้ามาเข้าที่ไร
- 10) การเพิ่มของสภาพใดสภาพหนึ่ง เช่น อ่านมากๆ เข้า คุณจะเข้าใจเอง
- 11) ผลสำเร็จของการกระทำ เช่น ยังไม่เข้า

ความหมายมโนทัศน์ของ *เข้า* ประกอบด้วยองค์ประกอบ 3 ส่วน คือ สิ่งที่เคลื่อนที่ (trajector) ที่หมาย (landmark) ที่มีบริเวณปิดล้อม และ การเคลื่อนที่ (motion) องค์ประกอบทั้งสามมีความสัมพันธ์กันโดยสิ่งที่เคลื่อนที่จะเคลื่อนที่โดยมีทิศทางมุ่งสู่ที่หมายและเคลื่อนไปอยู่ภายในที่หมาย

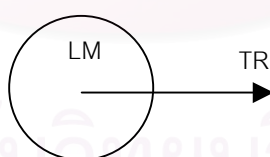
องค์ประกอบทั้งสามของความหมายมโนทัศน์อาจมีคุณสมบัติหลากหลาย กล่าวคือ สิ่งที่เคลื่อนที่อาจเป็นสิ่งที่สามารถมองเห็นได้ เช่น คน สัตว์ วัตถุสิ่งของ หรืออาจเป็นสิ่งที่ไม่สามารถมองเห็นได้ เช่น กลิ่น เสียง ที่หมายอาจเป็นที่หมายที่สามารถมองเห็นการปิดล้อมได้อย่างชัดเจน

เช่น ห้อง ตู้เย็น หรืออาจเป็นที่หมายที่ไม่สามารถมองเห็นขอบเขตได้ชัดเจน เช่น เมือง ช่วงเวลา สภาพ การเคลื่อนที่ก็เช่นเดียวกันอาจเป็นการเคลื่อนที่รูปธรรมที่สามารถมองเห็นได้ หรืออาจเป็นการเคลื่อนที่นามธรรมที่ไม่สามารถมองเห็นได้

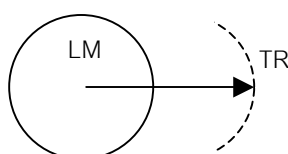
ความหมายตามบริบททั้ง 11 ความหมายมีความสัมพันธ์กับความหมายมโนทัศน์ กล่าวคือ ความหมายตามบริบททุกความหมายจะประกอบด้วยองค์ประกอบทั้งสามองค์ประกอบของความหมายมโนทัศน์ แต่ละองค์ประกอบอาจมีคุณสมบัติที่แปรไปดังที่ได้กล่าวมาแล้ว ในที่นี้ ผู้วิจัยจะยกตัวอย่างความสัมพันธ์ระหว่างความหมายมโนทัศน์และความหมายตามบริบทความหมายที่ 9

ความหมายที่ 9 ซึ่งบอกการเปลี่ยนแปลงสภาพมีความสัมพันธ์กับความหมายมโนทัศน์ คือ มีองค์ประกอบของความหมายมโนทัศน์ ได้แก่ สิ่งที่เคลื่อนที่ ที่หมาย และการเคลื่อนที่ ในความหมายที่ 9 สิ่งที่เคลื่อนที่เป็นสิ่งที่สามารถมองเห็นได้ ได้แก่ คน หรือ สิ่งรูปธรรมอื่นๆ หรืออาจเป็นสิ่งที่ไม่สามารถมองเห็นได้ ได้แก่ สิ่งนามธรรมต่างๆ ที่หมายเป็นที่หมายที่ไม่สามารถมองเห็น ลักษณะของการปิดล้อมได้ ตามความหมายนี้ที่หมายคือ สภาพใหม่ และการเคลื่อนที่เป็นการเคลื่อนที่แบบนามธรรม การเปลี่ยนสภาพเป็นการเคลื่อนที่แบบนามธรรมของสิ่งที่เคลื่อนที่ไปอยู่ในที่หมายที่เป็นสภาพใหม่

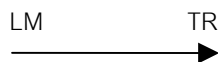
ในภาษาอังกฤษ คำที่ใกล้เคียงกับ ออก มากที่สุดคือ *out* ลินด์เนอร์ (Lindner, 1981 อ้างถึงใน Johnson, 1987: 32-37) ศึกษาความหมายของ *out* ที่ปรากฏในหน่วยสร้าง กริยา + *out* ลินด์เนอร์พบว่าความหมายของ *out* สามารถแสดงโดยภาพร่างพื้นฐาน 3 ภาพร่างดังแสดงในรูปที่ 1-3

รูปที่ 1 รูปแทนภาพร่าง OUT_1

รูปที่ 2 รูปแทนภาพร่าง OUT_2

รูปที่ 3 รูปแทนภาพร่าง out_3

ภาพร่าง out_1 แสดงความหมายการเปลี่ยนตำแหน่งของวัตถุจากภายในพื้นที่ปิดล้อม (Lindner, 1983 อ้างถึงใน Morgan, 1997: 328) ในภาพร่างนี้ สิ่งโคจร (TR) และสิ่งอ้างอิง (LM) เป็นองค์ประกอบของภาพร่าง สิ่งโคจรเป็นสิ่งที่เปลี่ยนตำแหน่ง และสิ่งอ้างอิงเป็นพื้นที่ปิดล้อม สิ่งโคจรเคลื่อนที่จากภายในสิ่งอ้างอิงสู่ภายนอกตามเส้นทางที่แสดงโดยลูกศร ยกตัวอย่างเช่น ในประโยค *John went out of the room* John เป็นสิ่งโคจรที่เคลื่อนที่จากภายในสู่ภายนอก the room ซึ่งเป็นสิ่งอ้างอิง

ภาพร่าง out_2 แสดงความหมายการเปลี่ยนแปลงรูปร่างของวัตถุจากรูปร่างเดิมสู่รูปร่างใหม่ที่มีพื้นที่มากกว่าเดิม (Lindner, 1983 อ้างถึงใน Morgan, 1997: 332) ในภาพร่างนี้ สิ่งโคจรเป็นวัตถุรูปร่างใหม่ที่เปลี่ยนแปลงมาจากสิ่งอ้างอิงซึ่งเป็นวัตถุรูปร่างเดิม ยกตัวอย่างเช่น ในประโยค *Roll out the red carpet* the carpet เป็นสิ่งโคจรซึ่งเปลี่ยนรูปร่างจากเดิม

ภาพร่าง out_3 แสดงความหมายการเคลื่อนที่ไปจากแหล่งกำเนิด ศูนย์กลาง หรือแหล่งที่มา (Lindner, 1983 อ้างถึงใน Morgan, 1997: 335) ในภาพร่างนี้ สิ่งโคจรเป็นวัตถุที่เคลื่อนที่ และสิ่งอ้างอิงเป็นแหล่งกำเนิด ศูนย์กลาง หรือแหล่งที่มา สิ่งโคจรเคลื่อนที่ห่างจากสิ่งอ้างอิงซึ่งเป็นแหล่งที่มา ยกตัวอย่างเช่น ในประโยค *The train started out for Chicago* the train เป็นสิ่งโคจรที่เคลื่อนที่ห่างจากแหล่งที่มาซึ่งเป็นสิ่งอ้างอิง

ความหมายเชิงพื้นที่ของ *out* สามารถขยายไปสู่ความหมายที่ไม่ใช่เชิงพื้นที่โดยกระบวนการอุปลักษณะ จอห์นสัน (Johnson, 1987: 34) กล่าวว่าอุปลักษณะเป็นกระบวนการที่ยอมให้สิ่งโคจรและสิ่งอ้างอิงของภาพร่างไม่จำกัดอยู่เฉพาะสิ่งกายภาพหรือสิ่งที่เกี่ยวข้องกับการเคลื่อนที่ ตัวอย่างการขยายความหมายนามธรรมจากความหมายพื้นที่ คือ ความหมายของ *out* ในประโยค (6) และ (7)

- (6) I give up, I'm getting out of the race.
 (7) Whenever I'm in trouble, she always bails me out.

ในประโยค (6) *out* แสดงการออกจากเหตุการณ์ (the race) และ ในประโยค (7) *out* แสดงการพ้นจากสภาพ (trouble) เราเข้าใจความหมายเหล่านี้ได้ เนื่องจากเหตุการณ์และสภาพถูก

เปรียบเทียบเหมือนพื้นที่ปิดล้อมในภาพร่าง OUT_1 ดังนั้น การออกจากเหตุการณ์หรือการพ้นจากสภาพ จะเปรียบเทียบเหมือนการเปลี่ยนตำแหน่งจากภายในพื้นที่ปิดล้อม ดังที่แสดงในภาพร่าง OUT_1

2.2. แนวคิดและกรอบการวิเคราะห์ในงานวิจัย

งานวิจัยที่ผู้วิจัยได้กล่าวมา (เข้า และ out) เป็นงานที่ศึกษาตามแนวคิดอรรถศาสตร์ปริชาณ การศึกษาเหล่านี้สามารถอธิบายความสัมพันธ์ทางความหมายได้ ชั่วครู่ใช้แนวคิดต้นแบบ (prototype) หากความหมายต้นแบบซึ่งความหมายทุกความหมายมีส่วนร่วมและโยงความหมาย ต่างๆ กับความหมายต้นแบบ ลินด์เนอวิเคราะห์ภาพร่างของ out และอธิบายความสัมพันธ์ ระหว่างความหมายโดยอุปลักษณะ

ในงานวิจัยนี้ผู้วิจัยจะนำแนวคิดอรรถศาสตร์ปริชาณมาใช้เพื่ออธิบายความสัมพันธ์ทาง ความหมายของ ออก โดยผู้วิจัยจะวิเคราะห์ภาพร่างของความหมาย และอธิบายความสัมพันธ์ ของความหมายโดยกระบวนการทางปริชาณ ในส่วนนี้ ผู้วิจัยจะทบทวนแนวคิดอรรถศาสตร์ปริชาณ และกรอบการวิเคราะห์ ได้แก่ ภาพร่าง อุปลักษณะ และนามนัยตามลำดับ

2.2.1. อรรถศาสตร์ปริชาณ

ก่อนจะกล่าวถึงอรรถศาสตร์ปริชาณ เราควรทราบก่อนว่าปริชาณคืออะไร ปริชาณ (cognition) หมายถึง กิจกรรมทางจิตใจในเชิงการจัดการกับความรู้หรือข้อมูลต่างๆ ได้แก่ การได้ รับ การเก็บ การเรียก และการใช้ข้อมูล ซึ่งต้องอาศัยกระบวนการมากมาย เช่น การรับรู้ การจดจำ และการใช้เหตุผล เป็นต้น (Matlin, 1983: 2) ดังนั้นศาสตร์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกัปริชาณ เช่น ภาษา ศาสตร์ปริชาณ จึงเป็นศาสตร์ที่นำปัจจัยเรื่องจิตใจ และกระบวนการทางจิตมาศึกษา

อรรถศาสตร์ปริชาณเป็นการศึกษาความหมายตามแนวภาษาศาสตร์ปริชาณ ภาษาศาสตร์ ปริชาณมีแนวคิดสำคัญคือ ภาษาเป็นส่วนหนึ่งของระบบปริชาณและมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิด กับส่วนอื่นๆ ในระบบ และโครงสร้างภาษาได้รับอิทธิพลจากการทำงานของกระบวนการ ปริชาณ ต่างๆ มากมาย (Rudzka-Ostyn, 1993: 1; Geeraerts, 1995: 111-112; Gibbs, 1995: 27; Hilferty, 2001: 1, 2003: 3)

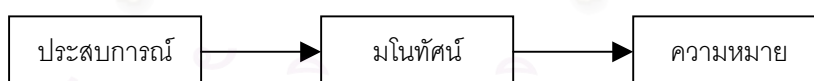
เป้าหมายที่สำคัญของภาษาศาสตร์ปริชาณคือ การศึกษาภาษาโดยนำปัจจัยทางปริชาณมา พิจารณา และการศึกษาความรู้เชิงมโนทัศน์ (conceptual knowledge) ในปริชาณของมนุษย์

กล่าวคือ ศึกษาว่ามนุษย์มีความรู้ในทัศน์อย่างไร และได้ความรู้นั้นมาอย่างไร (Gibbs, 1995: 39-40)

อรรถศาสตร์ปริชานมีแนวคิดสอดคล้องกับภาษาศาสตร์ปริชาน อรรถศาสตร์ปริชานเชื่อว่า ความหมายเกี่ยวข้องกับจิตใจและประสบการณ์ของมนุษย์ กล่าวคือ ความหมายเชื่อมโยงกับโครงสร้างมโนทัศน์ซึ่งสร้างจากประสบการณ์ต่างๆ ของมนุษย์ (Lakoff และ Johnson, 1980: 196-197; Rudzka-Ostyn, 1993: 1; Gärdenfors, 1999: 21-23; Tyler และ Evans, 2003: 23-24) เราเข้าใจความหมายของสิ่งต่างๆ โดยอาศัยการสร้างมโนทัศน์ แต่มโนทัศน์จะมีความหมายก็ต่อเมื่อมันสัมพันธ์กับประสบการณ์ เนื่องจากประสบการณ์มีความหมายกับเราโดยตรง (Lakoff, 1987: 267-268)

คำว่า *ประสบการณ์* ตามแนวคิดนี้ไม่ได้หมายถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับมนุษย์คนใดคนหนึ่ง แต่มีความหมายกว้างกว่านั้นคือ ทุกสิ่งทุกอย่างที่มนุษย์เกี่ยวข้องกับ ซึ่งเกิดจากธรรมชาติของร่างกายมนุษย์เอง เช่น การรับรู้ การเคลื่อนไหว อารมณ์ เป็นต้น และเกิดจากการมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมทางกายภาพและทางสังคม (Johnson, 1987: xvi; Lakoff, 1987: xv) เลคอฟ และ จอร์ห์นสัน เรียกประสบการณ์ดังกล่าวว่า ประสบการณ์ทางกาย (bodily experience) เนื่องจากประสบการณ์ทั้งหลายล้วนมีแหล่งกำเนิดมาจากร่างกายมนุษย์ทั้งสิ้น

ความสัมพันธ์ระหว่างความหมาย มโนทัศน์ และประสบการณ์ อาจแสดงได้โดยแผนภูมิข้างล่างนี้ (ดัดแปลงจาก Dirven และ Verspoor, 1998: 15) แผนภูมิแสดงให้เห็นว่าเมื่อมนุษย์มีประสบการณ์ต่างๆ ในโลก มนุษย์จะสร้างมโนทัศน์จากประสบการณ์เหล่านั้น ทำให้สิ่งต่างๆ มีความหมาย

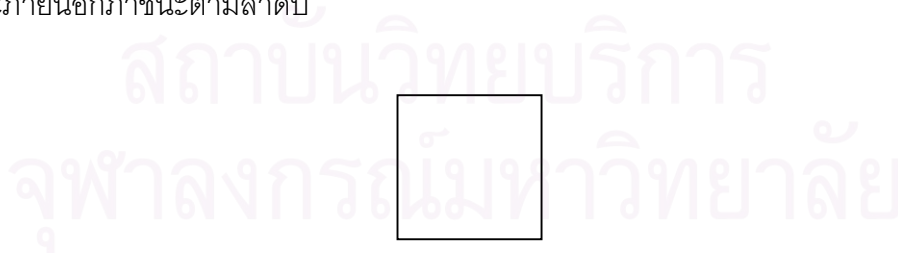
จากแผนภูมินี้ มโนทัศน์ถือว่าเป็นศูนย์กลางของการศึกษาความหมาย เราเข้าใจความหมายของสิ่งต่างๆ โดยการสร้างมโนทัศน์ เลคอฟ (Lakoff, 1987: 280-281) กล่าวว่ามนุษย์มีความสามารถในการสร้างโครงสร้างมโนทัศน์ที่สัมพันธ์กับประสบการณ์ โครงสร้างมโนทัศน์อย่างหนึ่งที่สำคัญในระบบมโนทัศน์คือ ภาพร่าง ภาพร่างเป็นโครงสร้างพื้นฐานที่สร้างจากประสบการณ์ทางกายโดยตรงและมีความหมาย โครงสร้างพื้นฐานนี้สามารถเชื่อมโยงสู่โครงสร้างมโนทัศน์อื่นโดยกระบวนการปริชาน เช่น อุปลักษณะ และนามนัย ในส่วนต่อไป ผู้วิจัยจะกล่าวถึงภาพร่าง และกระบวนการอุปลักษณะและนามนัย

2.2.2. ภาพร่าง

แนวคิดอรรถศาสตร์ปริชานเชื่อว่าประสบการณ์ทางกายของมนุษย์เป็นพื้นฐานสำคัญในการสร้างมโนทัศน์ ในชีวิตประจำวัน เรามีประสบการณ์ทางร่างกายมากมายซึ่งเกิดจากการเคลื่อนไหว การกระทำต่อวัตถุรอบข้าง และการรับรู้สิ่งต่างๆ ในระบบปริชานของเรา เราจัดเรียงและเชื่อมโยงประสบการณ์ทางกายแบบที่เกิดขึ้นซ้ำๆ กันเป็นโครงสร้างมโนทัศน์ที่เรียกว่า ภาพร่าง (Johnson, 1987: xiv)

เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจภาพร่างมากขึ้น ผู้วิจัยจะยกตัวอย่างภาพร่างภาชนะ (container) (Johnson, 1987: 21-22) ภาพร่างนี้เป็นโครงสร้างของประสบการณ์มากมายต่อไปนี้ เราเริ่มรู้จักภาชนะจากร่างกายของเราเอง เรารับรู้ว่าร่างกายเป็นภาชนะที่บางสิ่งสามารถเข้าและออกได้ (เราหายใจเอาอากาศเข้าและออกจากร่างกาย เรากินอาหารเข้าไปและถ่ายของเสียออกมา) นอกจากนี้ เรารับรู้ว่าสิ่งแวดล้อมที่เราเกี่ยวข้อง เช่น อาคาร ยานพาหนะ เป็นต้น เป็นภาชนะและตัวเราเป็นสิ่งที่อยู่ในนั้น ไม่เพียงเท่านั้น การกระทำกับวัตถุรอบตัวของเราหลายอย่างในชีวิตประจำวันก็ยังเกี่ยวข้องกับภาชนะ เช่น เมื่อเราเอาหนังสือใส่กระเป๋า เรารับรู้ว่ากระเป๋าเป็นภาชนะ ในประสบการณ์เหล่านี้ จะเห็นว่าสิ่งต่างๆ เช่น ร่างกาย ยานพาหนะ หรือกระเป๋า มีลักษณะร่วมกันคือประกอบด้วยพื้นที่ภายใน พื้นที่ภายนอก และขอบเขต ลักษณะดังกล่าวเป็นส่วนที่จำเป็นในการสร้างภาพร่างภาชนะ ภาพร่างนี้ทำให้เราสามารถเชื่อมโยงประสบการณ์อื่นที่มีลักษณะร่วมกันนี้อีกมากมาย

เราอาจแสดงรูปแบบของภาพร่างภาชนะในรูปที่ 4 ในรูปนี้ ให้สี่เหลี่ยมแสดงภาชนะ ขอบเขตของสี่เหลี่ยมแสดงขอบเขตของภาชนะ และพื้นที่ภายในและภายนอกสี่เหลี่ยมแสดงพื้นที่ภายในและภายนอกภาชนะตามลำดับ

รูปที่ 4 รูปแทนภาพร่างภาชนะ

ภาพร่างเป็นโครงสร้างที่พื้นฐานมากในระบบมโนทัศน์ จะเห็นได้จากการที่เราอาศัยภาพร่างในการเข้าใจมโนทัศน์ต่างๆ โดยเฉพาะมโนทัศน์นามธรรมและซับซ้อน เช่น สภาพ เนื่องจากสภาพเป็นมโนทัศน์ที่เข้าใจได้ยาก เราจึงเปรียบเทียบกับภาชนะซึ่งเป็นภาพร่างที่ได้จากประสบการณ์

โดยตรง ความเข้าใจเช่นนี้สะท้อนให้เห็นในการใช้ภาษา เช่นในประโยค *I'm in love* เราใช้คำบุพบท *in* กับสภาพความรักได้เช่นเดียวกับภาชนะ แสดงให้เห็นว่าเราเข้าใจสภาพเป็นเหมือนภาชนะ

ภาพร่างแตกต่างจากภาพ (image) (Johnson, 1987: 23-26) ด้วยเหตุผลดังนี้ เมื่อเปรียบเทียบระหว่างภาพร่างและภาพ ภาพเป็นสิ่งที่เรารับรู้โดยประสาทสัมผัส ได้แก่ การมองเห็น การได้ยิน การดมกลิ่น และการสัมผัส (Lakoff, 1987: 444; Turner, 1993: 296) ดังนั้นภาพจะมีรายละเอียดของโลกตามความเป็นจริง แต่ภาพร่างเป็นโครงสร้างที่ย่อยรายละเอียดของภาพให้มีแต่ลักษณะทั่วไปที่ภาพต่างๆ มีร่วมกัน ยกตัวอย่างเช่น ภาพร่างภาชนะมีเพียงส่วนประกอบสำคัญคือพื้นที่ภายใน พื้นที่ภายนอก และขอบเขต ซึ่งเป็นโครงสร้างของภาพสิ่งของ เช่น อาคาร หรือกระเป๋าคือ เป็นต้น

คุณสมบัติที่สำคัญของภาพร่างคือมีโครงสร้างภายในที่ไม่ซับซ้อน โดยทั่วไปภาพร่างจะมีองค์ประกอบและความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบ (Johnson, 1987: 28) องค์ประกอบของภาพร่างมีจำนวนน้อย เป็นองค์ประกอบพื้นฐานที่มีความสัมพันธ์กันแบบไม่ซับซ้อน ผู้วิจัยจะยกตัวอย่างภาพร่างเส้นทาง (path) ภาพร่างนี้ประกอบด้วยองค์ประกอบ 3 ส่วน ได้แก่ จุดเริ่มต้น (source point) จุดสิ้นสุด (terminal point) และทิศทาง (vector) ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบทั้งสามส่วนนี้ทำให้เกิดการเคลื่อนที่เป็นเส้นจากจุดเริ่มต้นสู่จุดสิ้นสุด ภาพร่างเส้นทางสามารถแสดงได้ในรูปที่ 5 ในรูปนี้ จุด A แสดงจุดเริ่มต้น จุด B แสดงจุดสิ้นสุด และลูกศรแสดงทิศทาง

รูปที่ 5 รูปแทนภาพร่างเส้นทาง

ถึงแม้ว่าภาพร่างประกอบด้วยส่วนประกอบต่างๆ แต่ภาพร่างมีโครงสร้างแบบองค์รวม (gestalt) (Johnson, 1987: xix, 41; Lakoff, 1987: 284) กล่าวคือ องค์ประกอบทั้งหมดมีความสัมพันธ์กันและไม่สามารถแยกกันเป็นอิสระ การแยกองค์ประกอบออกจากกันหรือการขาดองค์ประกอบใดองค์ประกอบหนึ่งจะทำให้เอกภาพของโครงสร้างเสียไป เช่น ภาพร่างภาชนะประกอบด้วยองค์ประกอบพื้นที่ภายใน พื้นที่ภายนอก และขอบเขต หากขาดองค์ประกอบใดไป โครงสร้างทั้งหมดก็ปราศจากความหมาย และไม่ใช่วิวภาพร่างภาชนะอีกต่อไป

ในความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบของภาพร่าง องค์ประกอบบางองค์ประกอบอาจเด่นกว่าองค์ประกอบอื่น แนวคิดเช่นนี้ได้รับอิทธิพลมาจากแนวคิดเรื่องการแยกวัตถุและพื้น (figure/

ground segregation) ในทางจิตวิทยา (Rubin อ้างถึงใน Ungerer และ Schmid, 1996: 157) ยกตัวอย่างเช่น ในรูปที่ 6 เมื่อเรามองพื้นที่สีดำเด่นกว่าสีขาว จะเห็นแจกันสีดำอยู่บนพื้นสีขาว แต่เมื่อมองพื้นที่สีขาวเด่นกว่าสีดำ จะเห็นหน้าคนสีขาวอยู่บนพื้นสีดำ แจกันหรือหน้าคนที่เราเห็นต่างเป็นวัตถุที่เราเห็นแยกจากพื้น จากตัวอย่างนี้ จะเห็นว่าวัตถุ (figure) มีรูปร่างชัดเจนและมีโครงสร้างต่อเนื่อง แต่พื้น (ground) ไม่มีรูปร่างและโครงสร้าง

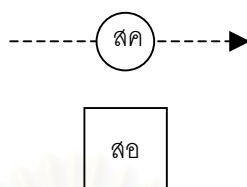
รูปที่ 6 ภาพลวงตาหน้าและแจกัน

แนวคิดการแยกวัตถุและพื้นสามารถประยุกต์ใช้กับความสัมพันธ์ขององค์ประกอบภาพร่าง ในภาพร่าง องค์ประกอบหนึ่งอาจเด่นกว่าอีกองค์ประกอบหนึ่ง กล่าวคือ องค์ประกอบหนึ่งเป็นวัตถุและอีกองค์ประกอบหนึ่งเป็นพื้น อรรถศาสตร์ปริชานนำแนวคิดนี้มาใช้กับภาพร่าง โดยเฉพาะภาพร่างของคำบุพท เช่น *over*, *under*, *up*, *down* เป็นต้น คำเหล่านี้บอกความสัมพันธ์เชิงพื้นที่ของสิ่งสองสิ่ง เช่นในประโยค *The balloon is flying over the house* the balloon (บอลลูน) เป็นสิ่งที่เคลื่อนที่อยู่เหนือ the house (บ้าน) ซึ่งไม่เคลื่อนที่ บอลลูนเป็นสิ่งที่เด่นในการรับรู้มากกว่าบ้าน ดังนั้น ในความสัมพันธ์นี้ บอลลูนเป็นวัตถุและบ้านเป็นพื้น

แลงแกกเกอร์ (Langacker, 1986 อ้างถึงใน Lakoff, 1987: 419; Ungerer และ Schmid, 1996: 161) ได้กำหนดศัพท์เฉพาะสำหรับเรียกองค์ประกอบของภาพร่างแทนวัตถุและพื้น เนื่องจากวัตถุมักเป็นสิ่งที่เคลื่อนที่ จึงเรียกวัตถุว่า สิ่งโคจร (trajector) และพื้นมักเป็นสิ่งที่วัตถุอ้างอิงถึง จึงเรียกพื้นว่า สิ่งอ้างอิง (landmark) ดังนั้น ในภาพร่าง สิ่งโคจรเป็นองค์ประกอบที่เด่นซึ่งมีความสัมพันธ์กับสิ่งอ้างอิง และสิ่งอ้างอิงเป็นองค์ประกอบที่สิ่งโคจรอ้างอิงถึงความสัมพันธ์นั้น

ผู้วิจัยยกตัวอย่างการวิเคราะห์ภาพร่างความหมาย “เหนือและข้าม” ของ *over* (Brugman, 1981 อ้างถึงใน Lakoff, 1987: 419) ความหมายนี้ใช้ในประโยคเช่น *The plane is flying over the city* ภาพร่างของความหมายนี้ประกอบด้วยองค์ประกอบ 3 ส่วน สิ่งโคจร สิ่งอ้างอิง และเส้นทาง องค์ประกอบทั้งสามสัมพันธ์กันโดยสิ่งโคจรเคลื่อนที่ไปตามเส้นทางที่อยู่เหนือและข้ามจากด้านหนึ่งสู่อีกด้านของสิ่งอ้างอิง จากประโยคตัวอย่าง *the plane* (เครื่องบิน) เป็นสิ่งโคจรและ *the city* (เมือง) เป็นสิ่งอ้างอิง เครื่องบินเคลื่อนที่ตามเส้นทางเหนือและข้ามจากด้านหนึ่งสู่อีกด้านของ

เมื่อ เราสามารถแสดงรูปแทนของภาพร่างความหมายนี้โดยใช้สัญลักษณ์ต่างๆ เช่นในรูปที่ 7 ในรูปนี้ วงกลมแสดงสิ่งโคจร (สค) ที่เหลื่อมแสดงสิ่งอ้างอิง (สอ) และลูกศรแสดงเส้นทาง

รูปที่ 7 รูปแทนภาพร่างความหมายเหนือและข้ามของ over

ตามสมมติฐาน ภาพร่างของ ออก ประกอบด้วยองค์ประกอบพื้นฐาน 3 ส่วน คือ สิ่งโคจร สิ่งอ้างอิง และเส้นทาง ในการวิเคราะห์ภาพร่างของ ออก ผู้วิจัยจะวิเคราะห์ว่าในแต่ละความหมายองค์ประกอบเหล่านี้แทนสิ่งใด และมีความสัมพันธ์กันอย่างไร ตามลักษณะการวิเคราะห์ข้างต้น

2.2.3. อุปลักษณ์

ตามแนวคิดอรรถศาสตร์ปริชาน อุปลักษณ์เป็นกระบวนการทางปริชานที่เชื่อมโยงวงมโนทัศน์ (conceptual domain) สองวง การเชื่อมโยงนี้มีจุดประสงค์เพื่อเข้าใจวงมโนทัศน์หนึ่งเรียกว่า วงเป้าหมาย (target domain) โดยอาศัยอีกวงมโนทัศน์หนึ่ง เรียกว่า วงต้นเค้า (source domain) (Lakoff และ Johnson, 1980: 5; Johnson, 1987: 15) วงเป้าหมายมีความเป็นนามธรรมและซับซ้อน เช่น ความรู้สึก สังคม เป็นต้น ส่วนวงต้นเค้ามี่มีความเป็นรูปธรรมมากกว่า และซับซ้อนน้อยกว่า เช่น ร่างกายของเรา พืช สัตว์ เป็นต้น ดังนั้นเราจึงเข้าใจวงเป้าหมายโดยอาศัยวงต้นเค้า

อุปลักษณ์เขียนแสดงด้วยรูปแทน A IS B (A คือ B) โดยที่ A หมายถึงวงเป้าหมาย และ B หมายถึงวงต้นเค้า เช่นอุปลักษณ์ ARGUMENT IS WAR (การถกเถียงคือสงคราม) การถกเถียงเป็นวงเป้าหมาย และสงครามเป็นวงต้นเค้า อุปลักษณ์นี้แสดงให้เห็นว่าเราเข้าใจการถกเถียงซึ่งเป็นนามธรรมโดยเปรียบเทียบกับสงครามซึ่งเป็นรูปธรรมมากกว่า

ตามแนวคิดนี้ อุปลักษณ์ไม่ใช่เครื่องมือทางภาษาหรือรูปภาษาที่แสดงจินตนาการหรือวาทศิลป์ แต่เป็นกระบวนการทางปริชานที่มีอิทธิพลแผ่ขยายไปสู่การคิด การกระทำ และภาษาของมนุษย์ กล่าวคือ ในการคิด การกระทำ และการใช้ภาษา เราอาศัยอุปลักษณ์ทั้งสิ้น (Lakoff และ Johnson, 1980: 3-6) ผู้วิจัยยกตัวอย่างอุปลักษณ์ ARGUMENT IS WAR ซึ่งเป็นอุปลักษณ์ที่

สะท้อนอยู่ในภาษา เมื่อพูดถึงการถกเถียง ผู้พูดภาษาอังกฤษจะใช้คำที่เกี่ยวกับสงคราม เช่น คำที่ขีดเส้นใต้ในประโยค *He attacked every weak point in my argument* และ *I've never won an argument with him* เป็นต้น รูปภาษาเหล่านี้ชี้ว่าเราเข้าใจการถกเถียงโดยเปรียบกับสงคราม

อุปลักษณะอาศัยฐานประสบการณ์ (experiential basis) ที่ทำให้เกิดการเชื่อมโยงระหว่างวงต้นเค้าและวงเป้าหมายดังต่อไปนี้ (Lakoff และ Johnson, 1980: 19; Kövecses, 2002: 69-75) ฐานประสบการณ์แรกคือสหสัมพันธ์ของประสบการณ์ กล่าวคือ เมื่อเรามีประสบการณ์เกี่ยวกับวงต้นเค้าที่เกิดควบคู่กับประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับวงเป้าหมาย เรายังจะเชื่อมโยงวงมโนทัศน์ทั้งสอง เช่น เมื่อเราเพิ่มปริมาณของเหลวในภาชนะ เราจะเห็นทิศทางขึ้นของระดับของเหลวเสมอ เราจึงเปรียบวงเป้าหมาย MORE (มากขึ้น) กับวงต้นเค้า UP (ขึ้น) โดยอุปลักษณะ MORE IS UP

นอกจากสหสัมพันธ์แล้ว อุปลักษณะส่วนใหญ่มีฐานจากความเหมือนกันทางโครงสร้างของวงต้นเค้าและวงเป้าหมาย เช่น ในอุปลักษณะ LIFE IS A JOURNEY (ชีวิตคือการเดินทาง) เรารับรู้โครงสร้างที่สอดคล้องกันระหว่างชีวิตและการเดินทาง เช่น ผู้ดำเนินชีวิตเป็นเหมือนผู้เดินทาง จุดหมายของชีวิตเป็นเหมือนจุดหมายของการเดินทาง เป็นต้น เราจึงเปรียบเทียบชีวิตกับการเดินทาง

ฐานประสบการณ์อีกลักษณะหนึ่งคือประสบการณ์แบบเหตุและผล กล่าวคือ เมื่อวงต้นเค้าเป็นสาเหตุของวงเป้าหมาย เราจะเปรียบวงเป้าหมายกับวงต้นเค้า เช่น ในอุปลักษณะ AFFECTION IS CLOSENESS (ความรักคือความใกล้ชิด) ความใกล้ชิดเป็นสาเหตุของความรัก เราจึงเข้าใจความรักโดยเปรียบกับความใกล้ชิด

แนวคิดเรื่องอุปลักษณะสามารถนำมาอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างความหมายได้ ผู้วิจัยจะยกตัวอย่างการศึกษาความหมายของ *over* (Brugman, 1981 อ้างถึงใน Lakoff, 1987) กรณีที่ยกมานี้เป็นความสัมพันธ์ระหว่างความหมาย “เหนือ” เช่นในประโยค (8) และความหมาย “มีอำนาจเหนือ” เช่นในประโยค (9)

(8) The painting is over the fireplace.

(9) She has a strange power over me.

ในประโยค (9) *over* มีความหมายว่า “มีอำนาจเหนือ” ในประโยคนี้ สิ่งโคจร (she) มีอำนาจเหนือสิ่งอ้างอิง (me) ความหมายนี้มีความสัมพันธ์กับความหมาย “เหนือ” ในประโยค (8) โดยอาศัยอุปลักษณะ CONTROL IS UP (มีอำนาจคือขึ้น) ในอุปลักษณะนี้ เราเข้าใจอำนาจโดยเปรียบกับพื้นที่แนวตั้ง (ขึ้น-ลง)

อุปลักษณดังกล่าวอาศัยความสัมพันธ์ของประสบการณ์ระหว่างพื้นที่แนวตั้งและอำนาจควบคุม กล่าวคือ เมื่อเราอยู่เหนือสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เราสามารถควบคุมสิ่งนั้นได้ง่าย (Lakoff และ Johnson, 1999: 53) ดังนั้นเราจึงเข้าใจการมีอำนาจควบคุมเป็นเหมือนการอยู่ในตำแหน่งเหนือกว่า

โดยอาศัยอุปลักษณ CONTROL IS UP องค์ประกอบของความหมาย “มีอำนาจเหนือ” จะเปรียบได้กับองค์ประกอบของความหมาย “เหนือ” ดังนั้น สิ่งที่มีอำนาจเหนือเปรียบเหมือนสิ่งที่มีตำแหน่งเหนือ สิ่งที่อยู่ใต้อำนาจเปรียบเหมือนสิ่งที่อยู่ตำแหน่งล่าง และการมีอำนาจเหนือก็เปรียบเหมือนการอยู่ในตำแหน่งเหนือกว่า การเชื่อมโยงที่กล่าวมานี้ทำให้ความหมายทั้งสองมีความสัมพันธ์กัน

ในความสัมพันธ์ระหว่างความหมายของ *ออก* ความหมายนามธรรมบางความหมายอาจเกิดจากการเชื่อมโยงกับความหมายรูปธรรมโดยอุปลักษณ ดังนั้น ผู้วิจัยนำเอาแนวคิดนี้มาอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างความหมายรูปธรรมและความหมายนามธรรม

2.2.4. นามนัย

นามนัยเป็นกระบวนการทางปริชานที่เชื่อมโยงส่วนสองส่วนที่อยู่ใกล้ชิดกันหรือเคียงคู่กันในวงมโนทัศน์เดียวกัน โดยส่วนหนึ่งทำให้นึกถึงอีกส่วนหนึ่งที่มีความสัมพันธ์กัน (Lakoff และ Johnson, 1980; Taylor, 1995; Kövecses, 2002) เช่น นามนัย PRODUCER FOR PRODUCT (ผู้ผลิตแทนผลิตภัณฑ์) แสดงการเชื่อมโยงระหว่างผู้ผลิตและผลิตภัณฑ์ซึ่งอยู่ในวงการผลิต ในวงมโนทัศน์นี้ ผู้ผลิตทำให้นึกถึงผลิตภัณฑ์ เช่น Picasso ไม่เพียงแต่เป็นศิลปินผู้สร้างงานศิลปะ แต่ยังทำให้นึกถึงผลงานของเขาด้วย

เช่นเดียวกับอุปลักษณ นามนัยไม่ใช่เครื่องมือทางภาษาและไม่ใช้รูปภาษา แต่เป็นกระบวนการทางปริชานที่มีอิทธิพลต่อกิจกรรมทุกประเภทที่เราเกี่ยวข้อง ทั้งการคิดและการกระทำ (Lakoff และ Johnson, 1980: 37) และภาษาก็สะท้อนกระบวนการนี้ได้เป็นอย่างดี ยกตัวอย่างเช่น นามนัย THE FACE FOR THE PERSON (หน้าแทนบุคคล) สะท้อนให้เห็นโดยคำที่ขีดเส้นใต้ในประโยคต่อไปนี้ *She's just a pretty face* และ *We need some new faces around there* เป็นต้น ในประโยคตัวอย่าง *face* ไม่ได้หมายถึงหน้าแต่หมายถึงคน

เนื่องจากนามนัยเชื่อมโยงสิ่งที่ใกล้ชิดกันในวงมโนทัศน์เดียวกัน ฐานประสบการณ์ของนามนัยจะเกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ทางกายภาพและความสัมพันธ์แบบเหตุและผล (Lakoff และ Johnson, 1980: 39) เช่น นามนัย OBJECT USED FOR USER (อุปกรณ์แทนผู้ใช้) เกิดจาก

ประสบการณ์ของเราที่รับรู้ความสัมพันธ์ทางกายภาพระหว่างผู้ใช้และอุปกรณ์ และนามนัย PRODUCER FOR PRODUCT ข้างต้นมีฐานมาจากเหตุผลที่ว่าผู้ผลิตเป็นสาเหตุของผลิตภัณฑ์

กระบวนการนามนัยสามารถอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างความหมายได้ ผู้วิจัยจะยกตัวอย่างการศึกษาความหมายของ *over* (Brugman, 1981 อ้างถึงใน Taylor, 1995: 127) กรณีที่ยกมานี้เป็นความสัมพันธ์ระหว่างความหมาย “เหนือและข้าม” เช่นในประโยค (10) และความหมาย “เหนือ” เช่นในประโยค (11)

(10) The plane flew over the city.

(11) The helicopter hovered over the city.

ความหมาย “เหนือและข้าม” ในประโยค (10) แสดงเส้นทางการเคลื่อนที่ของสิ่งใดจากรากด้านหนึ่งสู่อีกด้านหนึ่งเหนือสิ่งอ้างอิง แต่ความหมาย “เหนือ” ในประโยค (11) แสดงเพียงตำแหน่งหนึ่งบนเส้นทางของความหมายแรก ความสัมพันธ์ระหว่างสองความหมายนี้เกิดจากนามนัยที่เชื่อมโยงเส้นทางและตำแหน่งบนเส้นทาง เนื่องจากเมื่อสิ่งหนึ่งเคลื่อนที่ตามเส้นทาง สิ่งนั้นย่อมมีตำแหน่งอยู่บนเส้นทางนั้น เส้นทางและตำแหน่งบนเส้นทางเป็นสิ่งที่เกิดเคียงคู่กันในวงมโนทัศน์ การเคลื่อนที่ เราจึงเชื่อมโยงเส้นทางและตำแหน่งบนเส้นทาง ซึ่งเป็นปัจจัยที่ทำให้ความหมายทั้งสองสัมพันธ์กัน

ในความสัมพันธ์ระหว่างความหมายของ *ออก* ความหมายอาจสัมพันธ์กันโดยนามนัยที่เชื่อมโยงสิ่งที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกันและมักจะเกิดเคียงคู่กัน ผู้วิจัยจึงนำแนวคิดนี้มาใช้อธิบายความสัมพันธ์ระหว่างความหมายของ *ออก* ด้วย

2.3. สรุป

ออก เป็นคำที่ปรากฏได้หลายตำแหน่งในประโยคและมีความหมายหลายความหมาย การศึกษาทางวากยสัมพันธ์ที่ได้กล่าวมาสามารถอธิบายตำแหน่งการปรากฏของ *ออก* ได้ ถึงแม้ว่าภาษาศาสตร์จะวิเคราะห์ *ออก* ในบางตำแหน่งต่างกันไปในด้านอรรถศาสตร์ ยังไม่มีการศึกษาความหมายของ *ออก* ในฐานะคำหลายความหมายเลย การศึกษาคำหลายความหมายในอดีตมุ่งจำแนกปรากฏการณ์คำพ้องรูปและคำหลายความหมาย แต่ไม่ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความหมายโดยตรง อย่างไรก็ตาม แนวคิดอรรถศาสตร์ปริชานสามารถอธิบายความสัมพันธ์ทาง

ความหมายของคำหลายความหมายได้ ดังเช่นในการศึกษาของ ชัซวดี (2538) และ ลินด์เนอร์ (Lindner,1981)

อรรถศาสตร์ปริชานเป็นแนวคิดที่เชื่อว่าความหมายเป็นการสร้างมโนทัศน์จากประสบการณ์ทางกาย ความหมายอ้างอิงถึงสิ่งที่อยู่ในระบบมโนทัศน์ ในการศึกษาความหมายของ ออก ผู้วิจัยศึกษามโนทัศน์โดยใช้ภาพร่าง ซึ่งเป็นโครงสร้างมโนทัศน์ที่เชื่อมโยงและจัดเรียงประสบการณ์ที่เกิดขึ้นซ้ำๆ กัน ในการอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างความหมาย ผู้วิจัยใช้แนวคิดเรื่องกระบวนการอุปลักษณะและนามนัย ซึ่งเป็นกระบวนการสำคัญที่ทำให้เกิดการขยายความหมาย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 3

ความหมายของ ออก (1)

ในบทนี้และบทที่ 4 ผู้วิจัยจะแสดงผลการวิเคราะห์ความหมายของ *ออก* โดยจำแนกเป็นความหมายต่างๆ ในแต่ละความหมาย ผู้วิจัยชี้แจงว่า *ออก* ปรากฏในบริบททางภาษาอย่างไร และ ความหมายนั้นมีภาพร่างอย่างไร (องค์ประกอบของภาพร่างแทนสิ่งใด และองค์ประกอบมีความสัมพันธ์กันอย่างไร)

ในการวิเคราะห์ความหมายของ *ออก* ผู้วิจัยกระทำตามขั้นตอนต่อไปนี้ ในขั้นแรกผู้วิจัยจำแนกบริบททางภาษาของ *ออก* จากนั้นศึกษาว่าเมื่อ *ออก* ปรากฏในบริบทต่างๆ *ออก* มีปฏิสัมพันธ์กับบริบทอย่างไร และแสดงความหมายอะไร เมื่อได้ความหมายของ *ออก* ผู้วิจัยใช้แนวคิดภาพร่างวิเคราะห์ว่าความหมายแต่ละความหมายมีภาพร่างอย่างไร กล่าวคือ วิเคราะห์ว่าสิ่งโคจรและสิ่งอ้างอิงคืออะไร และเส้นทางเป็นอย่างไร ในขั้นสุดท้าย ผู้วิจัยวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความหมายโดยใช้แนวคิดอุปลักษณ์และนามนัย

ก่อนจะแสดงการวิเคราะห์ความหมาย ผู้วิจัยจะกล่าวถึงบริบททางภาษาที่ *ออก* ปรากฏ โดยแยกตามหมวดคำของ *ออก* ดังนี้ 1) กริยาอาการ และ 2) กริยากรรม 3) กริยารอง 4) คำช่วยหน้ากริยา และ 5) กริยาวิเศษณ์ ในแต่ละหมวดคำ *ออก* ปรากฏร่วมกับรูปภาษาต่างกัน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ออก ที่เป็นกริยาอาการปรากฏหลังนามวลีประธาน อาจไม่มีหน่วยใดตามท้าย หรืออาจตามด้วยกริยา *ไป/ มา* บุพบทวลี หรือกริยาวลี (กริยา *ไป/ มา* อาจปรากฏหน้าบุพบทวลีหรือกริยาวลี) ดังแสดงในกระบวน (1) และตัวอย่างประโยค (2)-(7)

- (1) นามวลี *ออก* (*ไป/ มา*) (บุพบทวลี/ กริยาวลี)¹
- (2) แดด*ออก*
- (3) งานก็จะ*ออก*มาดี
- (4) เขา*ออก*จากบ้าน

¹ กระบวนการปรากฏของ *ออก* จะแสดงเฉพาะองค์ประกอบสำคัญที่ปรากฏร่วมกับ *ออก* องค์ประกอบ เช่น คำกริยาช่วย และวลีสวนขยายต่างๆ จะละไว้ไม่แสดง

- (5) ความคิดตั้งมหาวิทยาลัยเที่ยงคืนออกมาจากวงพูดคุยกัน
- (6) ผมออกเดินทางวันพรุ่งนี้
- (7) ผู้ชายออกไปล่าสัตว์

ออก ที่เป็นกริยาสกรรมปรากฏหลังนามวลีประธาน และมีนามวลีกรรมตามท้าย ดังแสดงในกระบวน (8) และตัวอย่างประโยค (9)

- (8) นามวลี ออก นามวลี
- (9) กระทรวงสาธารณสุขได้ออกประกาศฉบับใหม่

ออก ที่เป็นกริยารองปรากฏตามหลังกริยาหลัก ในกรณีกริยาหลักเป็นกริยาอกรรม ออก ตามหลังนามวลีประธาน และกริยาอกรรม ตามลำดับ อาจไม่มีหน่วยใดตามท้าย หรืออาจตามด้วยกริยา ไป/ มา บุพบทวลี หรือกริยาวลี (กริยา ไป/ มา อาจปรากฏหน้าบุพบทวลีหรือกริยาวลี) ดังแสดงในกระบวน (10) และตัวอย่างประโยค (11)-(16)

- (10) นามวลี กริยา ออก (ไป/ มา) (บุพบทวลี/ กริยาวลี)
- (11) เงามพระจันทร์เริ่มเคลือนออก
- (12) เครื่องดื่มในแก้วถึงกับกระฉอกออกมา
- (13) ใ้หมี่พุ่งออกจากกรง
- (14) มันก็กระโดดผิงออกไปจากโถแก้ว
- (15) การผลิตปลาร้าแบ่งออกเป็นสองแบบ
- (16) แจ็คสันเดินทางออกไปซื้อของในห้างสรรพสินค้า

ในกรณีกริยาหลักเป็นกริยาสกรรม ออก ตามหลังนามวลีประธาน กริยาสกรรม และนามวลีกรรม ตามลำดับ อาจไม่มีหน่วยใดตามท้าย หรืออาจตามด้วยกริยา ไป/ มา บุพบทวลี หรือกริยาวลี (กริยา ไป/ มา อาจปรากฏหน้าบุพบทวลีหรือกริยาวลี) ดังแสดงในกระบวน (17) และตัวอย่างประโยค (18)-(23)

- (17) นามวลี กริยา นามวลี ออก (ไป/ มา) (บุพบทวลี/ กริยาวลี)
- (18) ชายหนุ่มปลดเนคไทออก

- (19) เขาตัดรายจ่ายที่ไม่จำเป็นออกไป
- (20) เขาหยิบนกหวีดออกจากปาก
- (21) ดิฉันจึงหยิบไฟฉายออกมาจากกระเป๋าถือ
- (22) เจ้าหน้าที่หน่วยกู้ภัยได้นำเฮลิคอปเตอร์ออกค้นหาแล้ว
- (23) แดนดีงเอาบัตรประจำตัวออกมาแสดง

ออก ที่เป็นคำช่วยหน้ากริยาปรากฏหลังนามวลีประธาน และปรากฏหน้ากริยาหลัก ดังแสดงโดยกระสวยน (24) และตัวอย่างประโยค (25)

- (24) นามวลี *ออก* กริยาวลี
- (25) คุณนายออกจะกระดากอยู่บ้าง

ออก ที่เป็นกริยาวิเศษณ์ปรากฏหลังนามวลีประธาน และกริยาหลักตามลำดับ ดังแสดงในกระสวยน (26) และตัวอย่างประโยค (27) ถึงแม้ *ออก* ตามหลังกริยา แต่ไม่จัดเป็นกริยารอง เนื่องจาก *ออก* ที่เป็นกริยาวิเศษณ์ไม่สามารถตามด้วย *ไป/ มา* กริยาวลี หรือบุพบทวลีได้ เช่น ในประโยค (28)-(30)

- (26) นามวลี กริยา *ออก*
- (27) แก่ดีออกอย่างนั้น
- (28) *แก่ดีออกไป
- (29) *แก่ดีออกจากบ้าน
- (30) *แก่ดีออกไปทำงาน

ผู้วิจัยจำแนกความหมายของ *ออก* ตามบริบททางภาษาได้ทั้งหมด 10 ความหมาย ดังนี้

- 1) การเคลื่อนที่จากภายในสู่ภายนอก
- 2) การเริ่มต้นการกระทำ
- 3) การเลิกสมาคม
- 4) การฟื้นฟูสภาพ
- 5) การทำให้เกิดชีวิตใหม่

- 6) การสร้างให้เกิดขึ้น
- 7) การจ่าย
- 8) ความสำเร็จ
- 9) การประมาณว่าค่อนข้าง
- 10) ความชัดเจน

ความหมายที่ 1 เป็นความหมายพื้นฐานที่สุดของ *ออก* และความหมายที่ 2-10 เป็นความหมายที่ขยายจากความหมายแรก ความหมายที่ 1 ปรากฏในบริบทที่หลากหลาย มีรายละเอียดมาก ผู้วิจัยจึงแยกการแสดงผลการวิเคราะห์เป็น 2 บท โดยในบทนี้ จะกล่าวถึงความหมายที่ 1 และในบทที่ 4 จะกล่าวถึงความหมายที่ 2-10

3.1. การเคลื่อนที่จากภายในสู่ภายนอก

ความหมาย “การเคลื่อนที่จากภายในสู่ภายนอก” เป็นความหมายพื้นฐานที่สุดของ *ออก* ความหมายนี้แสดงโดย *ออก* ที่เป็นกริยาอาการ โดยปรากฏหลังนามวลีแสดงสิ่งรูปธรรม และหลัง *ออก* (ในบุพบทวลีที่นำด้วย *จาก*) มีนามวลีแสดงสิ่งปิดล้อมที่เป็นแหล่งที่มาของการเคลื่อนที่ เช่น ในประโยค (31)

(31) นายปิยะณัฐได้ออกจากห้องประชุม²

ในประโยคตัวอย่าง *ออก* ปรากฏหลังนามวลี *นายปิยะณัฐ* ซึ่งเป็นสิ่งรูปธรรม และหลัง *ออก* มีนามวลีแสดงสิ่งปิดล้อม ได้แก่ *ห้องประชุม* ในประโยคนี้ *ออก* แสดงการเคลื่อนที่จากภายในสู่ภายนอกสิ่งปิดล้อม

ในบางประโยค สิ่งปิดล้อมอาจไม่แสดงรูปภาษา เช่นในประโยค (32) *ออก* ตามหลังนามวลี *เหงื่อ* แต่ไม่มีนามวลีแสดงสิ่งปิดล้อมแหล่งที่มา ในกรณีเช่นนี้ เราเข้าใจโดยความรู้ทั่วไปว่า เหงื่อมีแหล่งที่มาจากภายในร่างกาย

(32) เหงื่อออก

² ผู้อ่านสามารถดูตัวอย่างประโยคของแต่ละความหมายเพิ่มเติมได้ในภาคผนวก ข

ในบางประโยค ไม่มีรูปภาพแสดงแหล่งที่มา แต่มีรูปภาพแสดงจุดหมายของการเคลื่อนที่ เช่นในประโยค (33) นามวลี *ตลาด* แสดงจุดหมายของการเคลื่อนที่ สำหรับในประโยคนี้ เราตีความได้ว่าแหล่งที่มาของทุเรียนคือสวนทุเรียน

(33) ทุเรียนออกสู่ตลาด

ในกรณีที่นามวลีประธานเป็นสิ่งที่ถูกผลิตเป็นสินค้าเพื่อการจำหน่าย เช่นในประโยค (33) นามวลีจะช่วยเพิ่มแง่มุมความหมายเกี่ยวกับการสามารถเข้าถึงได้ (accessibility) แก่ *ออก* กล่าวคือ เมื่อสินค้าออกสู่ตลาด ผู้บริโภคสามารถซื้อและใช้ประโยชน์สินค้านั้นได้

นามวลีประธานที่อยู่หน้า *ออก* อาจเป็นสิ่งนามธรรม เช่น *ข่าว* ในประโยค (34) ในประโยคนี้ เนื่องจากประธานเป็นสิ่งนามธรรม *ออก* จึงแสดงการเคลื่อนที่นามธรรมจากภายในสู่ภายนอกสิ่งนามธรรม ในที่นี้เราเข้าใจว่าข่าวเคลื่อนที่นามธรรมจากแหล่งข่าวซึ่งเป็นสิ่งปิดล้อมนามธรรม

(34) ข่าวที่ออกมาไม่เป็นความจริง

จะสังเกตได้ว่า เมื่อนามวลีประธานเป็นสิ่งนามธรรม เช่นในประโยคข้างต้น *ออก* จะมีแง่มุมความหมายเกี่ยวกับการเป็นที่รับรู้ได้เพิ่มขึ้นด้วย เช่น เมื่อข่าวออกมา ข่าวนั้นจะเป็นที่รับรู้แก่คนทั่วไป

ความหมาย “การเคลื่อนที่จากภายในสู่ภายนอก” นอกจากจะเกิดในบริบทที่ *ออก* เป็นกริยากรรม ยังเกิดในบริบทที่ *ออก* เป็นกริยารองตามหลังกริยาแสดงการเคลื่อนที่ โดยกริยาหน้า *ออก* อาจเป็นกริยากรรม เช่น *เดิน* ในประโยค (35) หรือเป็นกริยากรรม เช่น *ดึง* ในประโยค (36)

(35) พักเดินออกจากกระต๊อบ

(36) เขาดึงปืนพก .38 ออกจากกระเป๋ากางเกง

กริยาแสดงการเคลื่อนที่ที่ปรากฏร่วมกับ *ออก* มีดังนี้ กริยากรรม เช่น *กระโดด* *กระโดด* *เคลื่อน* *เดิน* *เดินทาง* *พุ่ง* *มุ่งหน้า* *ลอย* *ลี้ภัย* *หนี* *หลบหนี* *หลั่งไหล* *หายใจ* *ไหล* *อพยพ* *อาเจียน* เป็นต้น และกริยากรรม เช่น *กระชาก* *ขยี้* *ถอน* *ขุด* *คลอด* *คุ้ย* *ชัก* *ดึง* *นำ* *ปล่อย* *ไหล* *พ่น* *พา* *ฟาด* *ย้าย* *ยื่น* *โยน* *ส่ง* *หยิบ* *อพยพ* *เอา* เป็นต้น

ในตัวอย่างประโยค (35)-(36) ออก ปราบฏในบริบทการเคลื่อนที่รูปธรรม อย่างไรก็ตาม ออก อาจปรากฏในบริบทการเคลื่อนที่นามธรรม กริยาแสดงการเคลื่อนที่หน้า ออก อาจปรากฏร่วมกับ นามที่เป็นสิ่งนามธรรม ทำให้ประโยคนั้นแสดงการเคลื่อนที่นามธรรม เช่นในประโยค (37)-(38)

(37) มหาวิทยาลัยเที่ยงคืนกำลังเดินออกนอกกระแส

(38) ที่แห่งนี้จะช่วยแบ่งเบาเอาความรู้สึกเหนื่อยล้า สับสน และทำออกไปได้บ้าง

ในประโยค (37) นามวลีประธาน มหาวิทยาลัย ในที่นี้ไม่ได้มีความหมายเป็นสถานที่รูปธรรม แต่เป็นองค์กรนามธรรม ในประโยค (38) นามวลีกรรมแสดงความรู้สึกซึ่งเป็นสิ่งนามธรรม ใน ประโยคเหล่านี้ ออก แสดงความหมายการเคลื่อนที่นามธรรมจากภายในสู่ภายนอกสิ่งปิดล้อม นามธรรม

ภาพร่างของความหมายนี้ประกอบด้วยองค์ประกอบ 3 ส่วน คือ สิ่งโคจร สิ่งอ้างอิง และ เส้นทาง แต่ละองค์ประกอบมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

สิ่งโคจรเป็นสิ่งที่เคลื่อนที่ ซึ่งอาจเป็นสิ่งรูปธรรมหรือสิ่งนามธรรม เมื่อเป็นสิ่งรูปธรรม สิ่งโคจรอาจเป็นสิ่งที่มีรูปร่างแน่นอน แบ่งได้เป็นสิ่งมีชีวิตและสิ่งไม่มีชีวิต สิ่งมีชีวิตได้แก่ คน เช่น นักเรียน ในประโยค (39) และสัตว์ เช่น ผีเสื้อ ในประโยค (40) สิ่งไม่มีชีวิตได้แก่สิ่งของต่างๆ เช่น ไฟฉาย ในประโยค (41) เป็นต้น

(39) นักเรียนต่างทยอยกันออกจากรห้อง

(40) ผีเสื้อออกจากรดักแต่

(41) ดิฉันจึงหยิบไฟฉายออกมาจากกระเป๋าถือ

สิ่งโคจรอาจเป็นสิ่งที่ไม่มีรูปร่างไม่แน่นอน กล่าวคือ เป็นสารสถานะของเหลว เช่น เหงื่อ ใน ประโยค (42) และสารสถานะก๊าซ เช่น ควัน ในประโยค (43)

(42) เหงื่อไหลซึมออกมาไม่ขาดสาย

(43) ควันลอยออกมา

สิ่งโคจรอาจเป็นพลังงานที่มองเห็นได้ แต่ไม่เห็นการเคลื่อนที่ ได้แก่ แสง ในประโยค (44) หรือเป็นพลังงานที่มองไม่เห็น ได้แก่ เสียง ในประโยค (45) กลิ่น ในประโยค (46) และอากาศหรือ

ลม ในประโยค (47) (เราตีความได้ว่าสิ่งโคจรคือ ลมหายใจ) ถึงแม้เราจะมองไม่เห็นการเคลื่อนที่ของพลังงานรูปแบบดังกล่าว แต่เรารู้ว่าพลังงานเหล่านี้เคลื่อนที่โดยประสาทสัมผัสอื่น (เรารู้เสียงโดยหู รับรู้กลิ่นโดยจมูก และรับรู้อากาศโดยผิวหนัง) นอกจากนี้ ในทางวิทยาศาสตร์ สิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งที่เคลื่อนที่ได้

- (44) แสงสว่างของฟ้าแลบออกมา
- (45) [มายสมทรง] ส่งเสียงกรนครี๊ดๆ ออกมา
- (46) กลิ่นเหม็นฉุนก็โชยออกมา
- (47) เขาพยายามหายใจพรูออกมาทางปากและจมูก

สิ่งโคจรอาจเป็นคำนามธรรมเช่น ผลลัพธ์ ในประโยค (48) และ เรื่องราว ในประโยค (49) เป็นต้น

- (48) ผลออกมาเช่นนั้น
- (49) เรื่องราวชีวิตในอดีตของชาวนาสะท่อนออกมาจากเรื่องเล่าของเขา

สิ่งโคจรแสดงเป็นรูปภาษาโดยหน่วยต่อไปนี้ 1) ประธานของ ออก ที่เป็นกริยากรรม เช่น คุณโหนกศักดิ์ ในประโยค (50) 2) ประธานของกริยาที่มี ออก เป็นกริยารอง เช่น ฉัน (ซึ่งเป็นประธานของ เดิน) ในประโยค (51) และ 3) กรรมของกริยาที่มี ออก เป็นกริยารอง เช่น น้ำแข็ง (ซึ่งเป็นกรรมของ เอา) ในประโยค (52)

- (50) คุณโหนกศักดิ์ออกจากร้าน
- (51) ฉันเดินออกมาจากรองภาพยนตร์
- (52) ฉันก็จะเอาน้ำแข็งออกจากช่องแข็ง

สิ่งโคจรอาจไม่ถูกแสดงในประโยค เนื่องจากรวมอยู่ในความหมายของคำกริยา เช่น ในประโยค (53) เราตีความจากกริยา อาเจียน ได้ว่าอาหารเป็นสิ่งที่เคลื่อนที่จากภายในท้องสู่ภายนอก

- (53) เขาอาเจียนออกมาครั้งหนึ่ง

สิ่งอ้างอิงในความหมายนี้เป็นสิ่งปิดล้อมที่เป็นแหล่งที่มาของการเคลื่อนที่ สิ่งปิดล้อมหมายถึงสิ่งที่มีขอบเขตแบ่งภายในและภายนอก ต้นแบบของสิ่งปิดล้อมคือสิ่งปิดล้อมสามมิติ อาจเป็นสิ่งก่อสร้างหรืออาคาร เช่น ห้อง ในประโยค (54) ยานพาหนะ เช่น ยานอวกาศ ในประโยค (55) สิ่งของเครื่องใช้ เช่น กระเป๋ ในประโยค (56) หรือร่างกายและอวัยวะของร่างกาย เช่น ดวงตา ในประโยค (57)

- (54) ทุกคนเดินออกจากห้องไป
- (55) ดาวเทียมไม่สามารถเคลื่อนออกจากยานแอตแลนติส
- (56) เขาดึงเอากระเป๋าออกมาจากกระเป๋าเสื้อผ้า
- (57) หยดน้ำตาไหลรินออกมาจากดวงตา

สิ่งปิดล้อมอีกแบบที่อาจมีความเป็นต้นแบบน้อยกว่าแบบแรกคือสิ่งปิดล้อมสองมิติ ซึ่งแบ่งได้เป็น พื้นที่ที่มีขอบเขต เช่น สนาม ในประโยค (58) และ เขตการปกครอง (หมู่บ้าน เมือง ประเทศ ฯลฯ) เช่น กัมพูชา ในประโยค (59)

- (58) จ้อยศักดิ์ฟ้าดลูกตัดสินนอกสนาม
- (59) ชาวเวียดนามพากันหลังไหลจากกัมพูชา

เช่นเดียวกับสิ่งโคจร สิ่งอ้างอิงอาจเป็นสิ่งนามธรรมที่เราเข้าใจว่าเป็นสิ่งปิดล้อม เช่น ในประโยค (38) ข้างต้น ความรู้สึกเคลื่อนที่จากภายในสู่ภายนอกสิ่งปิดล้อมนามธรรมซึ่งตีความได้ว่าเป็นจิตใจ

สิ่งอ้างอิงมักแสดงรูปภาพโดยนามวลีหลังบุพบท จาก หรือ นอก เช่น ร้าน ในประโยค (60) และ บ้าน ในประโยค (61)

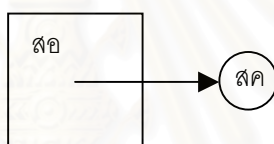
- (60) คนร้ายทั้งสามได้ออกจากร้าน
- (61) ภรรยาพวงขุนนางผู้ใหญ่มีคจะได้ออกไปนอกบ้าน

บางประโยคอาจไม่แสดงสิ่งอ้างอิง แต่เราสามารถตีความได้จากคำกริยา เช่น ในประโยค (53) ข้างต้น นอกจากคำกริยา อาเจียน จะรวมความหมายของสิ่งโคจร ยังรวมความหมายของสิ่งอ้างอิงด้วย กล่าวคือ สิ่งอ้างอิงที่เป็นแหล่งที่มาของอาหารคือท้อง

นอกจากนี้ เราสามารถตีความสิ่งอ้างอิงโดยอาศัยความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับโลกหรือวัฒนธรรม เช่น ในประโยค (42) ไม่มีนามวลีที่แสดงสิ่งอ้างอิง แต่เราอาศัยความรู้ทั่วไปตีความได้ว่า เหนือเคลื่อนที่จากภายในร่างกายมาสู่ภายนอก

ในความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งโคจรและสิ่งอ้างอิง สิ่งโคจรจะเคลื่อนที่จากภายในสู่ภายนอกสิ่งอ้างอิง โดยการเคลื่อนที่อาจเป็นรูปธรรมหรือนามธรรมขึ้นอยู่กับสิ่งโคจรและสิ่งอ้างอิง ดังนั้นเส้นทางในความหมายนี้เป็นเส้นทางการเคลื่อนที่ที่เริ่มต้นภายในสิ่งอ้างอิง และสิ้นสุดภายนอกสิ่งอ้างอิง

ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบภาพร่างสามารถอธิบายได้ดังนี้ ในขั้นแรกสิ่งโคจรอยู่ภายในสิ่งอ้างอิง จากนั้นสิ่งโคจรเคลื่อนที่ตามเส้นทางจากภายในสิ่งอ้างอิงสู่ภายนอกสิ่งอ้างอิง และในขั้นสุดท้ายสิ่งโคจรอยู่ภายนอกสิ่งอ้างอิง ความสัมพันธ์นี้สามารถแสดงโดยรูปที่ 8 ในรูปนี้ วงกลมแสดงสิ่งโคจร (สค) สีเหลี่ยมแสดงสิ่งอ้างอิง (สอ) และลูกศรแสดงเส้นทาง

รูปที่ 8 รูปแทนภาพร่างการเคลื่อนที่จากภายในสู่ภายนอก

ในบางบริบท *ออก* ปรากฏหลังกริยาแสดงการเคลื่อนที่ แต่นามวลีที่แสดงแหล่งที่มาไม่เป็นสิ่งปิดล้อม เช่นในประโยค (62)-(63)

(62) แกแล็กซี่กำลังเคลื่อนออกห่างจากเรา

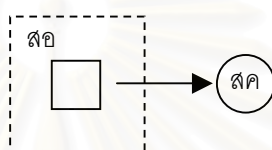
(63) เขาก็ปล่อยมือออกจากไหล่ของดิฉัน

ในประโยคข้างต้น นามวลีหลังบุพบท จาก ได้แก่ เรา (หมายถึงโลกของเรา) และ ไหล่ของดิฉัน ไม่ใช่สิ่งปิดล้อมที่สิ่งโคจรจะเคลื่อนที่จากภายในสู่ภายนอกได้ ในความจริง แกแล็กซี่ไม่สามารถเคลื่อนที่จากภายในสู่ภายนอกโลก และมือไม่สามารถเคลื่อนที่จากภายในสู่ภายนอกไหล่ได้เช่นกัน

อย่างไรก็ตาม เหตุที่เราจึงใช้ *ออก* แสดงการเคลื่อนที่ในประโยคดังกล่าวคือ เราจินตนาการว่ามีสิ่งปิดล้อมสมมุติที่อยู่รอบโลกของเราในประโยค (62) หรือไหล่ในประโยค (63) เราจึงเข้าใจ

การเคลื่อนที่ห่างจากสิ่งเหล่านี้เป็นการเคลื่อนที่จากภายในสู่ภายนอกสิ่งปิดล้อมสมมุติที่อยู่รอบๆ มัน

ภาพร่างของ *ออก* ในบริบทนี้มีรายละเอียดที่แปรไปจากภาพร่างของ *ออก* ในประโยค (31)-(61) กล่าวคือ สิ่งโคจรเป็นสิ่งที่เคลื่อนที่ สิ่งอ้างอิงเป็นพื้นที่ปิดล้อมสมมุติที่ล้อมรอบสิ่งหนึ่ง สิ่งโคจรเคลื่อนที่ตามเส้นทางจากตำแหน่งของสิ่งหนึ่งซึ่งอยู่ภายในสิ่งอ้างอิงสู่ภายนอกสิ่งอ้างอิง ภาพร่างนี้อาจเขียนแสดงได้โดยรูปที่ 9 ในรูปนี้ วงกลมแสดงสิ่งโคจร สีเหลี่ยมแสดงสิ่งอ้างอิง สีเหลี่ยมเส้นทึบแสดงสิ่งที่สิ่งโคจรเคลื่อนที่ห่าง และลูกศรแสดงเส้นทาง

รูปที่ 9 รูปแทนภาพร่างการเคลื่อนที่จากภายในสู่ภายนอก (สิ่งอ้างอิงเป็นสิ่งปิดล้อมสมมุติ)

นอกจากปรากฏหลังกริยาแสดงการเคลื่อนที่ *ออก* สามารถปรากฏตามหลังกริยาอีกหลายประเภทซึ่งมีความหมายไม่เหมือนกัน อย่างไรก็ตาม *ออก* ยังแสดงความหมาย “การเคลื่อนที่จากภายในสู่ภายนอก” และภาพร่างของความหมายยังแสดงความสัมพันธ์ที่สิ่งโคจรเคลื่อนที่จากภายในสู่ภายนอกสิ่งอ้างอิง แต่อาจมีรายละเอียดที่แปรไป ซึ่งเป็นผลจากปฏิสัมพันธ์ทางความหมายระหว่าง *ออก* และกริยาที่นำหน้า ผู้วิจัยจะกล่าวถึงภาพร่างของ *ออก* ที่ปรากฏร่วมกับกริยาประเภทต่างๆ ดังนี้

3.1.1. *ออก* หลังกริยาแสดงการมอง

ออก สามารถปรากฏตามหลังกริยาแสดงการมองเห็น เช่น *มอง* ในประโยค (64) ได้ (อย่างไรก็ตาม *ออก* ไม่สามารถใช้กับกริยาแสดงการมองเห็นบางคำ เช่น *เห็น* ในประโยค (65))

(64) ผู้จัดการชอบมองออกไปนอกหน้าต่าง

(65) *ผู้จัดการชอบเห็นออกไปนอกหน้าต่าง

ประโยค (64) แสดงเหตุการณ์ที่ผู้จัดการมองสิ่งที่อยู่ภายนอกห้องผ่านหน้าต่าง ในเหตุการณ์นี้ไม่มีสิ่งใดเคลื่อนที่เลย แต่เราจินตนาการว่าการมองเป็นการทำให้เกิดสายตาที่เคลื่อนที่

เมื่อการมองถูกเข้าใจเป็นการเคลื่อนที่ เราจึงใช้ *ออก* เพื่อแสดงการเคลื่อนที่ร่วมกับ *มอง* ได้ โดย *ออก* แสดงการเคลื่อนที่ของสายตาจากภายในสู่ภายนอกห้อง

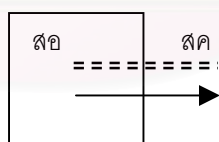
การเคลื่อนที่ในจินตนาการเช่นในประโยค (64) นี้เรียกว่า การเคลื่อนที่สมมุติ (fictive motion) (Talmy, 1996) การเคลื่อนที่ของสายตาเป็นการเคลื่อนที่สมมุติประเภทหนึ่ง ทาคาฮาชิ (Takahashi, 2000: 32) ให้คำจำกัดความของการเคลื่อนที่สมมุติของสายตาว่าเป็นเหตุการณ์ที่สายตาเกิดขึ้นจากตาของผู้มองเห็นและเคลื่อนที่ไปยังวัตถุที่เกี่ยวข้อง

ภาพร่างของ *ออก* ในบริบทนี้สามารถเชื่อมโยงกับภาพร่างพื้นฐาน (รูปที่ 8) กล่าวคือ ประกอบด้วย *สิ่งโคจร* *สิ่งอ้างอิง* และ *เส้นทาง* ซึ่งมีรายละเอียดต่อไปนี้

สิ่งโคจร เป็นสายตาที่เราสมมุติขึ้น *สิ่งโคจร* นี้ไม่แสดงในประโยค แต่เนื่องจากเราเข้าใจการมองเช่นประโยค (64) เป็นการเคลื่อนที่ของสายตา เราจึงตีความได้ว่า *สิ่งโคจร* คือสายตา

สิ่งอ้างอิง ในความหมายนี้เป็นสิ่งปิดล้อมที่มีอยู่จริง (ไม่ใช่ในจินตนาการเหมือน *สิ่งโคจร*) ในประโยค (64) นามวลี *หน้าต่าง* ไม่ได้แสดงสิ่งปิดล้อมโดยตรง แต่ *หน้าต่าง* เป็นส่วนหนึ่งของห้องซึ่งสายตาเคลื่อนผ่าน ดังนั้น เราสามารถตีความได้ว่า *สิ่งอ้างอิง* คือห้อง

ในภาพร่าง เรามองไม่เห็นการเคลื่อนที่ของ *สิ่งโคจร* แต่เข้าใจได้ว่า *สิ่งโคจร* เคลื่อนที่แบบสมมุติตามเส้นทางจากภายในสู่ภายนอก *สิ่งอ้างอิง* เนื่องจาก *สิ่งโคจร* เป็นสายตา *สิ่งโคจร* จึงมีลักษณะเป็นเส้นที่เริ่มต้นจากภายในต่อเนื่องสู่ภายนอก *สิ่งอ้างอิง* ดังแสดงในรูปที่ 10 ในรูปนี้ เส้นตรงประแสง *สิ่งโคจร* สี่เหลี่ยมแสดง *สิ่งอ้างอิง* และ ลูกศรแสดงเส้นทาง

รูปที่ 10 รูปแทนภาพร่างการเคลื่อนที่จากภายในสู่ภายนอก (การมอง)

3.1.2. *ออก* หลังกริยาแสดงการยื่น

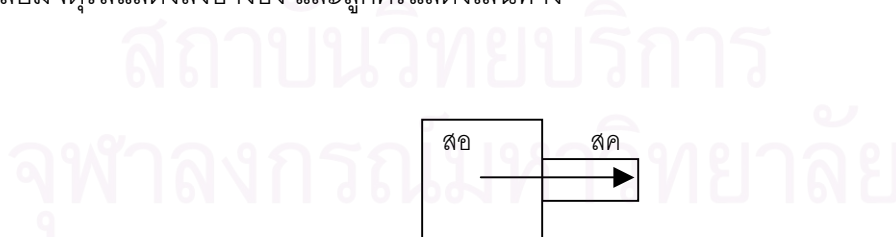
ถึงแม้ว่ากริยาเช่น *ยื่น* จะเป็นกริยาแสดงการเคลื่อนที่เช่นในประโยค (66) แต่ในบางประโยค *ยื่น* ใช้ในเหตุการณ์ที่ไม่มีการเคลื่อนที่เลย เช่นในประโยค (67)-(68) ปู้นปั้นในประโยค (67) และ เหล็กไนในประโยค (68) เป็นสิ่งที่อยู่กับที่ ไม่ได้เคลื่อนที่เหมือนกับหน้าในประโยค (66)

- (66) นักข่าวสองคนกำลังยื่นหน้าออกไปนอกหน้าต่าง
 (67) ปู้นปั้นยื่นออกจากผนัง
 (68) เหล็กไนยื่นออกมาจากปลายส่วนท้อง

เราใช้ ยื่น กับสิ่งที่ไม่เคลื่อนที่ราวกับว่ามันเคลื่อนที่ได้จริงเนื่องจากในการสร้างมโนทัศน์เราจินตนาการว่าสิ่งที่ไม่เคลื่อนที่ในความเป็นจริงสามารถเคลื่อนที่ได้ เหตุการณ์ในประโยค (67)-(68) จัดเป็นประเภทการเคลื่อนที่สมมุติประเภทหนึ่ง ในประเภทนี้ สิ่งหนึ่งอยู่กับที่ในความเป็นจริง แต่เราสมมุติว่าสิ่งนั้นเคลื่อนที่จากตำแหน่งอื่นมาสู่ตำแหน่งที่มันอยู่ (Talmy, 1996: 241)

ในประโยคเช่น (67)-(68) กริยา ยื่น ไม่ได้ใช้แสดงการเคลื่อนที่จริงแต่เป็นการเคลื่อนที่สมมุติเมื่อ ออก ปรากฏหลังกริยานี้ ออก จะร่วมแสดงความหมายการเคลื่อนที่สมมุติ โดยเป็นการเคลื่อนที่สมมุติจากภายในสู่ภายนอกสิ่งปิดล้อม ดังนั้นในประโยคข้างต้น เราเข้าใจว่าปู้นปั้นเคลื่อนที่สมมุติจากภายในสู่ภายนอกผนัง เช่นเดียวกับเหล็กไนที่เคลื่อนที่สมมุติจากภายในสู่ภายนอกปลายส่วนท้อง

ภาพร่างของ ออก ในบริบทนี้สามารถเชื่อมโยงกับภาพร่างพื้นฐาน กล่าวคือ ประกอบด้วย สิ่งโคจร สิ่งอ้างอิง และ เส้นทาง ในภาพร่างนี้ สิ่งโคจรเป็นสิ่งที่ยื่นจากอีกสิ่งหนึ่ง เช่น ปู้นปั้น ในประโยค (67) และ เหล็กไน ในประโยค (68) สิ่งอ้างอิงเป็นสิ่งปิดล้อมหรือสิ่งที่เราเข้าใจว่าเป็นเหมือนสิ่งปิดล้อม (สิ่งนี้มีอยู่ในความจริง) ในประโยค (67) สิ่งอ้างอิงของปู้นปั้นคือผนัง และในประโยค (68) สิ่งอ้างอิงของเหล็กไนคือส่วนท้อง ในการสร้างมโนทัศน์ของเรา เราเข้าใจว่าสิ่งโคจร (ซึ่งไม่เคลื่อนที่ในความจริง) เคลื่อนที่สมมุติจากภายในสู่ภายนอกสิ่งอ้างอิง และหยุดอยู่ตำแหน่งที่ยื่นจากสิ่งอ้างอิง ภาพร่างนี้สามารถแสดงโดยรูปที่ 11 ในรูปนี้ สีเหลี่ยมผืนผ้าแสดงสิ่งโคจร สีเหลี่ยมจัตุรัสแสดงสิ่งอ้างอิง และลูกศรแสดงเส้นทาง

รูปที่ 11 รูปแทนภาพร่างการเคลื่อนที่จากภายในสู่ภายนอก (การยื่น)

3.1.3. ออก หลังกริยาแสดงความห่าง

ออก สามารถปรากฏตามหลังกริยาแสดงสภาพความห่าง เช่น ห่าง ในประโยค (69) กริยาห่าง ในประโยคนั้นแสดงสภาพหรือคุณสมบัติที่สิ่งหนึ่งมีระยะทางจากอีกสิ่งหนึ่ง แต่ไม่แสดงการเคลื่อนที่ อย่างไรก็ตาม เมื่อ ออก ปรากฏกับกริยานี้ กริยาทั้งหมดจะร่วมกันแสดงเหตุการณ์การเคลื่อนที่สมมุติ ในประโยค (69) เราเข้าใจตำแหน่งของโรงพยาบาลจากการจินตนาการว่าตัวเราหรือจุดสนใจของเราเคลื่อนที่จากสถานที่อ้างอิงหนึ่งไปยังโรงพยาบาลนั้น

(69) โรงพยาบาลอยู่ห่างออกไปประมาณ 300 กิโลเมตร

เหตุการณ์เช่นในประโยค (69) จัดเป็นการเคลื่อนที่สมมุติประเภทหนึ่ง ในประเภทนี้เราจินตนาการว่าสิ่งหนึ่ง (ที่สมมุติขึ้น อาจเป็นตัวคน ส่วนของร่างกาย หรือจุดสนใจของคน) เคลื่อนที่ไปสู่อีกสิ่งหนึ่ง (ที่มีอยู่จริงและอยู่กับที่) (Talmy, 1996: 242)

เราใช้ ออก ในเหตุการณ์เช่นประโยค (69) เนื่องจากเราเข้าใจว่าตัวเราหรือจุดสนใจเคลื่อนที่จากภายในสู่ภายนอกสิ่งปิดล้อมสมมุติไปสู่โรงพยาบาลซึ่งเป็นจุดหมาย ในภาพร่างของ ออก ในบริบทนี้ สิ่งโคจรคือตัวเราหรือจุดสนใจของเราที่เคลื่อนที่สมมุติ สิ่งอ้างอิงคือสิ่งปิดล้อมสมมุติ สิ่งโคจรเคลื่อนที่จากภายในสิ่งอ้างอิงสู่ภายนอกและเคลื่อนที่ถึงยังจุดหมาย ภาพร่างนี้สามารถแสดงโดยรูปที่ 12 ในรูปนี้ ตัวคนแสดงสิ่งโคจร สีเหลี่ยมเส้นประแสดงสิ่งอ้างอิง สีเหลี่ยมเส้นทึบแสดงจุดหมาย และลูกศรแสดงเส้นทาง

รูปที่ 12 รูปแทนภาพร่างการเคลื่อนที่จากภายในสู่ภายนอก (ความห่าง)

3.1.4. ออก หลังกริยาแสดงการกระจาย

ออก ปรากฏกับกริยาแสดงการกระจาย ได้แก่ กระจาย แดกกระจาย แดกแขนง แพร่กระจาย แพร่สะพัด กริยาแสดงการกระจายอาจเป็นกริยาอกรรม เช่น กระจาย ในประโยค (70) หรือกริยาสกรรม เช่น กระจาย ในประโยค (71)

(70) อาหารและสิ่งของกระจายออกคนละทิศละทาง

(71) [ตำราวจ] จึงกระจายกำลังออกตรวจสอบ

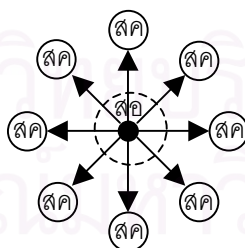
สิ่งที่กระจายอาจเป็นสิ่งรูปธรรม เช่น อาหารและสิ่งของในประโยค (70) และกำลังตำราวจในประโยค (71) หรืออาจเป็นสิ่งนามธรรม เช่น เรื่องนี้ในประโยค (72)

(72) เรื่องนี้แพร่สะพัดออกไป

ในการกระจาย เราเข้าใจได้ว่าสิ่งที่กระจายเคลื่อนที่จากศูนย์กลางสู่ตำแหน่งรอบๆ ศูนย์กลาง เช่นในประโยค (71) เราสามารถมองเห็นภาพว่าตำราวจแต่ละคนหรือแต่ละกลุ่มเคลื่อนที่จากศูนย์กลาง (อาจเป็นสถานีตำราวจ) สู่ตำแหน่งรอบๆ ศูนย์กลางนั้น

เราใช้ *ออก* ร่วมกับกริยาแสดงการกระจายเนื่องจาก เราสร้างมโนทัศน์ว่าศูนย์กลางเป็นสิ่งปิดล้อม จึงเข้าใจการเคลื่อนที่แบบการกระจายจากศูนย์กลางเป็นการเคลื่อนที่จากภายในสู่ภายนอกสิ่งปิดล้อม

ภาพร่างของ *ออก* ในบริบทนี้เชื่อมโยงกับภาพร่างพื้นฐาน ดังนี้ สิ่งโคจรเป็นสิ่งที่กระจายจากศูนย์กลาง เช่น อาหารและสิ่งของ ในประโยค (70) สิ่งอ้างอิงเป็นศูนย์กลาง ซึ่งเราเข้าใจว่าเป็นสิ่งปิดล้อม สิ่งโคจรจึงเคลื่อนที่ตามเส้นทางจากภายในสู่ภายนอกสิ่งอ้างอิงได้ ภาพร่างนี้สามารถแสดงโดยรูปที่ 13 ในรูปนี้ วงกลมแสดงสิ่งโคจร จุดแสดงสิ่งอ้างอิง วงกลมเส้นประแสดงว่าเราเข้าใจสิ่งอ้างอิงเป็นสิ่งปิดล้อม และลูกศรแสดงเส้นทาง

รูปที่ 13 รูปแทนภาพร่างการเคลื่อนที่จากภายในสู่ภายนอก (การกระจาย)

3.1.5. ออก หลังกริยาแสดงการขยาย

กริยาแสดงการขยายที่นำหน้า ออก ได้แก่ ขยาย ขยายตัว แผ่ขยาย แพร่กระจาย ยืด กริยาเหล่านี้อาจเป็นกริยากรรม เช่น ขยาย และ แผ่ขยาย ในประโยค (73)-(74) หรือเป็นกริยากรรม เช่น ยืด ในประโยค (75)

(73) สถานที่ในการจัดนิทรรศการครั้งต่อมาจึงขยายออกไป

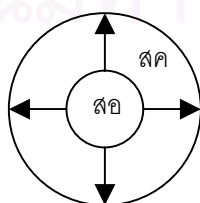
(74) กลุ่มคนอ่านสามเกลอแพร่ขยายออกไปอย่างรวดเร็ว

(75) [เขา] ยืดเวลาที่จะอยู่ด้วยกันออกไปให้นานที่สุด

สิ่งที่ขยายอาจเป็นสิ่งรูปธรรม เช่น สถานที่ในประโยค (73) หรืออาจเป็นสิ่งนามธรรม เช่น ปริมาณของคนอ่านสามเกลอในประโยค (74) และช่วงเวลาในประโยค (75)

การขยายจัดเป็นการเคลื่อนที่แบบเปลี่ยนรูปร่าง เช่น เมื่อเราเทน้ำบนพื้น เราสามารถมองเห็นการเคลื่อนที่ของน้ำที่เพิ่มพื้นที่เป็นวงกว้างมากขึ้นเรื่อยๆ จากเดิม เราสามารถใช้ ออก กับกริยาแสดงการขยายได้เนื่องจาก เรามองเห็นการขยายเป็นการเคลื่อนที่จากภายในสู่ภายนอกสิ่งปิดล้อม ยกตัวอย่างกรณีการขยายของน้ำข้างต้น เรามองรูปร่างเดิมของน้ำเป็นสิ่งปิดล้อมที่มีขอบเขต เมื่อเกิดการขยาย น้ำที่เคยอยู่ในขอบเขตเดิมจะเคลื่อนที่ไปอยู่นอกขอบเขตนั้น

ภาพร่างของ ออก ในบริบทนี้สามารถเชื่อมโยงกับภาพร่างพื้นฐานแต่มีรายละเอียดแปรไปในภาพร่างนี้ สิ่งโคจรและสิ่งอ้างอิงเป็นสิ่งเดียวกันในเวลาที่แตกต่างกัน สิ่งโคจรเป็นสภาพใหม่ของสิ่งหนึ่งที่เกิดจากการขยาย ซึ่งเราเข้าใจว่ามันได้เคลื่อนที่จากภายในสภาพเดิม ส่วนสิ่งอ้างอิงเป็นสภาพเดิมก่อนการขยาย เมื่อเกิดการขยาย เราเข้าใจว่าสิ่งโคจรเคลื่อนที่จากภายในสู่ภายนอกสิ่งอ้างอิง เราสามารถแสดงให้เห็นภาพโดยรูปที่ 14 ในรูปนี้ วงกลมใหญ่ที่เป็นเส้นทึบแสดงสิ่งโคจร วงกลมเล็กที่เป็นเส้นประแสดงสิ่งอ้างอิง และลูกศรแสดงเส้นทาง

รูปที่ 14 รูปแทนภาพร่างการเคลื่อนที่จากภายในสู่ภายนอก (การขยาย)

3.1.6. ออก หลังกริยาแสดงการแยก

กริยาแสดงการแยกที่ปรากฏกับ *ออก* มีดังนี้คือ *ขาด คัด จำแนก แจกแจง ต่อย แบ่ง แบ่ง แยก แยก แยกแยะ* กริยาเหล่านี้อาจเป็นกริยาอาการ เช่น *แยก* ในประโยค (76) หรือเป็นกริยากรรม เช่น *แบ่ง* ในประโยค (77)

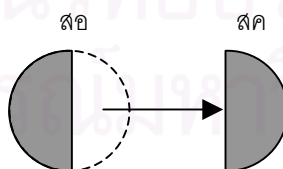
(76) เปลือกโลกแยกออกจากกัน

(77) เราแบ่งงานเขียนออกเป็นสองประเภท

ในการแยก ส่วนหนึ่งเคลื่อนที่ไปจากส่วนทั้งหมด ทำให้ส่วนนั้นไม่รวมอยู่กับส่วนอื่นอีกต่อไป เช่นในประโยค (76) เปลือกโลกแต่ละส่วนต่างเคลื่อนที่จากส่วนที่รวมกันเป็นทั้งหมดไปสู่ตำแหน่งใหม่ที่ไม่วางกัน กริยาแสดงการแยกสามารถใช้ได้ทั้งกับสิ่งรูปธรรม เช่น เปลือกโลก ในประโยค (76) และสิ่งนามธรรม เช่น งานเขียน ในประโยค (77)

เราสามารถใช้ออก กับกริยาแสดงการแยกได้เนื่องจากเรามองส่วนทั้งหมดของการแยกเป็นสิ่งปิดล้อม และส่วนต่างๆ อยู่ภายในส่วนทั้งหมดนั้น ดังนั้น เมื่อส่วนหนึ่งแยกจากทั้งหมด เราจึงเข้าใจว่าส่วนนั้นเคลื่อนที่จากภายในสู่ภายนอกส่วนทั้งหมด

ในภาพร่างของ *ออก* หลังกริยาแสดงการแยก สิ่งโคจรเป็นส่วนที่แยกจากทั้งหมด และ สิ่งอ้างอิงเป็นส่วนทั้งหมดที่เราเข้าใจว่าเป็นสิ่งปิดล้อม ยกตัวอย่างเช่นในประโยค (76) สิ่งโคจรเป็นเปลือกโลกส่วนต่างๆ และสิ่งอ้างอิงเป็นเปลือกโลกทั้งหมด ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งโคจรและสิ่งอ้างอิง คือ สิ่งโคจรเคลื่อนที่ตามเส้นทางจากภายในสู่ภายนอกสิ่งอ้างอิง ดังแสดงในรูปที่ 15 ในรูปนี้ เครื่องวงกลมแสดงสิ่งโคจร วงกลมแสดงสิ่งอ้างอิง และลูกศรแสดงเส้นทาง

รูปที่ 15 รูปแทนภาพร่างการเคลื่อนที่จากภายในสู่ภายนอก (การแยก)

3.1.7. ออก หลังกริยาแสดงการสื่อสาร

ออก สามารถปรากฏหลังกริยาแสดงการสื่อสารหลายคำได้แก่ แจ้ง เฉลย ตอบ ตะโกน ถ่าย ทอด แถง นำเสนอ ประกาศ เปิดเผย พิมพ์ พูด สรรภาพ แสดง สื่อ เอ่ย ประโยค (78)-(79) แสดงตัวอย่างของ ออก ที่ตามหลังกริยาแสดงการสื่อสาร

(78) เขาพูดออกมาว่า "ลุง...ข้า..."

(79) คณะกรรมการจัดการแข่งขันกีฬาซีเกมส์ได้แจ้งโปรแกรมอย่างเป็นทางการออกมาแล้ว

ในการสร้างมโนทัศน์ของเรา เราเข้าใจการสื่อสารเป็นการเคลื่อนที่นามธรรมของสารจากผู้ส่งสารสู่ผู้รับสาร เราใช้ ออก ร่วมกับกริยาแสดงการสื่อสารได้เนื่องจากเราเข้าใจว่าตัวผู้ส่งสารหรือแหล่งที่มาของสารเป็นสิ่งปิดล้อม และสารนั้นเคลื่อนที่จากภายในสู่ภายนอกผู้ส่งสารหรือแหล่งที่มา นั้น

ในภาพร่างของ ออก ที่ใช้กับกริยาแสดงการสื่อสาร สิ่งโคจรเป็นสาร ซึ่งอาจเป็นคำพูด เช่น ในประโยค (78) หรืออาจเป็นสารชนิดอื่นที่ไม่ใช่คำพูด เช่น โปรแกรม ในประโยค (79) สิ่งอ้างอิงเป็นตัวผู้ส่งสารหรือแหล่งที่มาของสารซึ่งเรามองเป็นสิ่งปิดล้อม สิ่งโคจรสัมพันธ์กับสิ่งอ้างอิงโดยการเคลื่อนที่จากภายในสู่ภายนอกสิ่งอ้างอิง

3.1.8. ออก หลังกริยาแสดงการแสดงความรู้สึก

ออก ปรากฏกับกริยาแสดงการแสดงความรู้สึก ได้แก่ ยิ้ม ร้องไห้ หัวเราะ เช่นใน ประโยค (80)-(82)

(80) เขายิ้มออกมาด้วย

(81) เขาอยากจะร้องให้ออกมาดังๆ

(82) ฉันไม่เคยหัวเราะออกมาดังๆ

เช่นเดียวกับในบริบทการสื่อสาร การแสดงความรู้สึกเป็นการเคลื่อนที่นามธรรมของอารมณ์ความรู้สึกจากผู้แสดงอารมณ์สู่ผู้รับรู้ ออก ในบริบทนี้แสดงการเคลื่อนที่นามธรรมของอารมณ์ความรู้สึกจากภายในสู่ภายนอกตัวผู้แสดงอารมณ์ความรู้สึก ในภาพร่าง สิ่งโคจรเป็น

อารมณ์หรือความรู้สึกที่ถูกแสดง (เช่นในกรณีการยิ้มในประโยค (80) สิ่งโคจรเป็นความรู้สึกยินดี ซึ่งแสดงโดยการยิ้ม) สิ่งอ้างอิงเป็นตัวผู้แสดงอารมณ์และความรู้สึกนั้น สิ่งโคจรสัมพันธ์กับสิ่งอ้างอิงโดยการเคลื่อนที่จากภายในสู่ภายนอกสิ่งอ้างอิง

3.1.9. *ออก* หลังกริยาแสดงการนึกคิด

กริยาแสดงการนึกคิดที่ปรากฏร่วมกับ *ออก* ได้แก่ *คาดการณ์* *คำนวณ* *ตีความ* *นึก* *ประเมิน* *แปล* ประโยค (83)-(84) แสดงตัวอย่างของ *ออก* ที่ตามหลังกริยาประเภทนี้

(83) เขาพยายามพูดเท่าที่หัวสมองในตอนนี้จะ*ออก*มาได้

(84) เราสามารถคาดการณ์สิ่งต่างๆ *ออก*มาได้อย่างแม่นยำ

กริยาต่างๆ ที่อยู่ในกลุ่มการนึกคิดนี้เป็นกระบวนการการทำงานของหัวสมองมนุษย์เพื่อให้ได้ผลลัพธ์บางอย่าง เราสามารถใช้ *ออก* ร่วมกับกริยาในกลุ่มนี้เนื่องจากเราเข้าใจว่าหัวสมองของมนุษย์เป็นสิ่งปิดล้อมและผลลัพธ์ของการคิด คำนวณ ฯลฯ เคลื่อนที่จากภายในสู่ภายนอก

ในภาพร่างของ *ออก* สิ่งโคจรเป็นผลลัพธ์ของการนึกคิด เช่นในประโยค (83) แม้ไม่มีรูปภาพแสดง แต่เราสามารถตีความได้ว่าผลลัพธ์ของการนึกคือความคิด สิ่งอ้างอิงเป็นหัวสมองซึ่งเราเข้าใจว่าเป็นสิ่งปิดล้อมแหล่งที่มาของสิ่งโคจร สิ่งโคจรสัมพันธ์กับสิ่งอ้างอิงโดยการเคลื่อนที่จากภายในสู่ภายนอกสิ่งอ้างอิง

3.1.10. *ออก* หลังกริยาแสดงการสร้างสรรค

กริยาแสดงการสร้างสรรคที่ปรากฏกับ *ออก* มีดังนี้คือ *เขียน* *เค้น* *ตั้ง* *ทำ* *ผลิต* *พิมพ์* *รังสรรค์* กริยาในประเภทนี้เป็นกริยากรรมทั้งหมด ประโยค (85)-(86) แสดงตัวอย่างของ *ออก* หลังกริยาแสดงการสร้างสรรค

(85) เขาได้เขียนหนังสือต่างๆ *ออก*มาอย่างมากมาย

(86) ยุโรปตะวันตกหลายประเทศร่วมทุนผลิตเครื่องบินตระกูลแอร์บัส*ออก*ตีตลาด

กริยาในกลุ่มการสร้างสรรคนี้แสดงกระบวนการการแปลงวัตถุดิบให้เกิดเป็นสิ่งหนึ่ง กระบวนการผลิตประกอบด้วยขั้นตอนต่างๆ ที่ต่อเนื่องกัน สิ่งที่ถูกผลิตจะผ่านจากขั้นตอนหนึ่งสู่อีกขั้นตอนหนึ่ง ดังนั้นเราสามารถเห็นการผลิตเป็นการเคลื่อนที่ และเราสามารถใช้ออก เพื่อแสดงว่าการเคลื่อนที่นั้นมีเส้นทางจากภายในสู่ภายนอกสิ่งปิดล้อม

ในภาพร่างของ ออก สิ่งโคจรเป็นสิ่งที่ถูกผลิต สิ่งอ้างอิงเป็นแหล่งผลิตของสิ่งโคจร และสิ่งโคจรเคลื่อนที่จากภายในสู่ภายนอกสิ่งอ้างอิง เช่น ในประโยค (85) เราอาจมองว่าเนื้อหาสาระของหนังสือเป็นสิ่งโคจร และตัวผู้เขียนเป็นสิ่งอ้างอิง สาระของหนังสือถูกสร้างจากภายในตัวผู้เขียน โดยเคลื่อนที่จากสมองผ่านมือและปากกามาสู่กระดาษที่เขียน หรือเราอาจมองว่าหนังสือ (ที่เป็นเล่ม) เป็นสิ่งโคจร และโรงพิมพ์เป็นสิ่งอ้างอิง หนังสือถูกผลิตในโรงพิมพ์และถูกเคลื่อนย้ายมาสู่ตลาดภายนอก ในประโยค (86) สิ่งโคจรเป็นเครื่องบิน และสิ่งอ้างอิงเป็นโรงงานประกอบเครื่องบิน เครื่องบินถูกผลิตภายในโรงงานและถูกเคลื่อนย้ายสู่ภายนอกเพื่อใช้งาน

3.1.11. ออก หลังกริยาแสดงการปรากฏ

ออก สามารถตามหลังกริยา ปรากฏ เช่นในประโยค (87) เราใช้ ออก ร่วมกับ ปรากฏ ได้ เนื่องจากกริยาสองคำนี้มีแง่มุมความหมายเหมือนกันคือการเป็นที่รับรู้ เมื่อสิ่งหนึ่งปรากฏ สิ่งนั้นเป็นที่รับรู้ เช่นเดียวกันนี้ เมื่อสิ่งหนึ่งเคลื่อนที่จากภายในสู่ภายนอกสิ่งปิดล้อมและเมื่อสิ่งนั้นอยู่ภายนอก สิ่งนั้นเป็นที่รับรู้

(87) บทสรุปของกิจกรรมครั้งนี้ปรากฏออกมาว่า กระบวนวิชา "ศาสตร์แห่งการพึ่งตนเอง" มีระยะเวลาเรียนมากครั้งเกินไป

ถึงแม้ ออก จะมีแง่มุมความหมายร่วมกับ ปรากฏ แต่ในบริบทนี้ ออก ยังมีภาพร่างเช่นเดียวกับภาพร่างพื้นฐาน ในภาพร่างนี้ สิ่งโคจรเป็นสิ่งที่ปรากฏ สิ่งอ้างอิงเป็นแหล่งที่มาของสิ่งโคจรซึ่งเราเข้าใจเป็นสิ่งปิดล้อม สิ่งโคจรเคลื่อนที่จากภายในสู่ภายนอกสิ่งปิดล้อม ในประโยค (87) สิ่งโคจรเป็นบทสรุปของกิจกรรม สิ่งอ้างอิงเป็นการกระทำที่เป็นเหตุให้เกิดบทสรุปนั้น และเราเข้าใจว่าบทสรุปเคลื่อนที่นามธรรมจากภายในสู่ภายนอกการกระทำนั้น

3.1.12. ออก หลังกริยาแสดงการกำจัด

กริยาแสดงการกำจัดที่นำหน้า *ออก* มีหลายคำ ได้แก่ *กัน กำจัด ขจัด ขับ ขับไล่ ตัด ตัดทอน ถอน เนรเทศ ระบาย รั้อถอน ลบ ล้าง ไล่* กริยาแสดงการกำจัดเป็นกริยากรรมทั้งหมด ประโยค (88)-(89) แสดงตัวอย่างของ *ออก* ที่ตามหลังกริยาประเภทนี้

(88) ยวดยานจำนวนมากถูกกำจัดออกไปจากท้องถนน

(89) ท่านได้จัดการเพื่อขจัดความโกรธออกไป

การกำจัดเป็นการทำให้สิ่งหนึ่งไม่มีอยู่ในสถานที่เดิมอีกต่อไป เช่นในประโยค (88) การกำจัดยวดยานไปจากท้องถนนหมายถึงการทำให้ไม่มียวดยานอยู่บนท้องถนนอีกต่อไป เราสามารถใช้ *ออก* กับกริยาแสดงการกำจัดได้เนื่องจากเรามองการกำจัดเป็นการเคลื่อนที่จากที่หนึ่งสู่อีกที่หนึ่ง เราจึงใช้ *ออก* ซึ่งแสดงการเคลื่อนที่ร่วมกับกริยาแสดงการกำจัด นอกจากนี้ *ออก* มีแง่มุมความหมายร่วมกับการกำจัด คือ เมื่อสิ่งหนึ่งเคลื่อนที่จากภายในสู่ภายนอกสิ่งปิดล้อม สิ่งนั้นจะไม่อยู่ในสิ่งปิดล้อม เช่นเดียวกันเมื่อสิ่งหนึ่งถูกกำจัด สิ่งนั้นจะไม่อยู่ที่เดิมอีก

ในภาพร่างของ *ออก* บริบทนี้ สิ่งโคจรเป็นสิ่งที่ถูกกำจัด สิ่งอ้างอิงเป็นสถานที่เดิมของสิ่งโคจร ซึ่งเรามองเป็นสิ่งปิดล้อม สิ่งโคจรเคลื่อนที่ตามเส้นทางจากภายในสู่ภายนอกสิ่งอ้างอิง ในประโยค (88) สิ่งโคจรเป็นยวดยาน สิ่งอ้างอิงเป็นถนน เราเข้าใจการกำจัดในประโยคนี้เป็นการเคลื่อนที่ของยวดยานจากภายในสู่ภายนอกถนน ในประโยค (89) สิ่งโคจรคือความโกรธ สิ่งอ้างอิงไม่แสดงเป็นรูปภาษาในประโยค แต่เราตีความได้ว่าเป็นจิตใจ ในประโยคนี้ เราเข้าใจได้ว่าความโกรธเคลื่อนที่จากภายในสู่ภายนอกจิตใจ

3.1.13. ออก หลังกริยาแสดงความแตกต่าง

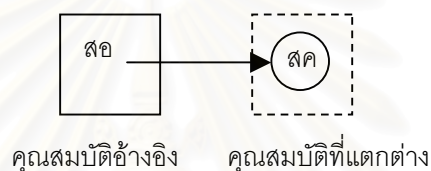
กริยาแสดงความแตกต่างที่ปรากฏร่วมกับ *ออก* ได้แก่ *ต่าง แยกต่าง แยก* ประโยค (90)-(91) แสดงตัวอย่าง *ออก* ที่ตามหลังกริยาเหล่านี้

(90) หมอเมืองปรับเปลี่ยนแนวปฏิบัติให้ต่างออกไปจากเดิม

(91) กลิ่น [ของสลัดผัก] แยกออกไป

ในบริบทนี้ เมื่อ *ออก* ปรากฏร่วมกับกับกริยาแสดงความแตกต่าง เรามองเหตุการณ์เป็นการเคลื่อนที่ เราใช้ *ออก* เนื่องจากเรามองว่าความแตกต่างเป็นการที่สิ่งหนึ่งเคลื่อนที่จากภายในคุณสมบัติหนึ่งสู่ภายนอก และเคลื่อนที่ไปสู่อีกคุณสมบัติหนึ่งที่แตกต่าง ในภาพร่าง สิ่งโคจรเป็นสิ่งที่มีความสัมพันธ์ สิ่งอ้างอิงเป็นคุณสมบัติอ้างอิงซึ่งเราเข้าใจว่าเป็นสิ่งปิดล้อม

ในตัวอย่างประโยค (91) เราเข้าใจได้ว่ากลืนเป็นสิ่งโคจร และคุณสมบัติของกลืนเดิมเป็นสิ่งอ้างอิง กลืนเคลื่อนที่จากภายในคุณสมบัติเดิมไปสู่คุณสมบัติใหม่ที่แตกต่าง เราอาจเขียนแสดงภาพร่างนี้โดยรูปที่ 16 ในรูปนี้ วงกลมแสดงสิ่งโคจร สีเหลี่ยมเส้นทึบแสดงสิ่งอ้างอิง สีเหลี่ยมเส้นประแสดงคุณสมบัติที่แตกต่างจากสิ่งอ้างอิง และลูกศรแสดงเส้นทาง

รูปที่ 16 รูปแทนภาพร่างการเคลื่อนที่จากภายในสู่ภายนอก (ความแตกต่าง)

3.2. สรูป

ในบทนี้ ผู้วิจัยได้กล่าวถึงความหมาย “การเคลื่อนที่จากภายในสู่ภายนอก” ซึ่งเป็นความหมายพื้นฐานของ *ออก* ภาพร่างของความหมายนี้ประกอบด้วย สิ่งโคจร สิ่งอ้างอิง และเส้นทาง สิ่งโคจรเป็นสิ่งที่เคลื่อนที่ซึ่งมีความหลากหลาย อาจเป็นสิ่งรูปธรรมหรือสิ่งนามธรรม สิ่งอ้างอิงเป็นสิ่งปิดล้อมซึ่งอาจเป็นสิ่งรูปธรรมหรือสิ่งนามธรรมเช่นเดียวกัน ในภาพร่างนี้ สิ่งโคจรเคลื่อนที่ตามเส้นทางจากภายในสู่ภายนอกสิ่งอ้างอิง ภาพร่างของความหมายนี้อาจมีรายละเอียดที่แปรไปตามบริบท ในกรณีที่ *ออก* เป็นกริยารองตามหลังกริยาประเภทต่างๆ คำกริยาที่ปรากฏร่วมกับ *ออก* มีอิทธิพลทำให้ภาพร่างมีรายละเอียดแปรไปได้หลายแบบ อย่างไรก็ตาม ภาพร่างเหล่านี้ยังแสดงความสัมพันธ์ที่สิ่งโคจรเคลื่อนที่จากภายในสู่ภายนอกสิ่งปิดล้อม

ในบทต่อไป ผู้วิจัยจะกล่าวถึงความหมายของ *ออก* ที่เหลืออีก 9 ความหมาย ความหมายอีก 9 ความหมายนี้เป็นความหมายที่ขยายจากความหมายพื้นฐานโดยกระบวนการอุปลักษณะและนามนัย

บทที่ 4

ความหมายของ ออก (2)

ในบทที่ 3 ผู้วิจัยได้กล่าวถึงความหมาย “การเคลื่อนที่จากภายในสู่ภายนอก” ซึ่งเป็นความหมายพื้นฐานของ ออก ในบทนี้ ผู้วิจัยจะกล่าวถึงความหมายที่เหลืออีก 9 ความหมาย ความหมายต่างๆ ในบทนี้เป็นความหมายที่มีภาพร่างเชื่อมโยงกับความหมายแรก กล่าวคือ ในภาพร่างของทุกๆ ความหมายประกอบด้วย สิ่งโคจร สิ่งอ้างอิง และเส้นทาง โดยสิ่งโคจรเคลื่อนที่ตามเส้นทางจากภายในสู่ภายนอกสิ่งอ้างอิง นอกจากนี้ ความหมายในบทนี้เป็นความหมายที่ขยายจากความหมายแรกโดยกระบวนการอุปลักษณะ และนามนัย

4.1. การเริ่มต้นการกระทำ

ในความหมาย “การเริ่มต้นการกระทำ” ออก ใช้เป็นกริยาอาการ ซึ่งตามหลังนามวลีประธาน และตามด้วยกริยาคำอื่น เช่น ในประโยค (1)-(2)

- (1) กลุ่มผู้สื่อข่าวได้ออกเดินทางไปยังจุดที่เกิดเหตุแล้ว
- (2) เจ้าหน้าที่และนักวิชาการออกตรวจหาศพให้ควมรู้

เมื่อ ออก ปรากฏในบริบทนี้ ออก มีความหมายแสดงการเริ่มต้นการกระทำที่แสดงโดยกริยาหลัง ออก เช่นในประโยค (1) ออก แสดงการเริ่มต้นของการเดินทาง และในประโยค (2) ออก แสดงการเริ่มต้นการตรวจหาศพ

กริยาที่ตามหลัง ออก อาจแบ่งได้เป็น 2 ประเภทใหญ่ คือ กริยาแสดงการเคลื่อนที่ เช่น เดินทาง เดินสาย เดินเรือ และกริยาแสดงการกระทำอื่นที่ไม่ใช่การเคลื่อนที่ เช่น ตรวจตรา เยี่ยมเยียน สัมภาษณ์ หาเสียง เป็นต้น

เมื่อ ออก ปรากฏกับกริยาประเภทต่างกัน ความหมายจะต่างกันเล็กน้อย กล่าวคือ เมื่อ ออก ปรากฏกับกริยาแสดงการเคลื่อนที่ เช่น เดินทาง ในประโยค (1) ทั้ง ออก และ เดินทาง รวมกันแสดงเหตุการณ์การเคลื่อนที่เหตุการณ์เดียว และ ออก มีความหมายเน้นจุดเริ่มต้นของการเคลื่อนที่นั้น แต่เมื่อ ออก ปรากฏกับกริยาแสดงการกระทำที่ไม่ใช่การเคลื่อนที่ เช่น ตรวจหาศพ ใน

ประโยค (2) *ออก* และ *รณรงค์* แสดงเหตุการณ์ซับซ้อนที่ประกอบด้วย การเคลื่อนที่ และการกระทำ ที่เกิดขึ้นต่อเนื่องกัน *ออก* ซึ่งแสดงการเคลื่อนที่บ่งชี้ว่าเป็นการเริ่มต้นการรณรงค์

ในกรณีที่ *ออก* ใช้กับกริยาที่ไม่แสดงการเคลื่อนที่ อาจมีกริยา *ไป/ มา* อยู่ระหว่าง *ออก* และ กริยานั้น เช่นในประโยค (3)-(4) กริยา *ไป* และ *มา* แสดงตำแหน่งจุดสนใจที่ต่างกัน เหตุการณ์ *ไป* แสดงว่าจุดสนใจของผู้พูดอยู่ที่แหล่งที่มา และ *มา* แสดงว่าจุดสนใจของผู้พูดอยู่ที่จุดหมาย (Rangkupan, 1992) ในประโยค (3) ผู้พูดมีจุดสนใจที่แหล่งที่มาของการรบ (ตีความได้ว่าเป็น สถานที่อาศัยของนักรบ) และในประโยค (4) ผู้พูดมีจุดสนใจที่จุดหมายของการนำภาพยนตร์ออกฉาย (ตีความได้ว่าเป็นโรงภาพยนตร์)

(3) ผู้ชายต้องออกไปรบ

(4) หนังสือ "สุริโยทัย" จะออกมาฉายให้คนไทยได้ดูกัน

บริบทชนิดหนึ่งที่พบมากในข้อมูลคือ เมื่อนามวลีหน้า *ออก* เป็นบุคคลที่มีชื่อเสียง หรือคน ของประชาชน และกริยาหลัง *ออก* แสดงการกระทำที่เป็นทางการต่อสาธารณะ เช่น การเคลื่อน ไหวทางการเมือง เป็นต้น ตัวอย่างของกริยาเหล่านี้คือ *กล่าวยืนยัน ประกาศ ประณาม พุด ระบุน เรียกร้อง วิจารณ์ แสดงความคิดเห็น แสดงทัศนะ* เป็นต้น ตัวอย่างเช่นในประโยค (5)-(6)

(5) ประธานาธิบดีของฟิลิปปินส์ได้ออกมากล่าวยืนยันว่าจะยังคงนำเข้าสินค้าข้าวจากไทย

(6) รัฐมนตรีผู้รับผิดชอบออกมาประกาศว่าจะจับคนร้ายให้ได้ในสามวัน

ในความหมาย "การเริ่มต้นการกระทำ" นี้ นอกจากเป็นกริยากรรม *ออก* สามารถเป็น กริยากรรมซึ่งตามด้วยนามวลีกรรมที่เป็นยานพาหนะ เช่น *เรือ* ในประโยค (7)-(8)

(7) ผมเคยออกเรือที่ใช้ไฟล่อจับปลา

(8) โคลัมบัสและคนอื่นๆ เตรียมออกเรือ

ในประโยคข้างต้น เมื่อ *ออก* ปรากฏกับนามวลี *เรือ* จะมีความหมายแสดงการทำให้เรือเริ่ม เคลื่อนที่ไปเพื่อการกระทำกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเดินเรือ เช่น การหาปลา หรือสำรวจดินแดน เป็นต้น

ความหมาย “การเริ่มต้นการกระทำ” มีภาพร่างที่เชื่อมโยงกับภาพร่างของความหมาย “การเคลื่อนที่จากภายในสู่ภายนอก” กล่าวคือ ประกอบด้วย สิ่งโคจร สิ่งอ้างอิง และ เส้นทาง และเราสามารถมองเห็นการเคลื่อนที่ในลักษณะที่สิ่งโคจรเคลื่อนที่จากภายในสู่ภายนอกสิ่งอ้างอิง

ในภาพร่างของความหมายนี้ สิ่งโคจรเป็นสิ่งที่เคลื่อนที่ สิ่งโคจรมักเป็นสิ่งที่มีชีวิต ได้แก่ คน เช่น นายกรัฐมนตรี ในประโยค (9) และสัตว์ เช่น หมาหริ่ง ในประโยค (10) แต่อาจเป็นสิ่งที่ไม่มีชีวิตได้ เช่น ภาพยนตร์ ในประโยค (11) สิ่งโคจรนี้แสดงเป็นรูปภาพาโดยนามวลีที่เป็นประธานของประโยค เช่น *นายกรัฐมนตรี* ในประโยค (9)

- (9) นายกรัฐมนตรีออกเดินทางไปร่วมประชุม
- (10) หมาหริ่งออกหากินในช่วงเย็นและตอนกลางคืน
- (11) ภาพยนตร์เรื่อง "14 ตุลา สงครามประชาชน" ยังไม่ออกฉาย

สิ่งอ้างอิงเป็นสิ่งปิดล้อมซึ่งเป็นแหล่งที่มาของการเคลื่อนที่ ถึงแม้ในประโยคจะไม่มีรูปภาพาแสดงสิ่งอ้างอิง แต่เราสามารถตีความได้โดยอาศัยความรู้ทั่วไป เช่น เราตีความได้ว่าในประโยค (9) นายกรัฐมนตรีเคลื่อนที่จากสถานที่หนึ่ง ในประโยค (10) หมาหริ่งเคลื่อนที่จากรัง และ ในประโยค (11) ภาพยนตร์ถูกเคลื่อนย้ายจากสถานที่ผลิต

ในความหมายนี้ สิ่งโคจรมีความสัมพันธ์กับสิ่งอ้างอิงโดยสิ่งโคจรเคลื่อนที่ตามเส้นทางจากภายในสู่ภายนอกสิ่งอ้างอิง ซึ่งเป็นความสัมพันธ์เดียวกับภาพร่างของความหมายพื้นฐาน ถึงแม้ความหมายนี้มีภาพร่างเหมือนกับความหมายพื้นฐาน แต่ความหมายที่เพิ่มขึ้นจากความหมายพื้นฐานคือ การเริ่มต้นการกระทำ ความหมายนี้เกิดจากกระบวนการนามนัยซึ่งเชื่อมโยงการเคลื่อนที่จากภายในสู่ภายนอกสิ่งปิดล้อม และการเริ่มต้นการกระทำ ในประสบการณ์ของเรา เรามักเคลื่อนที่จากภายในสู่ภายนอกสิ่งปิดล้อมเพื่อกระทำกิจกรรมภายนอกสิ่งปิดล้อมนั้น เช่น เราเคลื่อนที่จากภายในสู่ภายนอกบ้านเพื่อไปทำงานยังอีกสถานที่หนึ่ง เป็นต้น และเราจะไม่สามารถบรรลุกิจกรรมถ้าไม่เคลื่อนที่จากภายในสู่ภายนอกสิ่งปิดล้อม ดังนั้น เราจึงมองการเคลื่อนที่จากภายในสู่ภายนอกสิ่งปิดล้อมเป็นการเริ่มต้นการกระทำที่เกิดขึ้นภายนอก โดยอาศัยนามนัยดังกล่าวนี้ *ออก* จึงมีความหมายแสดง “การเริ่มต้นการกระทำ”

4.2. การเลิกสมาคม

ในความหมาย “การเลิกสมาคม” *ออก* เป็นกริยากรรม ตามหลังนามวลีประธานที่เป็นคน และตามด้วยนามวลี (ในบุพบทที่นำด้วย *จาก*) ที่แสดงกลุ่มคน เช่นในประโยค (12)-(13)

(12) ใครไม่ปฏิบัติตามที่ต้องออกจากพรรคพลังธรรม

(13) เราออกจากวงการนี้

ในประโยคข้างต้น *ออก* ตามหลังประธานที่เป็นคน และตามด้วยนามวลีแสดงกลุ่มคน ในประโยค (12) *พรรค* หมายถึง กลุ่มคนที่มีอุดมการณ์ทางการเมืองเดียวกัน ในประโยค (13) *วงการ* หมายถึง กลุ่มคนที่มีอาชีพหรือความสนใจอย่างเดียวกัน ในประโยคทั้งสอง *ออก* มีความหมายแสดงว่าประธานเลิกคบค้าสมาคมกับสมาชิกคนอื่น และไม่ได้มีความสัมพันธ์กับกลุ่มอีกต่อไป

ภาพร่างของความหมายนี้ประกอบด้วยองค์ประกอบ 3 ส่วน คือ สิ่งโคจร สิ่งอ้างอิง และเส้นทาง สิ่งโคจรเป็นสมาชิกที่แยกจากกลุ่มซึ่งเป็นคน สิ่งโคจรแสดงโดยนามวลีประธานของประโยค เช่น *เรา* ในประโยค (13) สิ่งอ้างอิงเป็นกลุ่มคน ซึ่งแสดงโดยนามวลีหลังบุพบท *จาก* เช่น *พรรคพลังธรรม* ในประโยค (12)

เนื่องจากกลุ่มไม่ใช่สิ่งปิดล้อมที่เห็นได้ชัดเจนเหมือนในความหมายพื้นฐาน เราจึงเปรียบกลุ่มกับสิ่งปิดล้อมโดยอาศัยอุปลักษณ์ *กลุ่มคือภาชนะ*¹ (CATEGORIES ARE CONTAINERS) อุปลักษณ์นี้มีฐานประสบการณ์จากความเหมือนกันระหว่างภาชนะและกลุ่ม เราสามารถอยู่ภายในหรือภายนอกภาชนะได้ เมื่อเราอยู่ในภาชนะเรามีตำแหน่งคงที่ ถูกจำกัดแรงและการเคลื่อนไหว ได้รับการปกป้อง และคนภายนอกไม่สามารถมองเห็นถ้าขอบเขตของภาชนะนั้นปิดทึบ (Johnson, 1987; Tyler และ Evans, 2003) คุณสมบัติของกลุ่มเป็นเช่นเดียวกับภาชนะ เราสามารถอยู่ในกลุ่มหรืออยู่นอกกลุ่ม เมื่อเราอยู่ในกลุ่ม เช่น ผูกชุน เราอาจถูกจำกัดแรงและการเคลื่อนที่ ในขณะที่เดียวกันเราก็ได้รับการปกป้องจากแรงภายนอก และบางครั้งคนภายนอกไม่สามารถมองเห็นเราได้ นอกจากนี้อาจมีฐานประสบการณ์จากสัมผัสพันธ์ของประสบการณ์ กล่าวคือ เรามักเห็นว่าสิ่งที่จัดเข้าพวกกันเป็นกลุ่มอยู่ในสถานที่ปิดล้อมแห่งเดียวกัน (Lakoff และ Johnson, 1999: 51) โดยฐานประสบการณ์เหล่านี้ กลุ่มจึงเปรียบเหมือนภาชนะ

¹ ภาชนะ (container) เป็นศัพท์เฉพาะตามแนวคิดอรรถศาสตร์ปริชานที่ใช้แสดงมโนทัศน์ของสถานที่หรือสิ่งปิดล้อม ในที่นี้ ผู้วิจัยใช้คำศัพท์ตามแนวคิดนี้โดยใช้หมายถึงสิ่งปิดล้อม เช่น ห้อง บ้าน เป็นต้น

เมื่อกลุ่มเปรียบเหมือนภาชนะหรือสิ่งปิดล้อม สมาชิกของกลุ่มก็เปรียบเหมือนสิ่งที่อยู่ในสิ่งปิดล้อมนั้น และการที่สมาชิกแยกจากกลุ่มก็เปรียบเหมือนการที่สิ่งในภาชนะเคลื่อนที่จากภายในสู่ภายนอกสิ่งปิดล้อม ตารางที่ 2 แสดงการเชื่อมโยงมโนทัศน์ระหว่างการเคลื่อนที่จากภายในสู่ภายนอกสิ่งปิดล้อมและการแยกจากกลุ่ม

วงต้นเค้า	วงเป้าหมาย
สิ่งปิดล้อม	→ กลุ่ม
สิ่งที่อยู่ในสิ่งปิดล้อม	→ สมาชิกในกลุ่ม
การเคลื่อนที่จากภายในสู่ภายนอกสิ่งปิดล้อม	→ การแยกจากกลุ่ม

ตารางที่ 2 การเชื่อมโยงมโนทัศน์ระหว่างการเคลื่อนที่จากภายในสู่ภายนอกสิ่งปิดล้อมและการแยกจากกลุ่ม

การเปรียบกลุ่มเป็นเหมือนสิ่งปิดล้อมโดยอุปลักษณะข้างต้นทำให้เราเข้าใจว่าการแยกจากกลุ่มเปรียบเหมือนการเคลื่อนที่จากภายในสู่ภายนอกสิ่งปิดล้อม อย่างไรก็ตาม ในการแยกจากกลุ่ม ยังมีแง่มุมความหมายที่เพิ่มเติมเข้ามา คือ การเลิกคบค้าสมาคม ความหมาย “การเลิกสมาคม” นี้เกิดจากนามนัยที่เชื่อมโยงการแยกจากกลุ่มและผลของมัน กล่าวคือ เมื่อสิ่งหนึ่งแยกจากกลุ่มและไม่ได้อยู่ร่วมกับสมาชิกอื่นๆ ในกลุ่ม ผลคือสิ่งนั้นยอมขาดการติดต่อ และไม่มีความสัมพันธ์กับสมาชิกในกลุ่มอีกต่อไป

ความหมายนี้เกิดจากทั้งอุปลักษณะและนามนัย กล่าวคือ อุปลักษณะทำให้เราเข้าใจได้ว่าการแยกจากกลุ่มเปรียบเหมือนการเคลื่อนที่จากภายในสู่ภายนอกสิ่งปิดล้อม และนามนัยทำให้เราเชื่อมโยงการแยกจากกลุ่มและการเลิกสมาคม

4.3. การพ้นสภาพ

ในความหมาย “การพ้นสภาพ” ออก เป็นกริยากรรม ซึ่งตามหลังนามวลีประธาน และตามด้วยนามวลี (ในบุพบทวลีที่นำด้วย จาก) ที่แสดงสภาพ เช่นในประโยค (14) *ออก* ตามหลังนามวลี *พรรคกิจสังคม* และในบุพบทวลีหลัง *ออก* มีนามวลี *การร่วมรัฐบาล* ซึ่งบอกสภาพอย่างหนึ่ง

(14) พรรคกิจสังคมไม่มีวันออกจากการร่วมรัฐบาล

ภาพร่างของความหมายนี้ประกอบด้วยองค์ประกอบ 3 ส่วน คือ สิ่งโคจร สิ่งอ้างอิง และเส้นทาง สิ่งโคจรเป็นสิ่งที่ผันสภาพ อาจเป็นสิ่งที่มีชีวิต เช่น หญิงขายบริการ ในประโยค (15) หรือเป็นสิ่งที่ไม่มีชีวิต เช่น พรรคการเมือง ในประโยค (14) สิ่งโคจรแสดงเป็นรูปภาพโดยนามวลีประธานของประโยค เช่น พรรคกิจสังคม ในประโยค (14)

(15) [หญิงขายบริการ] คนเก่าออกจากอาชีพขายบริการ

สิ่งอ้างอิงในความหมายนี้เป็นสภาพที่สิ่งโคจรอ้างอิง สภาพสามารถแบ่งได้ดังนี้ 1) ตำแหน่งหรืออาชีพการงาน เช่น อาชีพขายบริการ ในประโยค (15) 2) สถานการณ์ เช่น วิกฤต ในประโยค (16) และ 3) ระบบหรือธรรมเนียมปฏิบัติ เช่น ระบบการเมืองแบบพาดินชยนิยม ในประโยค (17) สิ่งอ้างอิงแสดงโดยนามวลีหลังบุพบท จาก เช่น วิกฤต ในประโยค (16)

(16) เราจะออกจากวิกฤตนี้ได้อย่างไร

(17) ทำอย่างไรเราจึงจะออกจากการเมืองแบบพาดินชยนิยม

เมื่อเปรียบเทียบภาพร่างของความหมายนี้และความหมายพื้นฐาน “การเคลื่อนที่จากภายในสู่ภายนอก” จะเห็นว่า สิ่งโคจรและสิ่งอ้างอิงในความหมายทั้งสองต่างกัน ในความหมายนี้ สิ่งโคจรเป็นสิ่งที่ผันสภาพ และสิ่งอ้างอิงเป็นสภาพ แต่ในความหมายพื้นฐาน สิ่งโคจรเป็นสิ่งที่เคลื่อนที่และสิ่งอ้างอิงเป็นสิ่งปิดล้อม

ถึงแม้องค์ประกอบของภาพร่างในความหมายทั้งสองต่างกัน แต่ความหมายทั้งสองมีความสัมพันธ์กันผ่านอุปลักษณ์ **สภาพคือภาชนะ** (STATES ARE CONTAINERS) อุปลักษณ์นี้เชื่อมโยงสิ่งอ้างอิงของความหมายทั้งสอง กล่าวคือ สภาพ และ สิ่งปิดล้อม เนื่องจากสภาพเป็นคำนามธรรมมาก เราจึงเปรียบเทียบกับสิ่งรูปธรรมที่ชัดเจนเช่นสิ่งปิดล้อม ฐานประสบการณ์ของอุปลักษณ์นี้ได้จากสหสัมพันธ์ของประสบการณ์ เมื่อเราอยู่ในสถานที่หนึ่ง ซึ่งมักเป็นสถานที่ปิดล้อม เราจะมีสภาพอย่างหนึ่งเสมอ (Lakoff และ Johnson, 1999: 52) เราจึงเปรียบสภาพเป็นเหมือนสถานที่ปิดล้อมหรือภาชนะ

นอกจากอุปลักษณ์ **สภาพคือภาชนะ** แล้ว เรายังอาศัยอุปลักษณ์ **การเปลี่ยนแปลงคือ การเคลื่อนที่** (CHANGES ARE MOVEMENTS) อุปลักษณ์นี้สัมพันธ์กับอุปลักษณ์แรก กล่าวคือ เมื่อสภาพเปรียบเป็นสถานที่ การเปลี่ยนแปลงจากสภาพหนึ่งไปสู่อีกสภาพหนึ่งก็เปรียบเหมือนการเคลื่อนที่จากสถานที่หนึ่งไปสู่อีกสถานที่หนึ่ง

โดยอาศัยอุปลักษณะแรก เราเปรียบเทียบเป็นเหมือนสิ่งปิดล้อม ดังนั้น สิ่งที่มีสภาพจะเปรียบเหมือนกับสิ่งที่อยู่ในสิ่งปิดล้อม และโดยอุปลักษณะที่สอง การเปลี่ยนแปลงจากสภาพเดิมสู่สภาพใหม่หรือการพ้นจากสภาพเดิมจะเปรียบเหมือนการเคลื่อนที่จากภายในสิ่งปิดล้อมสู่ภายนอก ตารางที่ 3 แสดงการเชื่อมโยงมโนทัศน์ระหว่างการเคลื่อนที่จากภายในสู่ภายนอกสิ่งปิดล้อมและการพ้นจากสภาพ

วงต้นเค้า	วงเป้าหมาย
สิ่งปิดล้อม	→ สภาพ
สิ่งที่อยู่ในสิ่งปิดล้อม	→ สิ่งที่มีสภาพ
การเคลื่อนที่จากภายในสู่ภายนอกสิ่งปิดล้อม	→ การพ้นจากสภาพ

ตารางที่ 3 การเชื่อมโยงมโนทัศน์ระหว่างการเคลื่อนที่จากภายในสู่ภายนอกสิ่งปิดล้อมและการพ้นจากสภาพ

4.4. การทำให้เกิดชีวิตใหม่

ในความหมาย “การทำให้เกิดชีวิตใหม่” *ออก* เป็นกริยากรรม ซึ่งปรากฏหลังนามวลีประธานและตามด้วยนามวลีกรรม นามวลีที่ปรากฏร่วมกับ *ออก* มีอิทธิพลให้ความหมายแปรดังนี้ เมื่อนามวลีประธานเป็นสัตว์และนามวลีกรรมเป็นลูกสัตว์ เช่นในประโยค (18) *ออก* มีความหมายแสดงการเกิดลูกของสัตว์ และเมื่อนามวลีประธานเป็นพืชและนามวลีกรรมเป็นผลผลิตของพืช เช่นในประโยค (19) *ออก* มีความหมายแสดงการให้ผลผลิตของพืช

(18) แกะออกลูก

(19) พืชผักออกผลให้เรากินตามฤดูกาล

ภาพร่างของความหมายนี้ประกอบด้วยองค์ประกอบ 3 ส่วน คือ สิ่งโคจร สิ่งอ้างอิง และเส้นทาง สิ่งโคจรเป็นสิ่งที่เกิดใหม่ ได้แก่ ลูกสัตว์ เช่น ลูกแกะ ในประโยค (18) และ ผลผลิตของพืช เช่น ผล ในประโยค (19) สิ่งโคจรแสดงเป็นรูปภาพาโดยนามวลีที่เป็นกรรมของ *ออก* เช่น *ลูก* ในประโยค (18) สิ่งอ้างอิงเป็นแหล่งกำเนิดของสิ่งโคจร สิ่งอ้างอิงนี้ไม่แสดงเป็นรูปภาพา แต่เราอาศัย

การตีความจากความรู้ทั่วไป ในกรณีของสัตว์ เราตีความได้ว่าสัตว์เกิดจากท้องแม่ และในกรณีพืช เราตีความได้ว่าผลผลิตเกิดจากต้นพืช

ในภาพร่างนี้ สิ่งโคจรสัมพันธ์กับสิ่งอ้างอิงโดยสิ่งโคจรเคลื่อนที่ตามเส้นทางจากภายในสู่ภายนอกสิ่งอ้างอิง ในการเกิดของสัตว์ เรามองเห็นได้อย่างชัดเจนว่าลูกสัตว์เคลื่อนที่จากภายในสู่ภายนอกท้องแม่ แต่ในกรณีการให้ผลผลิตของพืช แม้เราจะมองไม่เห็นการเคลื่อนที่ชัดเจนเหมือนการเกิดของสัตว์ แต่เรารู้ว่าผลผลิตเคลื่อนที่จากภายในต้นสู่ภายนอก การเคลื่อนที่นี้เกิดขึ้นทีละน้อยและอาศัยเวลา

ภาพร่างของความหมายนี้เชื่อมโยงกับภาพร่างของความหมาย “การเคลื่อนที่จากภายในสู่ภายนอก” เนื่องจากเรามองว่าการเกิดของสัตว์หรือพืชเป็นการเคลื่อนที่จากภายในสู่ภายนอกแหล่งกำเนิดซึ่งเป็นสิ่งปิดล้อม อย่างไรก็ตาม ความหมายนี้ไม่ได้แสดงเพียงการเคลื่อนที่ แต่แสดงแง่มุมของความหมายเกี่ยวกับการเกิดชีวิตใหม่ด้วย ความหมายนี้ได้จากการเชื่อมโยงโดยนามนัย กล่าวคือ โดยอาศัยความรู้ทางโลก เมื่อสัตว์หรือผลผลิตของพืชเคลื่อนที่จากภายในสู่ภายนอกแหล่งกำเนิด สิ่งเหล่านั้นมีชีวิตใหม่ เราจึงเชื่อมโยงการเคลื่อนที่ในบริบทดังกล่าวกับการเกิดชีวิตใหม่ และใช้ *ออก* ในความหมาย “การทำให้เกิดชีวิตใหม่”

4.5. การสร้างให้เกิดขึ้น

ในความหมาย “การสร้างให้เกิดขึ้น” *ออก* เป็นกริยากรรม ซึ่งปรากฏหลังนามวลีประธาน และตามด้วยนามวลีกรรม นามวลีประธานเป็น คน หน่วยงาน องค์กร ฯลฯ และนามวลีกรรมเป็น สิ่งที่หลากหลาย อาจแบ่งได้เป็น 2 ประเภทใหญ่ ดังนี้ ประเภทแรกเป็นพวกผลงานการสร้างสรรค์ เช่น ผลงานเพลง หนังสือ เป็นต้น เช่นในประโยค (20) ประเภทที่สองเป็นสิ่งที่มีความบังคับใช้ทางการ เช่น ระเบียบ กฎเกณฑ์ กฎหมาย มาตรการ เอกสารทางราชการต่างๆ เป็นต้น เช่นในประโยค (21)

(20) ยังดี วิจัยค้นคว้าออกนิตยสารเล่มใหม่

(21) กระทรวงอุตสาหกรรมออกกฎหมายบังคับให้ผลิตภัณฑ์ท่อไอเสียต้องได้มาตรฐาน

ออก ที่ปรากฏในบริบทเช่นนี้มีความหมายแสดงการสร้างสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้เกิดขึ้นและสิ่งที่เกิดขึ้นนั้นสามารถใช้ประโยชน์ได้ ในบริบทของผลงานการสร้างสรรค์ เช่น นิตยสาร ในประโยค (20) นิตยสารผ่านกระบวนการผลิตโดยเริ่มจากการเขียน การรวบรวม การพิมพ์ การเคลื่อนย้ายจากแหล่งผลิตสู่ตลาดเพื่อจำหน่าย และคนทั่วไปสามารถใช้ประโยชน์ได้ ในบริบทของสิ่งที่เป็นทางการ

เช่น กฎหมาย ในประโยค (21) กฎหมายผ่านกระบวนการสร้างเช่นเดียวกัน กฎหมายเริ่มต้นจากการร่าง ผ่านกระบวนการกลั่นกรอง และสิ้นสุดที่การบังคับใช้ เมื่อกฎหมายบังคับใช้ คนทั่วไปสามารถใช้กฎหมายได้

ภาพร่างของความหมายนี้เชื่อมโยงกับภาพร่างของความหมาย “การเคลื่อนที่จากภายในสู่ภายนอก” กล่าวคือ เราสามารถมองการสร้างสิ่งต่างๆ เช่นในประโยค (20)-(21) เป็นการเคลื่อนที่จากภายในสู่ภายนอกสิ่งปิดล้อม ในภาพร่างของความหมายนี้ สิ่งโคจรเป็นสิ่งที่ถูกสร้างขึ้น ซึ่งสามารถแบ่งได้เป็น 2 ประเภทใหญ่ ดังกล่าวข้างต้น คือ กลุ่มผลงาน และ กลุ่มสิ่งทางการ สิ่งโคจรนี้แสดงเป็นรูปภาพโดยนามวลีกรรมที่ตามหลัง ออก เช่น *นิตยสารเล่มใหม่* ในประโยค (20) ผู้วิจัยแสดงตัวอย่างเพิ่มเติมของสิ่งโคจรที่หลากหลายในประโยค (22)-(24)

(22) [ดารานักร้อง] ออกผลงานรวมเล่มกันมากมาย

(23) กระทรวงสาธารณสุขได้ออกประกาศฉบับใหม่

(24) กระทรวงมหาดไทยอนุมัติออกหมายจับพระราชกานาวิสุทธิ์

สิ่งอ้างอิงเป็นแหล่งผลิตของสิ่งโคจรซึ่งเราเข้าใจว่าเป็นสิ่งปิดล้อม สิ่งอ้างอิงนี้ไม่แสดงเป็นรูปภาพ แต่เราอาศัยการตีความจากความรู้ทั่วไป เช่น ในกรณีของนิตยสารในประโยค (20) เราตีความได้ว่าแหล่งผลิตเป็นบริษัทหรือโรงพิมพ์ที่ผลิตนิตยสารนั้น และในกรณีของกฎหมายในประโยค (21) เราตีความได้ว่าแหล่งผลิตเป็นรัฐสภาที่ซึ่งกฎหมายถูกสร้างขึ้น

ในภาพร่างนี้สิ่งโคจรสัมพันธ์กับสิ่งอ้างอิงโดยสิ่งโคจรเคลื่อนที่ตามเส้นทางจากภายในสู่ภายนอกสิ่งอ้างอิง ในการสร้างผลงาน เรามองเห็นการเคลื่อนที่ซึ่งเกิดขึ้นตั้งแต่ขั้นตอนแรกสู่ขั้นตอนสุดท้ายที่สิ่งโคจรเคลื่อนมาอยู่ภายนอกสิ่งอ้างอิง และในการสร้างสิ่งที่เป็นทางการ การเคลื่อนที่เป็นการเคลื่อนที่ที่นามธรรมจากขั้นตอนแรกสู่ขั้นตอนสุดท้ายซึ่งอยู่ภายนอกสิ่งอ้างอิง

ภาพร่างของความหมายนี้เชื่อมโยงกับภาพร่างของความหมาย “การเคลื่อนที่จากภายในสู่ภายนอก” เนื่องจากเรามองว่าการสร้างสิ่งหนึ่งเป็นการเคลื่อนที่ผ่านกระบวนการผลิตจากภายในสู่ภายนอกสิ่งปิดล้อม อย่างไรก็ตาม นอกจากความหมายแสดงการเคลื่อนที่ดังกล่าว ยังมีแง่มุมของความหมายแสดงการสร้างเพิ่มเข้ามาด้วย ความหมายนี้ได้จากการเชื่อมโยงโดยนามนัย กล่าวคือ โดยอาศัยความรู้ทางโลกว่าการสร้างสรรค์สิ่งใดสิ่งหนึ่งมักเกี่ยวข้องกับการเคลื่อนที่จากภายในสู่ภายนอกสิ่งปิดล้อม เช่น การผลิตหนังสือเกี่ยวข้องกับการเคลื่อนที่จากภายในแหล่งผลิตไปสู่ตลาดภายนอก ด้วยความคิดที่เกิดเพียงคู่กันนี้ทำให้เราเชื่อมโยงความหมาย “การเคลื่อนที่จากภายในสู่ภายนอก” และความหมาย “การสร้างให้เกิดขึ้น” โดยนามนัย

4.6. การจ่าย

ออก ที่มีความหมาย “การจ่าย” ปรากฏเป็นกริยากรรม โดยตามหลังนามวลีประธานที่เป็นคน หน่วยงาน องค์กร ฯลฯ และตามด้วยนามวลีกรรมที่เป็นเงินหรือค่าใช้จ่ายสำหรับสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เช่นในประโยค (25)-(26)

(25) [เกาหลีใต้] ออกค่าใช้จ่ายในการสำรวจดังกล่าว

(26) จะให้ กทม. ออกเงินเองคงเป็นไปได้

ในบริบทนี้ *ออก* มีความหมายแสดงการที่ประธานเป็นผู้รับผิดชอบในการจ่ายเงินหรือค่าใช้จ่ายสำหรับสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เช่นในประโยค (25) เกาหลีใต้เป็นผู้รับผิดชอบจ่ายค่าใช้จ่ายในการสำรวจ

ภาพร่างของความหมายนี้ประกอบด้วยองค์ประกอบ 3 ส่วน คือ สิ่งโคจร สิ่งอ้างอิง และเส้นทาง สิ่งโคจรเป็นเงินหรือค่าใช้จ่ายสำหรับสิ่งใดสิ่งหนึ่ง สิ่งโคจรนี้แสดงเป็นรูปภาพโดยนามวลีที่เป็นกรรมของ *ออก* เช่น *เงิน* ในประโยค (26) เนื่องจากสิ่งโคจรเป็นเงินหรือค่าใช้จ่ายซึ่งต้องเป็นของผู้ใดผู้หนึ่ง ดังนั้นสิ่งอ้างอิงจะเป็นสภาพการครอบครองเงินหรือค่าใช้จ่ายนั้น เส้นทางในความหมายนี้เป็นเส้นทางที่เงินหรือค่าใช้จ่ายเคลื่อนที่จากสภาพการครอบครอง

การครอบครองเป็นสิ่งนามธรรมที่เราเข้าใจว่าเป็นเหมือนสิ่งปิดล้อมโดยอาศัยอุปลักษณ์ **การครอบครองคือภาชนะ** (POSSESSION IS A CONTAINER) ลินด์เนอร์ (Lindner, 1983 อ้างถึงใน Morgan, 1997: 348) มองการครอบครองเป็นพื้นที่ปิดล้อมนามธรรมที่อยู่รอบๆ ตัวเรา ดังนั้นสิ่งที่เรามีเปรียบเหมือนกับสิ่งที่อยู่ภายในพื้นที่นั้น และสิ่งที่เราให้กับผู้อื่นเปรียบเหมือนกับเคลื่อนที่จากภายในสู่ภายนอกพื้นที่นามธรรมนั้น

หลักฐานในภาษาไทยที่สนับสนุนอุปลักษณ์นี้คือ เราสามารถใช้คำว่า *ใน* หมายถึง “ของ” เช่น *พระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว* (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 600) ความหมายนี้ขยายจากความหมายเชิงพื้นที่ เช่น *ในบ้าน* โดยอุปลักษณ์ กล่าวคือ เราเปรียบสิ่งที่เป็นของเราเป็นเหมือนสิ่งที่อยู่ในความครอบครองของเรา

ในการสร้างมโนทัศน์ เมื่อเราเปรียบเทียบการครอบครองเป็นสิ่งปิดล้อม เงินหรือค่าใช้จ่ายที่เรามีจะเปรียบเหมือนสิ่งที่อยู่ภายในสิ่งปิดล้อม เมื่อเราจ่ายเงินจากตัวเราไปสู่ผู้รับ เงินนั้นเปรียบเหมือนเคลื่อนที่จากภายในสู่ภายนอกสิ่งปิดล้อมนั้น ตารางที่ 4 แสดงการเชื่อมโยงมโนทัศน์ระหว่างการเคลื่อนที่จากภายในสู่ภายนอกสิ่งปิดล้อมและการจ่ายเงิน

วงต้นเค้า	วงเป้าหมาย
สิ่งปิดล้อม	→ การครอบครอง
สิ่งที่อยู่ในสิ่งปิดล้อม	→ เงินที่อยู่ในความครอบครอง
การเคลื่อนที่จากภายในสู่ภายนอกสิ่งปิดล้อม	→ การจ่ายเงิน

ตารางที่ 4 การเชื่อมโยงมโนทัศน์ระหว่างการเคลื่อนที่จากภายในสู่ภายนอกสิ่งปิดล้อม และการจ่ายเงิน

จะเห็นได้ว่าโดยอาศัยอุปลักษณดังกล่าวข้างต้น เราสามารถเชื่อมโยงภาพร่างของความหมายนี้กับความหมายพื้นฐานและสามารถอธิบายได้ว่าความหมายทั้งสองมีความสัมพันธ์กันอย่างไร

4.7. ความสำเร็จ

ในความหมาย “ความสำเร็จ” *ออก* เป็นกริยารองตามหลังกริยาอื่น และไม่ตามด้วยกริยา *ไป/ มา* หรือบุพบทวลีแสดงแหล่งที่มา เช่น ในประโยค (27) *ออก* ตามหลังกริยา *ดู* และไม่มีกริยา *ไป/ มา* หรือบุพบทวลีแสดงแหล่งที่มาตามท้าย

(27) แม่ดูออกว่าเขาเป็นคนดี

ออก ที่มีความหมายนี้มักใช้ในประโยคปฏิเสธ ในประโยคปฏิเสธ คำแสดงการปฏิเสธ *ไม่* จะนำหน้า *ออก* เช่น ในประโยค (28)-(29)

(28) นักวิชาการก็ไม่ออกเหมือนกัน

(29) ผมอ่านภาษาฝรั่งเศสไม่ออก

กริยาที่สามารถปรากฏหน้า *ออก* มักเป็นกริยาประเภทต่อไปนี้ 1) กริยาแสดงการสื่อสาร เช่น *พูด* 2) กริยาแสดงการแสดงอารมณ์ความรู้สึก เช่น *ยิ้ม ตลก สนุก คึก* 3) กริยาแสดงการแสดงอาการทางกาย เช่น *เดิน เล่น* และ 4) กริยาแสดงการนึกคิด เช่น *คิด นึก เดา ดู มอง อ่าน แปล* (หมายเหตุ: ผู้วิจัยจัดให้กริยา *ดู มอง* และ *อ่าน* เป็นกริยาแสดงการนึกคิด เนื่องจากกริยาเหล่านี้ใช้

ในความหมายที่ต้องอาศัยกระบวนการคิด ในที่นี้ *ดู* และ *มอง* หมายถึงคิด พิจารณา หรือตัดสินใจ และ *อ่าน* หมายถึงเข้าใจภาษาโดยการอ่าน) ประโยค (30)-(33) แสดงตัวอย่างของ *ออก* ที่ปรากฏหลังกริยาแต่ละประเภท

- (30) พุดถึงครุหมานน้ำตาเริ่มคลอพุดไม่ออก
- (31) พักยิ้มไม่ออก
- (32) ยูอาจจะขาแข็งซะก่อนจนเดินพุดเวิร์คไม่ออก
- (33) ผมก็คิดไม่ออก

ออก ที่ปรากฏในบริบทดังที่กล่าวมา มีความหมายบอกความสำเร็จของการกระทำที่แสดงโดยกริยาตัวหน้า เช่นในประโยค (27) แม้สามารถพิจารณาและตัดสินใจสำเร็จว่าเขาเป็นคนดี และในประโยค (29) ผู้พุด (แทนด้วยสรรพนาม *ผม*) ไม่สามารถอ่านเข้าใจภาษาฝรั่งเศสได้สำเร็จ

ภาพร่างของความหมายนี้ประกอบด้วยองค์ประกอบ สิ่งโคจร สิ่งอ้างอิง และเส้นทาง ซึ่งแสดงความสัมพันธ์เช่นเดียวกับภาพร่างของความหมายพื้นฐาน กล่าวคือ สิ่งโคจรเคลื่อนที่จากภายในสู่ภายนอกสิ่งอ้างอิง อย่างไรก็ตาม สิ่งโคจรและสิ่งอ้างอิงมีความแตกต่างกันไปตามบริบทดังนี้

ในกรณีที่ *ออก* ตามหลังกริยาแสดงการสื่อสาร เช่นในประโยค (30) สิ่งโคจรเป็นคำพุด และสิ่งอ้างอิงเป็นตัวผู้พุด ในกรณีที่ *ออก* ตามหลังกริยาแสดงการแสดงผลอารมณ์ความรู้สึก เช่นในประโยค (31) สิ่งโคจรเป็นอารมณ์ความรู้สึกที่ถูกแสดง และสิ่งอ้างอิงเป็นตัวผู้แสดงผลอารมณ์ความรู้สึก ในกรณีที่ *ออก* ตามหลังกริยาแสดงการแสดงผลอาการทางกาย เช่นในประโยค (32) สิ่งโคจรเป็นอาการทางกายที่ถูกแสดง และสิ่งอ้างอิงเป็นตัวผู้แสดงผลอาการนั้น และในกรณีที่ *ออก* ตามหลังกริยาแสดงการนึกคิด เช่นในประโยค (33) สิ่งโคจรเป็นความคิด และสิ่งอ้างอิงเป็นหัวสมองของผู้คิด ในทุกบริบทที่กล่าวมานี้ เราสามารถเข้าใจได้ว่าสิ่งโคจรเคลื่อนที่ตามเส้นทางจากภายในสู่ภายนอกสิ่งอ้างอิงเหมือนกัน

ในทุกบริบท เราเห็นความสัมพันธ์ที่สิ่งโคจรเคลื่อนที่จากภายในสู่ภายนอกสิ่งอ้างอิง อย่างไรก็ตาม ก็ตาม ความหมายแสดงความสำเร็จเป็นความหมายที่เพิ่มเติมจากการเคลื่อนที่ดังกล่าว ความสำเร็จเชื่อมโยงกับการเคลื่อนที่จากภายในสู่ภายนอกสิ่งปิดล้อมโดยอาศัยนามนัย ในประสบการณ์หลายอย่างของเรา ความสำเร็จมักเกิดควบคู่กับการเคลื่อนที่จากภายในสู่ภายนอก เช่น ในบริบทเกี่ยวกับการสื่อสาร เมื่อเราพยายามพุดบางอย่าง การที่เราสามารถทำให้คำพุดนั้นเคลื่อนที่ออกจากตัวเราสู่ไปผู้ฟังหมายถึงความสำเร็จ หรือในบริบทเกี่ยวกับการนึกคิด เมื่อเรา

พยายามคิดหรือหาคำตอบต่อปัญหา การที่เราได้ความคิดเคลื่อนที่ออกจากหัวสมองของเราหมายถึง เราคิดได้สำเร็จ โดยการเชื่อมโยงนี้ เราจึงสามารถใช้ *ออก* ในความหมายแสดง “ความสำเร็จ”

4.8. การประมาณว่าค่อนข้าง

ในความหมาย “การประมาณว่าค่อนข้าง” *ออก* เป็นคำช่วยหน้ากริยา โดยปรากฏหลังนามวลีประธาน และตามด้วยคำกริยา กริยาที่ตามหลัง *ออก* เป็นกริยาแสดงสภาพหรือคุณสมบัติ ซึ่งอาจเป็นคุณสมบัติที่รับรู้ได้โดยประสาทสัมผัส เช่น *เปรี้ยว* ในประโยค (34) หรือคุณสมบัติที่รับรู้ได้โดยการประเมินสถานการณ์ เช่น *ร่ำรวย* ในประโยค (35) ในประโยค (34) เรารับรู้ได้โดยประสาทการรับรสว่าอาหารมีรสเปรี้ยว และในประโยค (35) เราประเมินสถานการณ์จากการได้เห็น ได้ยิน เป็นต้น และรู้ว่าฐานะของเขาร่ำรวย กริยาแสดงคุณสมบัติที่ปรากฏร่วมกับ *ออก* มีอีกหลายคำยกตัวอย่างเช่น *ตื่นเต้น ร่าเริง ฉลาด ธรรมดา หนุ่ม เพี้ยน เหลวไหล เป็นต้น*

(34) รสชาติออกเปรี้ยว

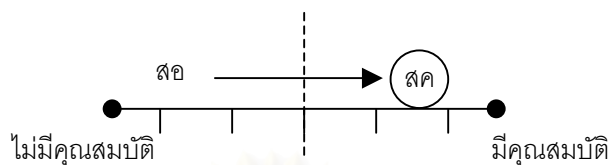
(35) ฐานะของเขาก็ออกจะร่ำรวย

ในบริบทนี้ *ออก* มีความหมายแสดงการประมาณว่าสิ่งหนึ่งค่อนข้างมีคุณสมบัติที่แสดงโดยกริยาหลัง *ออก* เช่นในประโยค (34) รสชาติของอาหารชนิดหนึ่งค่อนข้างเปรี้ยว และในประโยค (35) ฐานะของเขาค่อนข้างร่ำรวย

ในการกล่าวถึงคุณสมบัติอย่างหนึ่ง เราสามารถกล่าวถึงปริมาณของคุณสมบัติว่ามีมากหรือน้อย เราทำเช่นนี้ได้โดยอาศัยอุปลักษณะที่เปรียบเทียบปริมาณของคุณสมบัติกับมาตร (scale) เชิงพื้นที่ด้วยอุปลักษณะนี้ ปริมาณของคุณสมบัติจะเป็นเหมือนมาตรที่ปลายสุดด้านหนึ่งไม่มีคุณสมบัติและปลายสุดอีกด้านหนึ่งมีคุณสมบัติ ดังนั้น เมื่อสิ่งหนึ่งค่อนข้างมีคุณสมบัติ แสดงว่าสิ่งนั้นอยู่บริเวณใกล้ๆ กับปลายสุดด้านที่มีคุณสมบัติ

เราใช้ *ออก* ในความหมายว่า “ค่อนข้าง” เนื่องจากเราเข้าใจว่าสิ่งหนึ่งเคลื่อนที่จากภายในสู่ภายนอกด้านที่ไม่มีคุณสมบัติของมาตรปริมาณ และเคลื่อนที่ไปใกล้กับจุดที่มีคุณสมบัติซึ่งอยู่ปลายสุดอีกด้านหนึ่ง ในภาพร่างของความหมายนี้ สิ่งใดจะเป็นสิ่งที่มีคุณสมบัติ สิ่งอ้างอิงเป็นด้านที่ไม่มีคุณสมบัติของมาตรปริมาณ สิ่งใดเคลื่อนที่จากภายในสิ่งอ้างอิงสู่ภายนอกและเคลื่อนไปใกล้กับจุดที่มีคุณสมบัติ ภาพร่างนี้สามารถแสดงได้โดยรูปที่ 17 ในรูปนี้ วงกลมแสดงสิ่งใด

เส้นที่มีขีดบอกตำแหน่งแสดงมาตราปริมาณที่ปลายด้านหนึ่งไม่มีคุณสมบัติและปลายอีกด้านหนึ่งมีคุณสมบัติ พื้นที่ด้านที่ไม่มีคุณสมบัติแสดงสิ่งอ้างอิง และลูกศรแสดงเส้นทาง

รูปที่ 17 รูปแทนภาพร่างการประมาณว่าค่อนข้าง

4.9. ความชัดเจน

ในความหมาย “ความชัดเจน” ออก เป็นกริยาวิเศษณ์ ซึ่งปรากฏหลังกริยาแสดงคุณสมบัติ เช่น ผอม ในประโยค (36) และ ดี ในประโยค (37) ในบริบทนี้ ออก ไม่สามารถตามด้วยกริยา ไป/มา กริยาคำอื่น หรือบุพบทวลีแสดงแหล่งที่มา

(36) ตาปีแฟนเธอผอมกระห่องออกยิ่งขึ้น

(37) แก่ดีออกอย่างนั้น

ในบริบทนี้ ออก มีความหมายแสดงความชัดเจนของคุณสมบัติที่แสดงโดยกริยาข้างหน้า เช่นในประโยค (36) ตาปีมีคุณสมบัติความผอมที่เห็นได้ชัดเจน และในประโยค (37) บุคคลหนึ่ง (แทนด้วยสรรพนาม แก) มีคุณสมบัติความดีที่รับรู้ได้อย่างชัดเจน

ในภาพร่างของความหมายนี้ สิ่งโคจรเป็นคุณสมบัติที่ชัดเจน ซึ่งแสดงเป็นรูปภาษาโดยกริยาหน้า ออก เช่น ผอมกระห่อง ในประโยค (36) สิ่งอ้างอิงเป็นสิ่งที่มีความสมบัตินั้น ซึ่งปรากฏเป็นรูปภาษาโดยนามวลีประธานของกริยาหน้า ออก เช่น ตาปีแฟนเธอ ในประโยค (36) สิ่งโคจรสัมพันธ์กับสิ่งอ้างอิงโดยการเคลื่อนที่ตามเส้นทางจากภายในสู่ภายนอกสิ่งอ้างอิง กล่าวคือ คุณสมบัตินั้นที่ชัดเจนเคลื่อนที่นามธรรมจากภายในสู่ภายนอกสิ่งที่มีความสมบัตินั้น

ความหมายนี้มีภาพร่างที่สามารถเชื่อมโยงกับความหมาย “การเคลื่อนที่จากภายในสู่ภายนอก” เนื่องจากเรามองการมีคุณสมบัติที่ชัดเจนเป็นการเคลื่อนที่ของคุณสมบัติจากภายในสู่ภายนอกสิ่งที่มีความสมบัตินั้น อย่างไรก็ตาม ความหมายนี้ไม่เป็นเพียงการเคลื่อนที่ของคุณสมบัติในลักษณะดังกล่าวเท่านั้น แต่คุณสมบัตินั้นที่เคลื่อนที่นั้นมีความชัดเจน แง่มุมความหมายนี้เกิดจาก

นามนัย ความชัดเจนเป็นสิ่งที่เกิดเคียงคู่กับการเคลื่อนที่จากภายในสู่ภายนอกสิ่งปิดล้อม กล่าวคือ เมื่อสิ่งหนึ่งอยู่ภายในสิ่งปิดล้อม มันไม่มีความชัดเจน แต่เมื่อสิ่งนั้นอยู่ภายนอกสิ่งปิดล้อม มันมีความชัดเจน ด้วยสหสัมพันธ์นี้ เราจึงเชื่อมโยงการเคลื่อนที่จากภายในสู่ภายนอกสิ่งปิดล้อมและความชัดเจน และใช้ *ออก* ในความหมาย “ความชัดเจน”

4.10. สรุป

ในบทนี้ ผู้วิจัยได้กล่าวถึงความหมาย 9 ความหมายที่ขยายจากความหมายพื้นฐาน ความหมายเหล่านี้สามารถเชื่อมโยงกับความหมายพื้นฐาน เนื่องจากภาพร่างของทุกความหมายประกอบด้วยสิ่งโคจร สิ่งอ้างอิง และเส้นทาง ซึ่งเราสามารถมองเห็นความสัมพันธ์ที่สิ่งโคจรเคลื่อนที่จากภายในสู่ภายนอกสิ่งอ้างอิงเช่นเดียวกับภาพร่างของความหมายพื้นฐาน อย่างไรก็ตาม ความหมายเหล่านี้ขยายจากความหมายพื้นฐานโดยกระบวนการอุปลักษณะและนามนัย

อุปลักษณะใช้เชื่อมโยงองค์ประกอบของความหมายพื้นฐานสู่องค์ประกอบของความหมายขยาย ทำให้เราสามารถเข้าใจความหมายเหล่านี้โดยเปรียบเทียบกับความหมายพื้นฐาน ความหมายที่เกิดจากอุปลักษณะ ได้แก่ 1) การเลิกสมาคม 2) การฟื้นฟูสภาพ 3) การจ่าย และ 4) การประมาณว่าค่อนข้าง

นามนัยเชื่อมโยงความหมายพื้นฐานและความหมายขยายเข้าด้วยกัน เนื่องจากความหมายทั้งสองมักเกิดเคียงคู่กัน ความหมายที่เกิดจากนามนัย ได้แก่ 1) การเริ่มต้นการกระทำ 2) การทำให้เกิดชีวิตใหม่ 3) การสร้างให้เกิดขึ้น 4) ความสำเร็จ และ 5) ความชัดเจน

บทที่ 5

เครือข่ายความหมายของ ออก

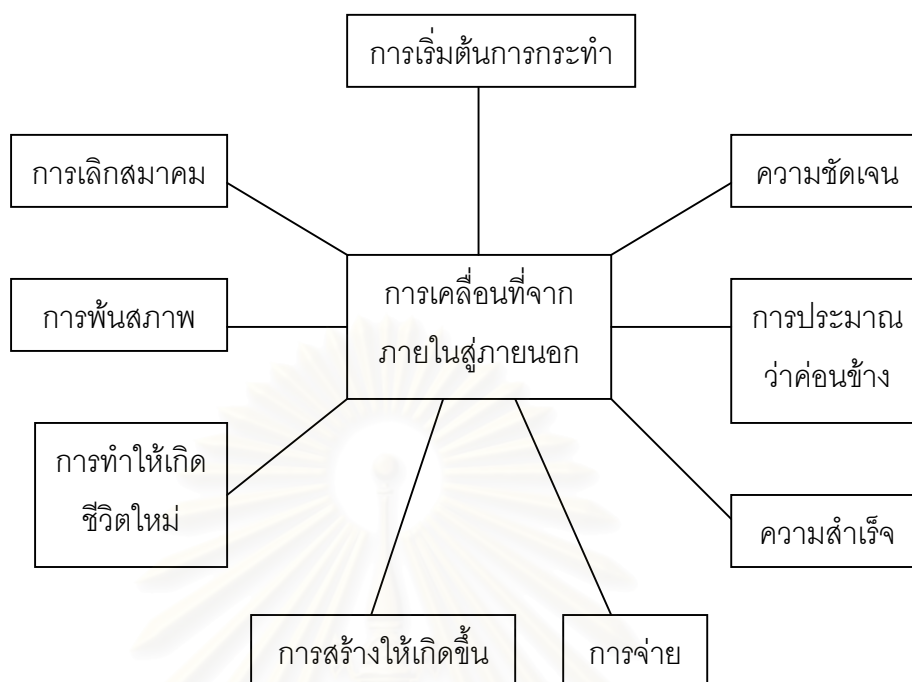
ในบทที่ 3 และ 4 ผู้วิจัยได้จำแนกความหมายของ ออก และวิเคราะห์ภาพร่างของความหมายเหล่านั้น นอกจากนี้ ผู้วิจัยได้อธิบายปัจจัยที่ทำให้ความหมายต่างๆ มีความสัมพันธ์กับความหมายพื้นฐาน ในบทนี้ ผู้วิจัยจะแสดงภาพรวมของความสัมพันธ์ระหว่างความหมายของ ออก ในรูปแบบเครือข่ายความหมาย

5.1. เครือข่ายความหมายของ ออก

จากการจำแนกความหมายตามบริบท ออก มีความหมายทั้งหมด 10 ความหมาย ต่อไปนี้

- 1) การเคลื่อนที่จากภายในสู่ภายนอก
- 2) การเริ่มต้นการกระทำ
- 3) การเลิกสมาคม
- 4) การฟื้นฟูสภาพ
- 5) การทำให้เกิดชีวิตใหม่
- 6) การสร้างให้เกิดขึ้น
- 7) การจ่าย
- 8) ความสำเร็จ
- 9) การประมาณว่าค่อนข้าง
- 10) ความชัดเจน

ใน 10 ความหมายนี้ ความหมายที่ 1 “การเคลื่อนที่จากภายในสู่ภายนอก” เป็นความหมายพื้นฐานที่สุด และความหมายที่ 2-10 เป็นความหมายที่ขยายจากความหมายที่ 1 ผู้วิจัยแสดงให้เห็นภาพเครือข่ายความหมายของ ออก ในรูปที่ 18 ในรูปนี้ จะเห็นว่าความหมายที่ 1 อยู่ตรงกลาง และความหมายที่ 2-10 ขยายจากความหมายที่ 1 ไปโดยรอบเหมือนรัศมี เครือข่ายความหมายลักษณะนี้เรียกว่าเครือข่ายรัศมี (radial network) (Dirven and Verspoor, 1998: 33)

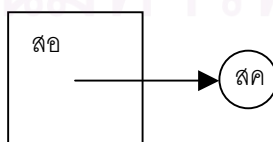

รูปที่ 18 รูปแทนเครือข่ายความหมายของ ออก

ความหมาย “การเคลื่อนที่จากภายในสู่ภายนอก” เป็นความหมายพื้นฐานที่แสดงการเคลื่อนที่ของสิ่งหนึ่งจากภายในสู่ภายนอกสิ่งปิดล้อม เช่นในประโยค (1)

(1) นายบุญชู ตีรทองได้ออกจากห้องประชุม

ภาพร่างของความหมายนี้ประกอบด้วย สิ่งโคจร สิ่งอ้างอิง และเส้นทาง องค์ประกอบเหล่านี้มีความสัมพันธ์กันโดยสิ่งโคจรเคลื่อนที่ตามเส้นทางจากภายในสู่ภายนอกสิ่งอ้างอิงที่เป็นสิ่งปิดล้อม ดังแสดงในรูปที่ 19 (วงกลมแสดงสิ่งโคจร สี่เหลี่ยมแสดงสิ่งอ้างอิง และลูกศรแสดงเส้นทาง)

รูปที่ 19 รูปแทนภาพร่างการเคลื่อนที่จากภายในสู่ภายนอก

ภาพร่างของความหมายพื้นฐานนี้อาจแปรไปตามบริบท บริบททำให้รายละเอียดของภาพร่างมีความหมายหลากหลาย กล่าวคือ สิ่งโคจรและสิ่งอ้างอิงอาจเป็นสิ่งรูปธรรมหรือสิ่งนามธรรม และการเคลื่อนที่ก็อาจเป็นการเคลื่อนที่รูปธรรมหรือนามธรรม นอกจากนี้ การเคลื่อนที่อาจมีลักษณะหลากหลายขึ้นอยู่กับความหมายของกริยาที่ปรากฏหน้า ออก ได้แก่ การมอง การยื่น ความห่าง การกระจาย การขยาย การแยก การสื่อสาร การแสดงอารมณ์ความรู้สึก การนึกคิด การสร้างสรรค์ การปรากฏ การกำจัด และ ความแตกต่าง อย่างไรก็ตาม ภาพร่างที่มีรายละเอียดแปรเหล่านี้ยังคงแสดงความสัมพันธ์ที่สิ่งโคจรเคลื่อนที่จากภายในสู่ภายนอกสิ่งปิดล้อม

ความหมาย 2-10 เป็นความหมายที่มีองค์ประกอบและความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบของภาพร่างเช่นเดียวกับความหมายพื้นฐาน ในทุกความหมาย เราสามารถวิเคราะห์สิ่งโคจรและสิ่งอ้างอิง และมองเห็นความสัมพันธ์ที่สิ่งโคจรเคลื่อนที่ตามเส้นทางจากภายในสู่ภายนอกสิ่งปิดล้อม อย่างไรก็ตาม ความหมายเหล่านี้มีแง่มุมความหมายเพิ่มเติมจากความหมายพื้นฐาน ทำให้ความหมายเหล่านี้ขยายออกไปจากความหมายพื้นฐาน การขยายความหมายดังกล่าวเกิดจากกระบวนการปริชานสำคัญ 2 กระบวนการคือ อุปลักษณะและนามนัย

ดังที่ได้กล่าวมาแล้วในบทที่ 2 อุปลักษณะเป็นกระบวนการที่เชื่อมโยงวงโนทัศน์ต้นเค้าและวงโนทัศน์เป้าหมาย เราใช้วงต้นเค้าซึ่งเป็นสิ่งรูปธรรมเพื่อเข้าใจวงเป้าหมายซึ่งเป็นสิ่งนามธรรม หรือสิ่งที่เข้าใจได้ยากกว่า ความหมายที่ขยายจากความหมายพื้นฐานโดยอาศัยอุปลักษณะได้แก่ 1) การเลิกสมาคม 2) การฟื้นสภาพ 3) การจ่ายเงิน และ 4) การประมาณว่าค่อนข้าง แต่ละความหมายมีรายละเอียดของการขยายดังจะอธิบายต่อไปนี้

ความหมาย “การเลิกสมาคม” เป็นความหมายของ ออก เช่นในประโยค (2) เราอาศัยอุปลักษณะ **กลุ่มคือภาษา** เพื่อเข้าใจกลุ่มเป็นเหมือนสิ่งปิดล้อม เราเปรียบเทียบกลุ่มเป็นสิ่งปิดล้อมได้เนื่องจากกลุ่มมีลักษณะบางประการร่วมกับสิ่งปิดล้อมดังที่ได้กล่าวมาแล้วในบทที่ 4 (หัวข้อ 4.2) เมื่อกลุ่มเปรียบเหมือนสิ่งปิดล้อม สมาชิกในกลุ่มก็เปรียบเหมือนสิ่งที่อยู่ในสิ่งปิดล้อม และการแยกจากกลุ่มก็เปรียบเหมือนการเคลื่อนที่จากภายในสู่ภายนอกสิ่งปิดล้อม สำหรับแง่มุมความหมายเกี่ยวกับการเลิกสมาคมเป็นความหมายที่เพิ่มขึ้น แง่มุมความหมายนี้เกิดจากนามนัยที่เชื่อมโยงความคิดที่ว่าเมื่อสิ่งหนึ่งแยกจากกลุ่มแล้ว สิ่งนั้นย่อมไม่มีการสมาคมกับกลุ่มอีก

(2) เราออกจากรังการนี้

ความหมาย “การผันสภาพ” เป็นความหมายของ *ออก* เช่นในประโยค (3) ในความหมายนี้ สภาพเป็นชื่อนามธรรมที่เข้าใจได้ยาก เราจึงเปรียบสภาพเป็นเหมือนกับสิ่งรูปธรรมที่เข้าใจได้ง่ายกว่าเช่นสิ่งปิดล้อมโดยอุปลักษณะ **สภาพคือภาวะ** และเปรียบเทียบเปลี่ยนแปลงสภาพเป็นเหมือน การเคลื่อนที่โดยอุปลักษณะ **การเปลี่ยนแปลงคือการเคลื่อนที่** เมื่อสภาพเป็นเหมือนภาวะ สิ่งที่มีสภาพจะเปรียบเหมือนสิ่งที่อยู่ในภาวะ และเมื่อสิ่งหนึ่งพ้นจากสภาพเดิม สิ่งนั้นเปรียบเหมือนเคลื่อนที่จากภายในสู่ภายนอกสิ่งปิดล้อม

(3) เราจะออกจากวิกฤตนี้ได้อย่างไร

ความหมาย “การจ่าย” เป็นความหมายของ *ออก* เช่นในประโยค (4) ในความหมายนี้ เราเข้าใจการจ่ายเงินเป็นการเคลื่อนที่ของเงินออกจากการครอบครอง เราใช้อุปลักษณะ **การครอบครองคือภาวะ** เพื่อเข้าใจว่าการครอบครองเป็นเหมือนสิ่งปิดล้อม ดังนั้น เงินที่อยู่ในการครอบครองจะเปรียบเหมือนสิ่งที่อยู่ในสิ่งปิดล้อม และการจ่ายเงินจะเปรียบเหมือนการทำให้สิ่งหนึ่งเคลื่อนที่จากภายในสู่ภายนอกสิ่งปิดล้อม

(4) จะให้ กทม. ออกเงินเองคงเป็นไปได้

ความหมาย “การประมาณว่าค่อนข้าง” เป็นความหมายที่แสดงว่าสิ่งหนึ่งค่อนข้างมีคุณสมบัติเช่นในประโยค (5) ในการประมาณคุณสมบัตินี้ เราอาศัยอุปลักษณะเปรียบเทียบปริมาณของคุณสมบัติเป็นเหมือนมาตราที่ปลายด้านหนึ่งไม่มีคุณสมบัติและปลายอีกด้านหนึ่งมีคุณสมบัติ เมื่อเราประมาณว่าสิ่งหนึ่งค่อนข้างมีคุณสมบัติ เราเข้าใจว่าสิ่งนั้นเคลื่อนที่ออกจากด้านที่ไม่มีคุณสมบัติ ไปใกล้กับจุดที่มีคุณสมบัติซึ่งอยู่อีกด้านหนึ่งของมาตราปริมาณ (ดังแสดงให้เห็นภาพในรูปที่ 17 ในบทที่ 4)

(5) แกออกจะเพี้ยนอยู่นะ

กระบวนการสำคัญอีกกระบวนการหนึ่งที่เป็นปัจจัยทำให้ความหมายขยายจากความหมายพื้นฐานคือนามนัย นามนัยเป็นกระบวนการที่เชื่อมโยงสิ่งที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดและมักเกิดควบคู่กันในวงมโนทัศน์เดียวกัน ความหมายที่ขยายจากความหมายพื้นฐานโดยนามนัยมีดังนี้

1) การเริ่มต้นการกระทำ 2) การทำให้เกิดชีวิตใหม่ 3) การสร้างให้เกิดขึ้น 4) ความสำเร็จ และ 5) ความชัดเจน

ในประสบการณ์ของเรา การเคลื่อนที่จากภายในสู่ภายนอกสิ่งปิดล้อมมักเกิดควบคู่กับสิ่งต่างๆ มากมาย ทำให้เราเชื่อมโยงการเคลื่อนที่จากภายในสู่ภายนอกสิ่งปิดล้อมกับสิ่งเหล่านั้น และเกิดความหมายที่ขยายไปจากความหมายพื้นฐาน การเคลื่อนที่จากภายในสู่ภายนอกสิ่งปิดล้อมมักเป็นการเริ่มต้นการกระทำกิจกรรมใหม่ๆ ที่เกิดขึ้นภายนอกสิ่งปิดล้อม ดังนั้น ความหมาย “การเริ่มต้นการกระทำ” เช่นในประโยค (6) จึงเกิดขึ้น

(6) ประชาสงเคราะห์จังหวัดได้ออกเยี่ยมเยียนผู้บาดเจ็บ

ในประสบการณ์เกี่ยวกับการเกิดลูกของสัตว์หรือการให้ผลผลิตของพืช เราสามารถมองเห็นว่าลูกสัตว์เคลื่อนที่จากภายในท้องแม่สู่ภายนอก และเราสามารถเข้าใจได้ว่าผลผลิตของพืชเคลื่อนที่จากภายในต้นสู่ภายนอกเช่นกัน เราจึงใช้ *ออก* ในความหมาย “การทำให้เกิดชีวิตใหม่” กับสัตว์และพืช เช่นในประโยค (7) ได้

(7) [ราชินีมด] คอยออกไข่ตามจำนวนที่รังต้องการ

ประสบการณ์เกี่ยวกับการสร้างหรือการผลิตสิ่งใดสิ่งหนึ่งมักมีการเคลื่อนที่จากภายในสู่ภายนอกสิ่งปิดล้อมเกี่ยวข้องด้วยเสมอ เช่นในการผลิตสินค้าอย่างหนึ่ง วัตถุประสงค์ต้องผ่านกระบวนการผลิตตามขั้นตอนต่างๆ นั้นหมายถึงการเคลื่อนที่ไปยังตำแหน่งต่างๆ และเมื่อสินค้าผลิตเสร็จแล้ว ต้องมีการเคลื่อนย้ายจากภายในแหล่งผลิตสู่ภายนอกเพื่อการจำหน่ายหรือการใช้งานต่อไป ด้วยความเกี่ยวข้องกันดังกล่าว เราจึงเชื่อมโยงการเคลื่อนที่จากภายในสู่ภายนอกสิ่งปิดล้อมและการผลิต ทำให้เกิดความหมาย “การสร้างให้เกิดขึ้น” เช่นในประโยค (8)

(8) [ดารานักร้อง] ออกผลงานรวมเล่มกันมากมาย

ในประสบการณ์บางประสบการณ์ การเคลื่อนที่จากภายในสู่ภายนอกสิ่งปิดล้อมหมายถึง ความสำเร็จ เช่น การที่เราพยายามพูดบางสิ่งบางอย่าง เมื่อคำพูดยังไม่เคลื่อนที่ออกจากตัวเราไปสู่ผู้ฟัง เราถือว่าการพูดนั้นไม่สำเร็จ แต่เมื่อคำพูดเคลื่อนที่ออกจากตัวเราสู่ผู้ฟังได้ เราถือว่าการพูด

นั้นสำเร็จ โดยการเชื่อมโยงการเคลื่อนที่จากภายในสู่ภายนอกสิ่งปิดล้อมและความสำเร็จ เราจึงสามารถใช้ *ออก* ในความหมาย “ความสำเร็จ” เช่นในประโยค (9) ได้

(9) ข้าพขอจะดูเองออกว่าแท้จริงไม่ทำอย่างนั้น

ผลอย่างหนึ่งของการเคลื่อนที่จากภายในสู่ภายนอกสิ่งปิดล้อมคือ เมื่อสิ่งหนึ่งอยู่ในสิ่งปิดล้อม สิ่งนั้นไม่มีความชัดเจน แต่เมื่อมันเคลื่อนที่จากภายในมาสู่ภายนอก สิ่งนั้นมีความชัดเจน ด้วยความสัมพันธ์นี้ ความหมาย “ความชัดเจน” เช่นในประโยค (10) จึงเกิดขึ้น

(10) หนดเห็นอิริมีปากกระจุกนั้นก็ดูเก้และเท่ดีออก

5.2. สรุป

เครือข่ายความหมายของ *ออก* เป็นเครือข่ายรัศมีที่ประกอบด้วยความหมาย 10 ความหมาย ความหมาย “การเคลื่อนที่จากภายในสู่ภายนอก” เป็นความหมายพื้นฐาน และความหมายอื่นๆ เป็นความหมายที่ขยายจากความหมายพื้นฐาน ความหมายที่ขยายนี้ได้แก่ 1) การเริ่มต้นการกระทำ 2) การเลิกสมาคม 3) การฟื้นฟูสภาพ 4) การทำให้เกิดชีวิตใหม่ 5) การสร้างให้เกิดขึ้น 6) การจ่าย 7) ความสำเร็จ 8) การประมาณว่าค่อนข้าง และ 9) ความชัดเจน

ความหมายขยาย 9 ความหมายข้างต้นเกิดจากกระบวนการปริชาน 2 กระบวนการคือ อุปลักษณะ และนามนัย ซึ่งเชื่อมโยงความหมายพื้นฐานและความหมายขยายเหล่านี้ อุปลักษณะ เชื่อมโยงองค์ประกอบที่เป็นรูปธรรมของความหมายพื้นฐานและองค์ประกอบที่เป็นนามธรรมของความหมายขยาย และนามนัยเชื่อมโยงความหมายพื้นฐานและความหมายขยายเนื่องจากการเกิดควบคู่กันในประสบการณ์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 6

สรุปผลและข้อเสนอแนะ

6.1. สรุปผล

วิทยานิพนธ์นี้มีวัตถุประสงค์เพื่อจำแนกความหมายของ *ออก* ตามบริบท วิเคราะห์หัตถ์ศัพท์ของความหมายของ *ออก* และศึกษาเครือข่ายความสัมพันธ์ระหว่างความหมายเหล่านั้น

ผู้วิจัยมีสมมติฐานต่อไปว่า ความหมายของ *ออก* สามารถจำแนกเป็น 2 กลุ่มใหญ่ คือ ความหมายที่เกี่ยวกับการเคลื่อนที่ และความหมายที่ไม่เกี่ยวกับการเคลื่อนที่ ภาพร่างของ *ออก* ประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญ คือ สิ่งโคจร สิ่งอ้างอิง และเส้นทาง และความหมายของ *ออก* สัมพันธ์กันเป็นเครือข่ายผ่านกระบวนการอุปลักษณะและนามนัย

ในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยอ้างอิงแนวคิดอรรถศาสตร์ปริชาน ผู้วิจัยใช้แนวคิดภาพร่างในการวิเคราะห์หัตถ์ศัพท์ของความหมายของ *ออก* และใช้แนวคิดอุปลักษณะและนามนัยในการอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างความหมายของ *ออก*

การวิเคราะห์ข้อมูลกระทำเป็นขั้นตอนดังนี้ ในขั้นแรก ผู้วิจัยจำแนกความหมายของ *ออก* ตามบริบท เมื่อได้ความหมายต่างๆ แล้ว ผู้วิจัยวิเคราะห์ภาพร่างของความหมายเหล่านั้น และ ในขั้นสุดท้าย ผู้วิจัยอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างความหมายของ *ออก* การศึกษาได้ผลดังต่อไปนี้

ความหมายของ *ออก* มีทั้งหมด 10 ความหมาย ได้แก่

- 1) การเคลื่อนที่จากภายในสู่ภายนอก
- 2) การเริ่มต้นการกระทำ
- 3) การเลิกสมาคม
- 4) การพ้นสภาพ
- 5) การทำให้เกิดชีวิตใหม่
- 6) การสร้างให้เกิดขึ้น
- 7) การจ่าย
- 8) ความสำเร็จ

9) การประมาณว่าค่อนข้าง

10) ความชัดเจน

ความหมายของ *ออก* ไม่สามารถแบ่งเป็นประเภทความหมายที่เกี่ยวกับการเคลื่อนที่และความหมายที่ไม่เกี่ยวกับการเคลื่อนที่ได้ดังสมมติฐาน เนื่องจากในการสร้างมโนทัศน์ของเรา เราสามารถมองความหมายทุกความหมายเป็นการเคลื่อนที่จากภายในสู่ภายนอกสิ่งปิดล้อม ดังนั้น ผู้วิจัยจึงถือว่าความหมายของ *ออก* ทุกความหมายเกี่ยวข้องกับเคลื่อนที่ทั้งสิ้น

ผลการวิเคราะห์ภาพร่างของ *ออก* เป็นไปตามสมมติฐานคือ ภาพร่างของความหมายของ *ออก* ประกอบด้วยองค์ประกอบพื้นฐาน 3 ส่วน คือ สิ่งโคจร สิ่งอ้างอิง และเส้นทาง องค์ประกอบเหล่านี้มีความสัมพันธ์กันโดยสิ่งโคจรเคลื่อนที่ตามเส้นทางจากภายในสู่ภายนอกสิ่งอ้างอิง

เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างความหมายของ *ออก* พบว่าความสัมพันธ์ดังกล่าวเป็นไปตามสมมติฐาน กล่าวคือ ความหมายมีความสัมพันธ์กันเป็นเครือข่ายรัศมี ซึ่งมีความหมาย “การเคลื่อนที่จากภายในสู่ภายนอก” เป็นความหมายพื้นฐานอยู่ตรงกลาง และความหมายอื่นๆ เป็นความหมายที่ขยายจากความหมายพื้นฐานออกไปโดยรอบ ความสัมพันธ์ระหว่างความหมายพื้นฐานและความหมายขยายเกิดจากกระบวนการปริชานที่สำคัญ 2 กระบวนการ คือ อุปลักษณะ และนามนัย

งานวิจัยนี้ชี้ให้เห็นว่าแนวคิดอรรถศาสตร์ปริชานสามารถศึกษาความหมายและอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างความหมายของ *ออก* ในฐานะคำหลายความหมายได้อย่างเป็นระบบ อรรถศาสตร์ปริชานเป็นแนวคิดที่ศึกษาระบบมโนทัศน์ของมนุษย์ซึ่งสะท้อนประสบการณ์ต่างๆ ในระบบมโนทัศน์ เราเชื่อมโยงและจัดเรียงประสบการณ์ที่มีรูปแบบเหมือนกันโดยโครงสร้างมโนทัศน์พื้นฐานที่เรียกว่าภาพร่าง การวิเคราะห์ภาพร่างของ *ออก* ในแต่ละความหมายทำให้เรามองเห็นความสัมพันธ์ระหว่างความหมาย กล่าวคือ ภาพร่างของความหมายทุกความหมายสามารถเชื่อมโยงสู่ภาพร่างของความหมายพื้นฐานได้

แนวคิดอรรถศาสตร์ปริชานเชื่อว่าในระบบมโนทัศน์ของมนุษย์ มีกระบวนการปริชานมากมายที่เชื่อมโยงโครงสร้างมโนทัศน์ต่างๆ กระบวนการเหล่านี้เป็นปัจจัยให้เกิดการขยายความหมายหนึ่งจากอีกความหมายหนึ่ง กระบวนการสำคัญในการขยายความหมายคืออุปลักษณะและนามนัย อุปลักษณะเป็นกระบวนการที่เชื่อมโยงวงมโนทัศน์รูปธรรมสู่วงมโนทัศน์นามธรรม ทำให้เราสามารถเข้าใจสิ่งนามธรรมได้โดยอาศัยสิ่งรูปธรรม ในกรณีของ *ออก* อุปลักษณะทำให้เราเข้าใจความหมาย

นามธรรมบางความหมายโดยเปรียบเทียบเป็นการเคลื่อนที่จากภายในสู่ภายนอกสิ่งปิดล้อม ซึ่งเป็นความหมายรูปธรรมที่เราเข้าใจได้โดยตรง

นามนัยเป็นกระบวนการที่สำคัญอีกกระบวนการหนึ่ง นามนัยเชื่อมโยงสิ่งที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดและมักเกิดเคียงคู่กันในวงมโนทัศน์เดียวกัน ในการศึกษาการขยายความหมายของ *ออก* พบว่าความหมายบางความหมายเกิดควบคู่กับการเคลื่อนที่จากภายในสู่ภายนอกสิ่งปิดล้อม เราจึงขยายความหมายของ *ออก* จากความหมายพื้นฐานไปสู่ความหมายเหล่านั้น

จากงานวิจัยนี้ จะเห็นว่าหากปราศจากแนวคิดต่างๆ ทางอรรถศาสตร์ปริชานดังที่ได้กล่าวมา เราอาจจะไม่สามารถเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างความหมายได้ ความสัมพันธ์ระหว่างความหมายจะไม่สามารถอธิบายได้โดยปัจจัยที่มีเหตุผล การศึกษาี้แสดงให้เห็นว่าแนวคิดอรรถศาสตร์ปริชานสามารถอธิบายปรากฏการณ์คำหลายความหมายของ *ออก* ได้

6.2. ข้อเสนอแนะ

จากขอบเขตและข้อจำกัดต่างๆ ในวิทยานิพนธ์นี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาวิจัยในอนาคตดังต่อไปนี้

1) เนื่องจากในวิทยานิพนธ์นี้ ผู้วิจัยศึกษาเฉพาะความหมายของ *ออก* ในบริบททั่วไป ซึ่งไม่รวม *ออก* ที่ปรากฏในคำประสม จะเห็นว่ามีคำประสมที่มี *ออก* ประสมอยู่มากมาย เช่น *ออกตัว ออกปาก ออกกรส ออกเรือน ออกฤทธิ์* เป็นต้น คำประสมเหล่านี้มีความหมายเฉพาะ บางครั้งต้องอาศัยการตีความเชิงอุปมา การศึกษาความหมายของ *ออก* ในหน่วยสร้างนี้จึงเป็นสิ่งที่น่าสนใจ และเป็นการศึกษาที่สามารถกระทำต่อเนื่องจากงานวิจัยนี้ได้

2) การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความหมายของ *ออก* อ้างอิงแนวคิดอรรถศาสตร์ปริชาน แนวคิดนี้สามารถอธิบายความสัมพันธ์ของความหมายได้เป็นอย่างดี อย่างไรก็ตาม ความหมายของคำหลายความหมายอาจเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทางความหมาย ดังนั้น การศึกษาอาจนำแนวคิดอรรถศาสตร์เชิงประวัติ (historical semantics) เช่น การกลายเป็นคำไวยากรณ์ (grammaticalization) มาใช้ร่วมด้วย แนวคิดนี้จะช่วยอธิบายความสัมพันธ์ในเชิงการเปลี่ยนแปลงได้

3) การศึกษาตามแนวคิดอรรถศาสตร์ปริชานนี้มีจุดประสงค์หลักคือการอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างความหมายของ *ออก* ในฐานะคำหลายความหมาย ดังนั้น ผลการศึกษาที่ได้อาจแตกต่างจากการศึกษาในแนวคิดอื่นที่มีจุดประสงค์ต่างกัน เช่น การวิเคราะห์ความหมายเพื่อทำพจนานุกรมอาจมีจำแนกความหมายที่ต่างออกไป การศึกษาตามแนวคิดอรรถศาสตร์ปริชานเป็นทางเลือกหนึ่งในการศึกษาคำหลายความหมาย จากการศึกษาครั้งนี้ พบว่าแนวคิดดังกล่าวสามารถอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างความหมายของ *ออก* ได้ แนวคิดนี้จึงสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับการศึกษาคำหลายความหมายคำอื่นๆ ต่อไปได้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- ชัชวดี ศรลัมพ์. 2538. การศึกษามโนทัศน์ของคำว่า เข้า. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต.
ภาควิชาภาษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ราชบัณฑิตยสถาน. 2546. พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ:
นานมีบุ๊คส์พับลิเคชันส์.
- วิจิตรนัฏ ภาณุพงศ์. 2532. โครงสร้างของภาษาไทย: ระบบไวยากรณ์. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์
มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- โสภารวรรณ แสงไชย. 2537. กริยาวรรณ ขึ้น และ ลง ในภาษาไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต. ภาควิชาภาษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อนงค์ เขียวอุบล. 2525. การศึกษาเชิงวิเคราะห์คำประสมในภาษาไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต. ภาควิชาภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ภาษาอังกฤษ

- Brugman, C. 1981. Story of over. Master's Thesis. University of California, Berkeley.
- Dirven, R. and M. Verspoor. 1998. Cognitive exploration of language and linguistics.
Amsterdam: John Benjamins.
- Gärdenfors, P. 1999. Some tenets of cognitive semantics. In J. Allwood and P.
Gärdenfors (eds.), Cognitive semantics: Meaning and cognition, pp. 19-36.
Amsterdam: John Benjamins.
- Geeraerts, D. 1995. Cognitive linguistics. In J. Verschueren, J. Östman and J.
Blommaert (eds.), Handbook of pragmatics, pp. 111-116. Amsterdam: John
Benjamins.
- Gibbs, R. W. 1995. What's cognitive about cognitive linguistics?. In E. H. Casad (ed.),
Cognitive linguistics in the Redwoods: The expansion of a new paradigm in
linguistics, pp. 27-53. Berlin: Mouton de Gruyter.

- Hilferty, J. 2001. Cognitive linguistics: An introductory sketch [Online]. Available from: <http://lingua.fil.ub.es/~hilferty/coglx.pdf> [2003, July 1]
- Hilferty, J. 2003. English cognitive linguistics. [Online]. Available from: <http://lingua.fil.ub.es/~hilferty/coglx-1.pdf> [2003, July 1]
- Johnson, M. 1987. The body in the mind: The bodily basis of meaning, imagination and reason. Chicago: University of Chicago Press.
- Kövecses, Z. 2002. Metaphor: A practical introduction. New York: Oxford University Press.
- Lakoff, G. 1987. Women, fire and dangerous things: What categories reveal about the mind. Chicago: University of Chicago Press.
- Lakoff, G. and M. Johnson. 1980. Metaphors we live by. Chicago: University of Chicago Press.
- Lakoff, G. and M. Johnson. 1999. Philosophy in the flesh: The embodied mind and its challenge to western thought. New York: Basic Books.
- Lee, D. 2001. Cognitive linguistics: An introduction. Oxford: Oxford University Press.
- Lindner, S. 1981. A lexico-semantic analysis of verb-particle constructions with up and out. Doctoral Dissertation. University of California, San Diego.
- Lyons, J. 1977. Semantics, vol.2. Cambridge: Cambridge University Press.
- Lyons, J. 1995. Linguistic semantics: An introduction. Cambridge: Cambridge University Press.
- Matlin, M. 1983. Cognition. New York: CBS College Publishing.
- Morgan, P. S. 1997. Figuring out *figure out*: Metaphor and the semantics of English verb-particle construction. Cognitive linguistics 8: 327-57.
- Peterson, M. A., L. Nadel, P. Bloom and M. F. Garrett. 1996. Space and language. In P. Bloom, M. A. Peterson, L. Nadel and M. F. Garrett (eds.), Language and space, pp. 553-577. Cambridge: The MIT Press.
- Rangkupan, S. 1992. Subsidiary verbs /pay/ 'go' and /maa/ 'come' in Thai. Master's Thesis. Department of Linguistics, Graduate School, Chulalongkorn University.

- Rudzka-Ostyn, B. 1993. Introduction. In R. A. Geiger and B. Rudzka-Ostyn (eds.), Conceptualizations and mental processing in language, pp. 1-20. Berlin: Mouton de Gruyter.
- Takahashi, K. 2002. Expressions of emanation fictive motion events in Thai. Doctoral Dissertation. Department of Linguistics, Faculty of Arts, Chulalongkorn University.
- Talmy, L. 1996. Fictive motion in language and “ception”. In P. Bloom, M. A. Peterson, L. Nadel and M. F. Garrett (eds.), Language and space, pp. 211-276. Cambridge: The MIT Press.
- Taylor, J. 1995. Linguistics categorization: Prototypes in linguistic theory. 2nd ed. New York: Oxford University Press.
- Thepkarnjana, K. 1986. Serial verb constructions in Thai. Doctoral Dissertation. University of Michigan.
- Turner, M. 1993. An image-schematic constraint on metaphor. In R. A. Geiger and B. Rudzka-Ostyn (eds.), Conceptualizations and mental processing in language, pp. 291-306. Berlin: Mouton de Gruyter.
- Tyler, A. and V. Evans. 2003. The semantics of English prepositions: Spatial scenes, embodied meaning and cognition. Cambridge: Cambridge University Press.
- Ungerer, F. and H. Schmid. 1996. An introduction to cognitive linguistics. New York: Addison Wesley Longman.
- Yangklang, P. 2003. The development of serial verb constructions in Thai children’s narrative. Master’s Thesis. Department of Linguistics, Faculty of Arts, Chulalongkorn University.

ภาคผนวก

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ก

สถิติการใช้ความหมายของ ออก

ตารางนี้แสดงค่าสถิติการใช้ ออก ในความหมายต่างๆ โดยแสดงค่าเป็นจำนวนครั้งจาก 500 ประโยคข้อมูล และค่าเฉลี่ยร้อยละ

ความหมาย		จำนวน	ร้อยละ
1.	การเคลื่อนที่จากภายในสู่ภายนอก		
	กริยากรรม	40	8
	กริยารอง		
	- หลังกริยาแสดงการเคลื่อนที่	151	30.2
	- หลังกริยาแสดงการมอง	3	0.6
	- หลังกริยาแสดงการยื่น	7	1.4
	- หลังกริยาแสดงความห่าง	4	0.8
	- หลังกริยาแสดงการกระจาย	10	2
	- หลังกริยาแสดงการขยาย	11	2.2
	- หลังกริยาแสดงการแยก	33	6.6
	- หลังกริยาแสดงสื่อสาร	23	4.6
	- หลังกริยาแสดงการแสดงความรู้สึกร่วมกัน	4	0.8
	- หลังกริยาแสดงการนึกคิด	9	1.8
	- หลังกริยาแสดงการสร้างสรรค์	18	3.6
	- หลังกริยาแสดงการปรากฏ	11	2.2
	- หลังกริยาแสดงการกำจัด	29	5.8
	- หลังกริยาแสดงความแตกต่าง	6	1.2

	ความหมาย	จำนวน	ร้อยละ
2.	การเริ่มต้นการกระทำ	56	11.2
3.	การเลิกสมาคม	3	0.6
4.	การฟื้นฟูสภาพ	5	1
5.	การทำให้เกิดชีวิตใหม่	6	1.2
6.	การสร้างให้เกิดขึ้น	20	4
7.	การจ่าย	3	0.6
8.	ความสำเร็จ	24	4.8
9.	การประมาณว่าค่อนข้าง	20	4
10.	ความชัดเจน	4	0.8
	รวม	500	100

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ข

รายการข้อมูลแยกตามความหมาย

1. การเคลื่อนที่จากภายในสู่ภายนอก

กริยากรวม

- 039 นายบุญชู ตีทองได้ออกจากห้องประชุม
- 051 คนร้ายทั้งสามได้ออกจากร้าน
- 096 นายปิยะพันธุ์ได้ออกจากห้องประชุม
- 146 ก่อนออกจากบ้าน คุณจตุรบุแล้วหรือยัง
- 181 เขาออกจากบ้าน
- 379 [ดิฉัน] ออกจากบ้านตั้งแต่ตีสี่ครึ่ง
- 416 แม่เลขานุกาโรณีคนนี้ไม่ยอมออกจากห้องท่านประธาน
- 451 คุณโหนกศักดิ์ออกจากร้าน
- 478 นักเรียนต่างทยอยกันออกจากห้อง
- 192 มดออกจากดักแด้
- 270 ผีเสื้อออกจากดักแด้
- 373 ภรรยาพวกขุนนางผู้ใหญ่มักจะออกไปนอกบ้าน
- 105 มาตรฐานท่อไอเสียกำหนดระดับเสียงที่ออกมาจากท่อไอเสียไว้ไม่เกิน 100 เดซิเบล
- 462 เหยื่อออก
- 142 แดดออก
- 041 ทุเรียนออกสู่ตลาด
- 255 ของทุกชิ้นที่ออกมาสู่ตลาดต้องมีคุณภาพ
- 133 อัลบั้ม When I Look In Your Eyes เพิ่งออกได้ไม่นาน
- 298 บทความในเรื่องเหล่านี้จะทยอยออกมาเป็นระยะ
- 135 งานเขียนของคนเหล่านี้จะยังมีออกมาอย่างสม่ำเสมอ
- 171 มิงงานเรื่องสั้นแบบไม่ค่อยสั้นเท่าไรออกมาให้เห็นบ่อยครั้ง
- 149 มีหนังสือหัวใหม่ออกมาอวดโฉมอย่างละลานตา

- 274 นโยบายด้านพลังงานออกมาจากใคร
- 313 กฎเกณฑ์การสำเนาพันธุ่มนุษย์ไม่ควรจะออกมาจากพวกขุนนางรัฐ
- 275 ความคิดตั้งมหาวิทยาลัยเที่ยงคืนออกมาจากวงพูดคุยกัน
- 020 ชาวที่ออกมาไม่เป็นความจริง
- 217 ชาวคราวเรื่องทับหลังปลอมเริ่มออกมาสู่สาธารณะ
- 371 กฎหมายข่าวสารข้อมูลออกมาเพื่อปิดบังข้อมูลมากกว่าที่จะเปิดเผยข้อมูล
- 008 ผลออกมาเช่นนั้น
- 226 งานก็จะออกมาดี
- 247 ผลงานออกมาเป็นที่น่าพอใจ
- 319 ผลปรากฏของการลงคะแนนเสียงออกมาคือ 336 - 204 เสียง
- 333 คำตอบที่ได้จึงออกมาในรูปของจิตบำบัด
- 340 ผลลัพธ์ต่างๆที่ออกมาจะต้องสนองความพอใจ
- 497 ผลจะออกมาอย่างไร
- 094 มีชาวออกมาว่ามีนักศึกษาไปไม่ถึงดวงดาว
- 046 ยังไม่ปรากฏว่ามีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับโสเภณีที่เหมาะสมออกมาเลย
- 332 มีรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 ออกมาแล้ว
- 013 มีมติออกมาเป็นอย่างอื่น
- 093 [รัฐบาลชุดนี้] ไม่มีผลงานออกมาเป็นรูปธรรม

กิริยารอง

หลังกิริยาแสดงการเคลื่อนไหวที่

- กระฉอก 401 เครื่องดื่มในแก้วถึงกับกระฉอกออกมา
- กระชาก 415 [ท่านรอง] หมายถึงกระชากปืนพกออกมายิง
- กระชาก 242 [หนังสือนี้] กระชากความจริงอันน่าสะพรึงกลัวออกมาประจานให้โลกรู้
- กระโดด 355 มันก็กระโดดผิงออกไปจากโถแก้ว
- ก้าว 488 ข้อเท้าที่บวมเป่งค่อยก้าวออกทีละข้าง
- ขย้อน 402 ข้าวถูกขย้อนออกมาอีกทางปาก
- ขับ 084 [นายสมชาย] ได้ขับรถออกจากบ้าน
- ขับ 102 นายวชิรวิทย์ขับรถออกใจกรรมถึงออกซิเจน
- ขาย 099 ทำยสุดก็ต้องขาย [ผลผลิต] ออกไปในราคาต่ำๆ

ชาย	334	ยารักษาโรคชาย <u>ออก</u> ได้ง่ายขึ้น
ชุด	122	กิจกรรมจะให้มีการลอกผักตบชวาในคู ชุดเลน สิ่งปฏิภูล <u>ออก</u> จากบ่อน้ำ
คลอด	455	เมื่อยผมคลอดลูก <u>ออก</u> มา
คืบ	202	ฉันคืบก้าง <u>ออก</u>
คู้ย	218	เขาชอบคู้ยทราย <u>ออก</u> มาเลอะนอกลาด
เคลื่อน	047	ดาวเทียมไม่สามารถเคลื่อน <u>ออก</u> จากยานแอตแลนติส
เคลื่อน	314	แกแกลกซี่กำลังเคลื่อน <u>ออก</u> ห่างจากเรา
เคลื่อน	251	ดาวเหล่านี้อาจจะกำลังเคลื่อนที่ <u>ออก</u> ห่างจากกัน
เคลื่อน	219	เงาพระจันทร์เริ่มเคลื่อน <u>ออก</u>
ฉาย	208	มีภาพยนตร์อีกมากมายที่ยังไม่เคยได้จัดฉาย <u>ออก</u> สู่สายตาประชาชน
ฉาย	464	หัวโบหน้าของสปีหรือมีแววงุนงฉาย <u>ออก</u> มา
ฉีก	151	ละครเรื่องที่ 12 ของพวกเขาฉีก <u>ออก</u> ไปจากแนวทางเดิมๆ
ชัก	124	โจรในคราบเด็กชักมีดคัตเตอร์ <u>ออก</u> มาจี้
โซย	058	กลิ่นคล้ายซากศพโซย <u>ออก</u> มาจากท่อระบายน้ำ
โซย	101	กลิ่นเหม็นฉุนก็โซย <u>ออก</u> มา
ดิน	385	ดิฉันพยายามดิน <u>ออก</u> จากมือที่จับไหล่ของดิฉันเอาไว้
ดิ่ง	206	ทำไมเทปวิดีโอเปล่าจึงดิ่ง <u>ออก</u> จากกล่องใส่ทางด้านข้าง
ดิ่ง	409	เขาดิ่งปืนพก .38 <u>ออก</u> จากกระเป๋ากางเกง
ดิ่ง	422	เขาดิ่งเอาธูป <u>ออก</u> มาจากกระเป๋าเสื้อผ้า
ดิ่ง	461	ฟักดิ่งแบ็งศรี <u>ออก</u> ส่งให้สับหรือสองใบ
ดิ่ง	420	[เขา] จัดแจงดิ่งผ้าคลุมเตียง <u>ออก</u>
เดิน	044	เขากำลังเดิน <u>ออก</u> จากสถานีตำรวจเอลบาตารี
เดิน	406	ฟักเดิน <u>ออก</u> จากกระท้อบ
เดิน	452	ทุกคนเดิน <u>ออก</u> จากห้องไป
เดิน	480	ฟักเดินโซเซ <u>ออก</u> จากร้าน
เดิน	197	ฉันเดิน <u>ออก</u> มาจากโรงภาพยนตร์
เดิน	424	หญิงวัยกลางคนเดิน <u>ออก</u> มาจากบ้าน
เดิน	398	[ผู้จัดการ] เดิน <u>ออก</u> มาถามด้วยความสงสัย
เดิน	278	มหาวิทยาลัยเพียงคืนกำลังเดิน <u>ออก</u> นอกกระแส
เดินทาง	410	เธอไม่เคยเดินทาง <u>ออก</u> จากเมือง

เดินทาง	108	เรือของกลุ่มกรีนพีซเดินทาง <u>ออก</u> จากประเทศแล้ว
เดินทาง	043	แจ๊คสันเดินทาง <u>ออก</u> ไปซื้อของในห้างสรรพสินค้า
เดินทาง	211	พวกเขาจะเดินทาง <u>ออก</u> ไปเก็บตัวอย่างแมลงจากที่ต่างๆ
ได้	193	งานวิจัยได้ผล <u>ออก</u> มาว่ายาตัวนี้มีผลข้างเคียงมากมาย
ได้	305	เราจะ <u>ได้</u> พลังงาน <u>ออก</u> มาใช้
ตกลูก	113	แม่โคท้องแก่ตัวหนึ่งตกลูก <u>ออก</u> มา
ถอด	248	เขาก็ถอดแว่นตา <u>ออก</u>
ถอด	440	[ฉัน] หยิบรองเท้าส้นสูงที่ถอด <u>ออก</u> ไว้บนชั้นวาง
ถอด	365	เราถอดวัสดุของเรือเก่าที่ละชิ้น <u>ออก</u> มาสร้างใหม่
ถอนตัว	004	กองทหารของอิตาลีจะถอนตัว <u>ออก</u> จากโซมาเลีย
ถอนตัว	107	กองกำลังญี่ปุ่นถอนตัว <u>ออก</u> จากกัมพูชา
ถอนตัว	056	เขาอาจกำลังพยายามถอนตัว <u>ออก</u> จากวงการเมือง
ถอนตัว	125	ยูโกสลาเวียถอนตัว <u>ออก</u> จากการเป็นประธานกลุ่มไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใด
ถอย	473	[เขา] ถอย <u>ออก</u> ห่างเชิงตะกอน
ถอย	470	หญิงสาวบางคนถอย <u>ออก</u> ห่าง
ถอย	477	เด็กต่างถอยห่าง <u>ออก</u> ไปออกันอยู่ที่ประตู
ถีบ	432	[สต็อก] ถูกถีบ <u>ออก</u> มา
ถือ	184	ประชาชนถือร่ม <u>ออก</u> นอกบ้าน
นำ	223	ภาพวาดดั้งเดิมของ Mona Lisa ถูก <u>นำ</u> <u>ออก</u> จากประเทศอิตาลี
นำ	025	นางอัญคนางค์ถูก <u>นำ</u> ตัว <u>ออก</u> มาจากเรือนจำ
นำ	241	สินค้าบาปถูกลักลอบ <u>นำ</u> <u>ออก</u> มาจากดินแดนเก่าแก่ของกัมพูชา
นำ	073	ผู้เล่นที่ได้รับบาดเจ็บจะต้องถูก <u>นำ</u> ตัว <u>ออก</u> ไปปฐมพยาบาลนอกสนามทันที
นำ	011	หัวหน้าสายตรวจ สน.มักกะสัน <u>นำ</u> กำลัง <u>ออก</u> ตรวจพื้นที่
นำ	068	เจ้าหน้าที่หน่วยกู้ภัย <u>นำ</u> เฮลิคอปเตอร์ <u>ออก</u> ค้นหาแล้ว
นำ	007	อิหร่าน <u>นำ</u> เรือดำน้ำลำแรก <u>ออก</u> แสดงต่อสาธารณชน
นำ	109	รัฐบาลอังกฤษ <u>นำ</u> เนื้อที่แซ่แข็งไว้เป็นเวลาถึง 6 ปี <u>ออก</u> จำหน่าย
นำ	042	สร้อยเพชรทั้ง 12 ชิ้นนี้จะ <u>นำ</u> <u>ออก</u> มาประมูลอย่างเป็นทางการ
นำ	297	[งานศิลปะ] ได้รับการ <u>นำ</u> <u>ออก</u> แสดงในนิทรรศการศิลปะ
นำ	010	นายจ้างบังคับมหาผล <u>นำ</u> ลูกโค <u>ออก</u> ไปเลี้ยงดูที่วิทยาลัย
นำ	303	มนุษย์รู้จักวิธีการ <u>นำ</u> น้ำมัน <u>ออก</u> มาใช้

นำ	308 [มนุษย์] นำสรรพสิ่งในธรรมชาติออกมาใช้ได้
นำ	095 เจ้าหน้าที่โรงพยาบาลนำป้ายชื่อที่ติดไว้หน้าประตูห้องออกไป
นำ	266 การปฏิรูปดังกล่าวจะนำสังคมออกจากวิกฤตได้มากน้อยเพียงใด
นำ	299 จะมีรัฐบาลของชาติใดสามารถนำเราออกไปจากห้วงโซ่อันยืดยาวของการก่อการร้ายได้
ปริ	419 [เขา] ไม่เคยมีคำบนปริออกมาจากปาก
ปลด	457 ชายหนุ่มปลดเนคไทออก
ปลด	017 ชาอูดีอาระเบียได้สั่งปลดบินฮัคเกอร์ออกจากการเป็นโค้ชทีมชาติ
ปลด	023 ประธานาธิบดีคิมยังซัมปลดนายยังอินซุงออกจากรักษาตำแหน่งนายกรัฐมนตรี
ปล่อย	029 ก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ถูกปล่อยออกมาจากท่อไอเสียรถยนต์
ปล่อย	111 [เข็มนาฬิกา] ปล่อยสารที่เป็นพิษออกมาในอากาศด้วย
ปล่อย	386 เขาก็ปล่อยมือออกจากไหล่ของดิฉัน
ปิด	471 พักปิดหยากรไถ่ออกจากรอบล้ง
เปล่ง	312 คำพูดทุกคำที่เปล่งออกมามีจุดมุ่งหมาย
เปล่ง	474 ดวงใจดวงน้อยๆ คงเบิกบานทัดเทียมกับเสียงที่เปล่งออกมา
เปล่ง	411 [ชายหนุ่ม] ไม่รู้ว่าจะเปล่งคำตอบใดออกไป
เปิด	183 ประตูหน้าบ้านเธอเปิดออก
เปิด	382 ประตูถูกเปิดออก
เปิด	476 มุ้งก็ถูกเปิดออกอย่างเร่งรีบ
เปิด	494 เขาแฉะเปิดฝาปี๊บออก
เปิด	405 [มาลินี] เปิดฝาล็อกเกตออก
ผลึก	257 ผู้หญิงถูกผลึกออกจากตลาดแรงงาน
ผวา	414 นางผวาออกจากมุ้ง
ไผ่	383 ดิฉันไผ่หน้าออกมาแอบดู
พ่น	138 โรงงานอุตสาหกรรมพ่นเขม่าพิษออกมา
พา	428 [ผม] พาคุณออกไปจากห้างสรรพสินค้าแห่งนี้
พา	469 มัน [ลม] จะพาของในท้องออกมาทางปากอีก
พา	395 อาหว่างได้พาตัวฝรั่งออกไปเดินป่า
พา	417 [พวกผู้ชาย] แย่งกันพาฉันออกไปกินข้าว
พุง	050 ไฉนมีพุงออกจากกรง

ฟาด	435	จ่ายศักดิ์ฟาดลูกตัดสิน <u>ออกนอก</u> สนาม
มุ่งหน้า	446	เราทั้งห้าคณะก็ <u>มุ่งหน้าออกสู่</u> ชนบท
ย้าย	167	เขากำลังจะย้ายครอบครัว <u>ออก</u> จากอพาร์ทเมนต์
ยื่น	391	นักข่าวสองคนกำลังยื่นหน้า <u>ออก</u> ไปนอกหน้าต่าง
โยน	475	[เขา] หยิบเศษขยะเหล่านั้น <u>โยนออกนอก</u> กระต๊อบ
โยน	498	[เขารื้อค้นสมบัติ] โยน <u>ออก</u> กระจายกระจายเกลื่อนแคว
ลอย	393	ควีนลอย <u>ออกมา</u>
ลอย	400	ผมนั่งนัยน์ตาลอย <u>ออก</u> ไปนอกบรรยากาศ
ลี้ภัย	159	[ประชากร] บางส่วนต้องลี้ภัย <u>ออกนอก</u> ประเทศ
ลูก	441	ชาวบ้านกำลังผลัดเปลี่ยนกัน <u>ลูกออก</u> ไปใส่บาตร
เลย	418	เลย <u>ออก</u> ไปทางซ้ายมือเป็นชุดเก้าอี้รับแขก
เลื่อน	250	ผนังต้องสามารถเลื่อน <u>เข้าออก</u> ได้
เลื่อน	002	การประชุมจะเลื่อน <u>ออก</u> ไปจากกำหนดเดิมประมาณ 2-3 สัปดาห์
เลื่อน	121	การประชุมจะต้องเลื่อน <u>ออก</u> ไปเป็นวันพรุ่งนี้
เลื่อน	123	[การเลือกตั้ง] ได้เลื่อน <u>ออก</u> ไปในวันที่ 11 ก.ค.
เลื่อน	091	ยานแอตแลนติสต้องเลื่อนเวลาเดินทางกลับสู่โลกจากเดิมในวันศุกร์นี้ <u>ออกไป</u> เป็นวันเสาร์
เลื่อน	089	ส.ส.หลายคนเสนอญัตติเลื่อนเวลา [การยุติการอภิปราย] <u>ออกไป</u>
แลบ	481	แสงสว่างของฟ้าแลบ <u>ออกมา</u>
แว่ว	489	เสียงดังกังวานแว่ว <u>ออกมา</u> จากในบ้าน
ส่ง	482	[มายสมทรง] ส่งเสียงกรนครี๊ดๆ <u>ออกมา</u>
ส่ง	055	ทางการจอร์เจียได้ส่งทหาร <u>ออก</u> ตามล่ากลุ่มกบฏ
สลัด	493	[มีลิงตัวใหญ่เข้ามาออกด] ต้องสลัด <u>ออก</u> หลายครั้ง
สวน	174	[เคนจิ] ต่อยหมัดตรงขวา <u>สวนออก</u> ไป
สะท้อน	268	เรื่องราวชีวิตในอดีตของชานาสะท้อน <u>ออกมา</u> จากเรื่องเล่าของเขา
สะท้อน	372	อิสระในการโต้ตอบกับผู้ขายของผู้หญิงชาวบ้านยังสะท้อน <u>ออกมา</u> ในการแสดง พื้นบ้าน
สะท้อน	347	ในความสัมพันธ์หญิงชายยังมีแง่มุมอื่นๆ ที่ไม่ได้ถูกสะท้อน <u>ออกมา</u>
สะท้อน	356	[ทุกๆ คน] ไม่จำเป็นต้องสะท้อนสิ่งที่ตนคิดเห็น <u>ออกมา</u> ในแง่มุมที่ตลกดีกว่าคนอื่น

- หนี 214 พวกเราคนไทยก็ยังไม่หนีออกไปเที่ยวตลาดได้
- หนี 258 นี่อาจจะเป็นการหนีออกจาก "กรอบใหญ่ที่สุด" อันนี้
- หยิบ 413 เขาหยิบนกหวีดออกจากปาก
- หยิบ 380 ดินฉิ่งจึงหยิบไฟฉายออกมาจากกระเป๋าถือ
- หยิบ 129 เขาหยิบรูปคู่ของเขากับเธอออกมาดู
- หยิบ 460 แกหยิบเหรียญสองสามอันในปากศพออกมาให้พัก
- หลังไหล 031 ชาวเวียดนามพากันหลังไหลออกจากกัมพูชา
- หลุด 286 หนังสือเล่มนี้เป็นงานที่หลุดออกจากรอบการโต้เถียงเกี่ยวกับจิตสำนึกทางการเมืองของชาวนา
- หลุด 098 บางครั้งมีคำพูดหลุดออกไปโดยไม่เจตนา
- หายใจ 438 เขาพยายามหายใจพรูออกมาทางปากและจมูก
- เหยียด 491 พักนั่งเหยียดขาทั้งคู่ออกไปข้างหน้า
- ให้ 071 หากให้ชาวออกไป [คนร้ายอาจจะไหวตัวเสียก่อน]
- ไหล 408 หยดน้ำตาไหลรินออกมาจากดวงตา
- ไหล 187 น้ำตาจะไหลออกมา
- ไหล 499 เหงื่อไหลโซมออกมาไม่ขาดสาย
- อพยพ 005 บรรดาราชกรรพอพยพออกจากพื้นที่นั้นแล้ว
- อพยพ 090 ประชาชนชาวกัมพูชาตัดสินใจอพยพออกจากหมู่บ้านเรา
- อพยพ 001 เจ้าหน้าที่ตำรวจอพยพผู้คนในร้านออกไปได้ทัน
- อาเจียน 426 เขาอาเจียนออกมาครั้งหนึ่ง
- เอา 198 ฉันทาน้ำแข็งออกจากช่องแข็ง
- เอา 154 เธอเอาซิลิโคนออกไป
- เอา 442 สมบัติล้ำค่าของนางจะถูกพิกเอาออกไปทิ้งข้างนอกอีก
- เอา 390 แดนดิงเอาบัตรประจำตัวออกมาแสดง
- เอา 224 มีคนนำเอาหนังสือของเราออกมาอ่าน
- เอา 185 [คนแต่โบราณ] ไม่ขัดสีเอาเปลือกออก
- เอา 199 ที่แห่งนี้จะช่วยแบ่งเบาเอาความรู้สึกเหนื่อยล้า สับสน และทำออกไปได้บ้าง

หลังกริยาแสดงการมอง

มอง	376	ผู้จัดการชอบ <u>มองออก</u> ไปนอกหน้าต่าง
มอง	448	เธอหันหน้า <u>มองออก</u> ไปนอกหน้าต่าง
มอง	381	คนที่อยู่ข้างใน <u>มองออก</u> ไปจะเห็นข้างนอกได้ชัดเจน

หลังกริยาแสดงการยื่น

แผ่	204	ต้นหว้าหน้าบ้านแผ่กิ่งก้าน <u>ออกไป</u>
ยื่น	388	ปูนปั้น <u>ยื่นออก</u> จากผนัง
ยื่น	412	มีกล่องของขวัญ <u>ยื่นออกมา</u> จากข้างใน
ยื่น	227	เหล็กไน <u>ยื่นออกมา</u> จากปลายส่วนท้อง
ยื่น	232	แขนและขาเขียนเป็นเส้น <u>ยื่นออกมา</u> จากลำตัว
ยื่น	421	ระเบียง <u>ยื่นออกไป</u> ในเหว
นูน	374	ผนังหินปูนโหนก <u>นูนออกมา</u>

หลังกริยาแสดงความห่าง

ห่าง	074	โรงพยาบาลอยู่ <u>ห่างออกไป</u> ประมาณ 300 กิโลเมตร
ห่าง	392	รถเล็ก <u>วิ่งห่างออกไป</u> หลายช่วงตึก
ห่าง	161	[เวียงแหง] <u>ห่างไกลออกไป</u>
ห่างไกล	360	ชนบทอยู่ <u>ห่างไกลออกไป</u>

หลังกริยาแสดงการกระจาย

กระจาย	425	อาหารและสิ่งของ <u>กระจายออก</u> คนละทิศละทาง
กระจาย	152	แสงไฟ <u>นีออนกระจายออก</u> ไป
กระจาย	267	การจัดการน้ำในประเทศไทยมัก <u>ไม่กระจายการจัดการออกไป</u> ให้กว้างขวาง
กระจาย	083	[ตำรวจ] <u>กระจายกำลังออก</u> ตรวจสอบ
แตกกระจาย	500	จานแก้ว <u>แตกกระจายออก</u> เป็นเสี่ยงๆ
แตกแขนง	158	การนวดเชลยศึกดีที่มีการ <u>สืบทอดแตกแขนงออก</u> ไปมาก
แพร่กระจาย	092	หนังสือคำสั่งดังกล่าว <u>แพร่กระจายออก</u> ไปยังหน่วยงานสำคัญๆ
แพร่สะพัด	148	เรื่องนี้ <u>แพร่สะพัดออก</u> ไป
เผยแพร่	065	ดิฉันนารีดังกล่าว <u>ตีพิมพ์และเผยแพร่</u> ไปจำนวนเท่าใด

เผยแพร่ว่า 283 เราเก็บข้อมูลดังกล่าวไว้เพื่อรอการเผยแพร่ออกไป

หลังกริยาแสดงการขยาย

- ขยาย 296 สถานที่ในการจัดนิทรรศการครั้งต่อมาจึงขยายออกไป
- ขยาย 307 วิทยาศาสตร์ได้ขยายความรู้และศักยภาพของมนุษย์ออกไป
- ขยาย 062 บริษัทผู้รับสัมปทานสามารถขยายการให้บริการออกไปได้ถึง 4 ด้านเลขหมาย
- ขยายตัว 213 ปัจจุบันชุมชนในเวียงแหงขยายตัวออกไปมาก
- ขยายตัว 335 ลัทธิพิธีนี้ได้ขยายตัวออกไปอย่างกว้างขวาง
- แผ่ขยาย 252 ตรรกะของ "ทฤษฎีสถาหรรมนิยม" ก็คือต้องการแผ่ขยายออกไปทั่วโลก
- แผ่ขยาย 260 บทบาทหน้าที่และจำนวนของข้าราชการแผ่ขยายออกไปอย่างกว้างขวาง
- แพร่ขยาย 170 กลุ่มคนอ่านสามเกลอแพร่ขยายออกไปอย่างรวดเร็ว
- ยี่ด 075 เรายังไม่อาจจะยี่ดชีวิตมนุษย์ออกไปให้ได้มากกว่านี้
- ยี่ด 116 [พรรคควมรัฐบาลเดิม] จะยี่ดเวลาในการยุบสภาออกไป
- ยี่ด 458 [เขา] ยี่ดเวลาที่จะอยู่ด้วยกันออกไปให้นานที่สุด

หลังกริยาแสดงการแยก

- ขาด 384 กระโปรงแบบมินิสเกิร์ตของดิฉันขาดออกจากกัน
- ต้อย 190 ขโมยได้ต้อยทับหลังออกเป็นสองชิ้น
- คัด 016 ไปรษณียบัตรที่ผิดกติกาเหล่านี้จำเป็นต้องคัดออกไป
- จำแนก 331 เราอาจจำแนกลักษณะเด่นๆ บางประการออกมา
- แจกแจง 282 ความสุข 101 เป็นการพยายามแจกแจงเรื่องของคุณสุขออกมาในทุกๆ มิติ
- แบ่ง 155 งานของกองกึ่งและสัตววิทยาแบ่งออกเป็นสองส่วนใหญ่ๆ
- แบ่ง 172 การผลิตปลาร้าแบ่งออกเป็นสองแบบ
- แบ่ง 280 ชั้นเรียนของมหาวิทยาลัยเที่ยงคืนจะไม่แบ่งออกเป็นคณะหรือสาขาวิชา
- แบ่ง 272 เราแบ่งงานเขียนออกเป็นสองประเภท
- แบ่ง 324 แนวคิดจิตวิทยาของฟรอยด์แบ่งจิตออกเป็นสามส่วน
- แบ่ง 366 มีการแบ่งที่ดินออกเป็นประเภทต่างๆ
- แบ่ง 315 ณ จุดใดที่เราแบ่งเวลาของปัจจุบันออกจากอดีต
- แบ่งแยก 175 มัน [การขาดคลอง] ทำให้ประเทศไทยแบ่งแยกออกเป็นสองฝ่าย
- แบ่งแยก 339 การวิจัยทางวิทยาศาสตร์ได้รับการแบ่งแยกออกเป็นสองสถาบัน

- แยก 449 [สุวรรณา] แยกออกมาอยู่ลำพังคนเดียว
- แยก 306 ตนเอง [มนุษย์] มีได้อยู่อย่างแยกตัวต่างหากออกจากธรรมชาติ
- แยก 112 สถาบันแห่งนี้แยกตัวออกมาจากกองเพิ่มผลผลิต
- แยก 035 ขอให้แยกตัวบุคคลออกจากระบบด้วย
- แยก 264 การใช้เทคโนโลยีได้แยกมนุษย์ออกจากธรรมชาติ
- แยก 287 การแยกรัฐออกจากพื้นที่สาธารณะนั้นเป็นสิ่งที่ไม่สามารถที่จะทำได้อย่างเด็ดขาด
- แยก 262 การศึกษาที่รัฐจัดขึ้นแยกชีวิตออกมาสู่มิติเดียว
- แยก 130 [เวียงแหง] แยกออกมาเป็นอำเภอ
- แยก 328 ร่างกายเป็นเครื่องจักรที่สามารถแยกออกเป็นชิ้นส่วนย่อย
- แยก 329 จุดหมายของวิทยาศาสตร์การแพทย์คือการค้นหาการบำบัดความเจ็บป่วยอย่างแยกออกเป็นโรคๆ
- แยก 049 เจ้าหน้าที่ไปรษณีย์จตุจักรคัดแยกไปรษณีย์บัตรออกเป็นสองส่วน
- แยก 349 มีการแยกองค์กรผู้ใช้อำนาจในการปกครองออกเป็นสามด้าน
- แยก 351 ประชาธิปไตยมองการเมืองแยกออกจากเศรษฐกิจ สังคม คุณธรรม วัฒนธรรม และปัจจัยอื่นๆ
- แยก 179 เปลือกโลกแยกออกจากกัน
- แยก 310 การอนุรักษ์พลังงานและทรัพยากรธรรมชาติอื่นๆ ไม่อาจแยกออกจากกันได้
- แยก 346 การผลิตแบบอุตสาหกรรมทำให้งานและบ้านถูกแยกออกจากกัน
- แยก 467 ลุงโซ่แยกถ่านและกระดูกออกจากกัน
- แยก 263 ระบบค่านิยมนี้แยกบุคคลออกจากกัน
- แยกแยะ 229 สมอของมดแยกแยะข้อมูลจริงกับข้อมูลเท็จออกจากกันได้
- หลังกริยาแสดงการสื่อสาร
- แจ้ง 118 คณะกรรมการจัดการแข่งขันกีฬาซีเกมส์ได้แจ้งโปรแกรมอย่างเป็นทางการออกมาแล้ว
- เฉลย 271 [งานเขียนชาติพันธุ์สมัยใหม่เขียนแบบที่ไม่บอกคำตอบไว้แต่แรก] และค่อยๆ เฉลยออกมาทีละน้อย
- ตอบ 369 มันยากที่จะตอบคำถามเหล่านั้นออกมา
- ตะโกน 330 คนที่ถูกหว่านน้ำตะโกนออกมา

ถ่ายทอด	353	ทำอย่างไรจึงจะถ่ายทอดองค์ความรู้จากตัวท่านผู้รู้ออกไปสู่มือของชาวบ้าน ธรรมดา
ถ่ายทอด	221	พวกเขาถ่ายทอดเรื่องราวของตัวเองออกมา
ถ่ายทอด	173	[การ์ตูนนิสต์] กำหนดหัวข้อเรื่องที่จะนำมาถ่ายทอดออกมาเป็นการ์ตูนการ เมือง
แถลง	294	ราชสมาคมแห่งลอนดอนได้แถลงออกมาว่ากิจกรรมของราชสมาคมก็คือ "การ ยกระดับปรัชญาแบบเพศชายขึ้นมา"
แถลง	295	มีการแถลงถึงวัตถุประสงค์ของการจัดงานออกมา
นำเสนอ	220	ภาพยนตร์เรื่องนี้นำเสนอออกมาในแนวสมจริง
ประกาศ	115	สมาคมฟุตบอลแห่งประเทศไทยประกาศรายชื่อนักเตะทีมชาติไทยออกมาแล้ว
เปิดเผย	361	คนใช้คนหนึ่งได้เปิดเผยออกมาว่าเธอฝันเกี่ยวกับการถูกล่าตามโดยงูใหญ่
เปิดเผย	141	[พระเอกและนางเอก] สามารถเปิดเผยความรู้สึกนึกคิดออกมา
เปิดเผย	317	เราเปิดเผยจุดอ่อนออกมาโดยไม่รู้ตัว
พิมพ์	389	พักพิมพ์ออกมาสองสามคำ
พูด	292	นักคิดหลังโครงสร้างนิยมต่างพูดออกมาอย่างชัดเจน
พูด	463	เขาพูดออกมาว่า "ลุง... ข้า..."
พูด	057	จะให้ตนพูดอะไรออกไปตอนนี้คงยังไม่ได้
เล่า	201	คนที่สามารถเขียนหนังสือบอกเล่าเรื่องราวของตัวเองออกมาได้ก็ต้องมีความ สามารถนะ
สารภาพ	436	ใครกลัวอะไรก็สารภาพออกมาจนหมดสิ้น
สื่อ	249	สาระที่ต้องการสื่อออกมานั้นน่าสนใจทีเดียว
สื่อ	276	สื่อที่มาร่วมงานครั้งนี้เผยแพร่สาระที่ต้องการสื่อออกไป
เอ่ย	399	เหนื่อยเหลือเกินกว่าจะเอ่ยออกไปได้
หลังกริยาแสดงการแสดงความรู้สึกรู้สึก		
ยิ้ม	318	เขายิ้มออกมาด้วย
ยิ้ม	484	เขายิ้มแหยๆ ออกมาเท่านั้นเอง
ร้องไห้	490	เขาอยากจะร้องไห้ออกมาดังๆ
หัวเราะ	394	ฉันไม่เคยหัวเราะออกมาดังๆ

หลังกริยาแสดงการนึกคิด

คาดการณ์	327	เราสามารถคาดการณ์สิ่งต่างๆ <u>ออกมา</u> ได้อย่างแม่นยำ
คำนวณ	304	ค่าเฉลี่ยของการใช้น้ำมันในประเทศไทยถูก <u>คำนวณออกมา</u>
คำนวณ	259	[หากจะนับให้เป็นความรู้] จะต้องแสวงหาวิธีการซึ่ง ตวง วัด <u>คำนวณค่าออกมา</u>
คำนวณ	326	มนุษย์ วัตถุ ธรรมชาติ ฯลฯ สามารถที่จะวัดและ <u>คำนวณค่าออกมา</u> เป็นตัวเลข
ตีความ	311	บรรดานักคิดจีนตีความคำสอนของพระพุทธ <u>ออกมา</u> ตามมุมมองปรัชญาของตนเอง
นึก	492	เขาพยายามพูดเท่าที่หัวสมองในตอนนี้จะ <u>นึกออกมา</u> ได้
ประเมิน	368	มันยากมากที่จะ <u>ประเมินออกมา</u> ได้
แปล	375	[หนังสือชื่อ The Book of Questions] ได้รับการ <u>แปลออกมา</u> เป็นภาษาต่างๆ ถึงสิบห้าภาษา
แปล	367	นายวิศิษฐ์ วังวิญญูแปล [หนังสือชื่อ Education for Liberation] <u>ออก</u> เป็นภาษาไทยแล้ว

หลังกริยาแสดงการสร้างสรรค์

เขียน	245	[นิยายสามเกลอ] เป็นผลงานที่เขียน <u>ออกมา</u> อย่างต่อเนื่อง
เขียน	147	ในชีวิตนี้คงจะต้องเขียนหนังสือ <u>ออกมา</u> ให้ได้
เขียน	344	เขาได้เขียนหนังสือต่างๆ <u>ออกมา</u> อย่างมากมาย
เขียน	430	ไม่ว่าคุณจะเขียนเรื่องอะไร <u>ออกมา</u> [คนอ่านจะคอยเฝ้าติดตามจนงอมแงม]
เค้น	150	กว่าจะ <u>เค้นออกมา</u> ได้แต่ละตอนแต่ละบท [มันยากจริงๆ]
ตั้ง	145	เวลาเขียนเราก็ตั้งพล็อตเรื่อง <u>ออกมา</u> ว่าจะเขียนอย่างไร
ทำ	140	ภาพยนตร์เรื่องนี้ <u>ทำออกมา</u> ในสไตล์ล้อเลียนสารคดี
ทำ	222	[เรา] น่าจะทำหนังสือ <u>ออกมา</u> สักเล่ม
ผลิต	177	กลุ่มผู้ผลิตหนังสือการ์ตูนอเมริกันพากันผลิตหนังสือการ์ตูนชื่อแปลกๆ <u>ออกมา</u> หลายตัว
ผลิต	309	ข้าวของอุปโภคบริโภคทั้งหลายล้วนแต่ใช้พลังงานในการผลิต <u>ออกมา</u>
ผลิต	072	กรรมการฝึกหัดครูได้จัดทำแผนการผลิตครูที่ชัดเจน <u>ออกไป</u> แล้ว
ผลิต	077	ยุโรปตะวันตกหลายประเทศร่วมทุนผลิตเครื่องบินตระกูลแอร์บัส <u>ออก</u> ตีตลาด
ผลิต	134	บริษัทเอกชนหัวใสผลิตเจ้าฝุ่นสายลับนี้ <u>ออกมา</u> ขาย

ผลิต	277 มหาวิทยาลัยกลางวันมุ่งผลิตบัณฑิต <u>ออกไป</u> รับใช้หน่วยงานขนาดใหญ่
พิมพ์	302 รายงานสัมมนาต่างๆสำหรับปี ค.ศ. 1964 ได้รับการ <u>พิมพ์ออกมา</u>
พิมพ์	238 สำนักพิมพ์วิบูลย์กิจพิมพ์ผลงานคลาสสิกตลอดกาลชุดเจ้าหนูปรมานู <u>ออกจำหน่าย</u>
รังสรรค์	273 งานชาติพันธุ์ไม่ได้เรียกร้องอะไรมากไปกว่าการรังสรรค์เรื่องดี ๆ <u>ออกมา</u> เท่านั้น
เล่น	195 สีหน้าของแฟรงเคิลสอดรับกับเสียงเปียโนที่ <u>เล่นออกมา</u>

หลังกริยาแสดงการปรากฏ

ปรากฏ	322 แบบแผนทางความคิดเกี่ยวกับสังคมของพวกเขาจะปรากฏ <u>ออกมา</u> ในรูปของตรรกะแบบง่าย ๆ
ปรากฏ	348 [ในการศึกษาสังคม] มักไม่ค่อยมีเรื่องของ <u>ผู้หญิงปรากฏออกมา</u>
ปรากฏ	284 บทสรุปของกิจกรรมครั้งนี้ปรากฏ <u>ออกมา</u> ว่า กระบวนวิชา "ศาสตร์แห่งการพึ่งตนเอง" มีระยะเวลาเรียนมากครั้งเกินไป
แสดง	487 อาการผิดปกติในร่างกายเริ่มแสดงชัดแจ้ง <u>ออกมา</u>
แสดง	178 ผมแสดง <u>ออกไป</u> สู่สายตาประชาชน
แสดง	281 [ทุกคน] สามารถแสดงความคิดเห็นของตน <u>ออกมา</u> ได้อย่างเต็มที่
แสดง	265 บุคคลได้แสดงศักยภาพอันหลากหลายของตนเอง <u>ออกมา</u>
แสดง	316 เพลงลูกทุ่งเวลาแสดงภาพ <u>ผู้หญิงออกมา</u> [ถามว่า <u>ผู้หญิง</u> เป็นอย่างนั้นจริง ๆ หรือ]
แสดง	352 เราสามารถแสดงข้อมูลด้านสุขภาพ <u>ออกมา</u> ในรูปของสถิติ
แสดง	243 ท่านรู้สึกยังไงก็แสดง <u>ออกมา</u> อย่างนั้น
แสดง	176 การแสดงอารมณ์ต่างๆ <u>ออกมา</u> จะต้องเป็นแบบไหน

หลังกริยาแสดงการกำจัด

กัน	261 ประชาชนถูก <u>กัน</u> ออกจากการเรียนรู้ในการจัดการชุมชน
กัน	288 ตัวอย่างที่สำคัญคือการ <u>กัน</u> ผู้หญิง <u>ออกไป</u> จากปริมนทลสาธารณะ
กำจัด	182 ยวดยานจำนวนมากถูก <u>กำจัด</u> <u>ออกไป</u> จากท้องถนน
ขจัด	325 ท่านได้จัดการเพื่อ <u>ขจัด</u> ความโกรธ <u>ออกไป</u>
ขจัด	337 เขาได้ <u>ขจัด</u> มายาภาพต่างๆ <u>ออกไป</u> จนหมดสิ้น
ขับ	026 ร่างกายสามารถ <u>ขับ</u> น้ำตาล <u>ออก</u> จากกระแสเลือด

ขับไล่	359 ประชาชนเชื้อสายอินเดียนถูกขับไล่ <u>ออกไป</u> จากป่า
ขับไล่	486 บางพวกอยากขับไล่ <u>ออกไป</u> พ้นจากตำบลนี้เสีย
ตัด	079 [สำนักพิมพ์ลองแมน] ตัดข้อความดังกล่าว <u>ออกไป</u>
ตัด	291 การแปลบทความชิ้นนี้ได้ตัดเอาบางส่วนที่ไม่จำเป็น <u>ออกไป</u>
ตัด	364 มันตัดเอาบางอย่าง <u>ออกไป</u>
ตัด	485 [เขา] ตัดรายจ่ายที่ไม่จำเป็น <u>ออกไป</u>
ตัดทอน	350 มีเหตุจำเป็นต้องตัดทอน <u>ออกไป</u> บางส่วน
ถอน	104 อิสราเอลจะถอนกำลังเจ้าหน้าที่ทั้งหมด <u>ออกไป</u>
เนรเทศ	045 อดีตภริยาไม่เคียดแค้นถูกเนรเทศ <u>ออกไป</u> จากโรมานี
ระบาย	362 จังหวัดอุบลราชธานีได้เสนอโครงการขุดคลองเพื่อระบายน้ำ <u>ออกไป</u> จากแม่น้ำมูล
ระบาย	024 กทม. ได้ติดตั้งประตูระบายน้ำเพื่อระบายน้ำ <u>ออกไป</u> สู่ทะเลด้านคลองด่าน
ระบาย	033 ผลผลิตทางการเกษตรจะต้องได้รับการระบาย <u>ออกไป</u> อย่างมีประสิทธิภาพ
ระบาย	465 แกะบายความอัดอั้น <u>ออกมา</u>
รื้อถอน	006 ชาวบ้านรื้อถอนเครื่องกีดขวาง <u>ออกจาก</u> ลำคลอง
ลบ	358 เราได้ตามลบข้อความดังกล่าว <u>ออกไป</u>
ล้าง	234 สถาบันมีแนวคิดอยากจะทำล้างภาพในอดีต <u>ออกไป</u>
ไล่	153 [ลูซิเฟอร์] ถูกไล่ <u>ออกไป</u> จากสวรรค์
ไล่	061 นายหวังถูกไล่ <u>ออกจาก</u> งาน
ไล่	131 [เธอ] ถูกไล่ <u>ออกจาก</u> โรงเรียน
ไล่	279 บรรณารักษ์หนังสือพิมพ์ฉบับนี้ไล่นักเขียนคนนี้ <u>ออกไป</u>
ไล่	450 ฉันทักไล่คนใช้เก่า <u>ออกไป</u>
หาย	053 นางบัวเขียวหาย <u>จาก</u> บ้าน
หาย	496 ม่ายสมทรงหาย <u>นอก</u> กระทู้
หลังกริยาแสดงความแตกต่าง	
ต่าง	336 หมอเมืองปรับเปลี่ยนแนวปฏิบัติให้ต่าง <u>ไป</u> จากเดิม
ต่าง	186 แต่ละแห่งมีสไตล์ของบ้านพักที่ต่าง <u>กัน</u> <u>ไป</u>
ต่าง	320 คำสามารถมีความหมายต่าง <u>กัน</u> <u>ไป</u>
แตกต่าง	285 ยังมีเจมส์ สก็อตต์ที่เห็นแตกต่าง <u>ไป</u>
แตกต่าง	293 ขบวนการเคลื่อนไหวเหล่านี้มีวัตถุประสงค์แตกต่าง <u>กัน</u> <u>ไป</u>

แปลก 235 กลิ่น [ของสลัดผัก] แปลกออกไป

2. การเริ่มต้นการกระทำ

กริยากรรม

- 003 กลุ่มผู้สื่อข่าวได้ออกเดินทางไปยังจุดที่เกิดเหตุแล้ว
- 064 นายกรัฐมนตรีออกเดินทางไปร่วมประชุม
- 157 เธอได้เริ่มออกเดินสายแสดงทั่วโลก
- 256 โคัลัมบัสออกเดินเรือ
- 403 เราจะออกเดินทางข้ามมหาสมุทรแปซิฟิกต่อไปยังอเมริกา
- 423 ผมออกเดินทางวันพรุ่งนี้
- 021 เจ้าหน้าที่และนักวิชาการออกกรณรงศ์ให้ความรู้
- 052 หน่วยสารวัตรนักเรียนออกตรวจตราดูแลความประพฤตินักเรียน
- 117 ประชาสงเคราะห์จังหวัดได้ออกเยี่ยมเยียนผู้บาดเจ็บ
- 127 พวกลักลอบขุดค้นหาของเก่าก็ออกล่าหาขุมสมบัติ
- 210 คนทำพลอยบ้านเราเริ่มออกสำรวจหาแหล่งวัตถุดิบใหม่ๆ
- 289 นักการเมืองเริ่มออกหาเสียงกันอย่างจริงจัง
- 427 นักการเมืองของไทยออกพบประชาชนบ่อยมาก
- 434 ใ้เสื้อฝ้ายออกก่อคดีปล้นฆ่าอย่างโหด
- 225 หม่าหริ่งออกหากินในช่วงเย็นและตอนกลางคืน
- 240 นกชอบออกบินต้านลม
- 269 ภาพยนตร์เรื่อง "14 ตุลา สงครามประชาชน" ยังไม่ออกฉาย
- 200 พวกมัน [ซาตาน] จะไม่สามารถออกมาทำร้ายใครในโลกได้
- 018 เมียนายประจวบได้ออกมาตามให้รีบกลับบ้าน
- 032 เจ้าหน้าที่จะออกไปให้บริการในพื้นที่วัดเขตบางกอกน้อย
- 081 ประชาชนออกมาใช้สิทธิ์เลือกตั้ง
- 164 [ແຮມໄມ] ไม่เคยออกไปติดต่อสถานที่เพื่อถ่ายทำละคร
- 168 ภรรยาเขาต้องออกไปทำงานร้านอาหาร
- 203 พ่อต้องออกไปรับจ้างทำงานนอกบ้าน
- 212 ผู้หญิงออกไปทำงานนอกบ้านมากขึ้น

- 321 เขาออกไปดูภาพยนตร์
- 345 ผู้ชายต้องออกไปรบ
- 357 ผู้ชายออกไปล่าสัตว์
- 396 [ผม] ได้ออกไปทำข่าวตามสนามกีฬาต่างๆ
- 233 นักร้องออกมาร้องเพลง
- 228 ฉันกลัวเขาจะออกไปเล่นข้างนอก
- 009 [ทหาร] จะสามารถออกไปเป็นแรงงานที่มีมาตรฐานได้
- 156 ผลิตภัณฑ์ที่ออกมาวางขายกันทุกวันนี้คงจะไม่มีอะไรสักอย่างที่จะปลอดภัยร้อยเปอร์เซ็นต์
- 163 หนังสือ "สุริโยทัย" จะออกมาฉายให้คนไทยได้ดูกัน
- 014 สื่อมวลชนญี่ปุ่นพากันออกมาประณามรัฐบาลนายโมริ
- 027 ประธานาธิบดีชัคคัตม ฮุสเซนมีได้ออกมาแสดงทัศนะใดๆ
- 028 ประธานาธิบดีของฟิลิปปินส์ได้ออกมากล่าวยืนยันว่าจะยังคงนำเข้าสินค้าข้าวจากไทย
- 030 อย่าออกมาวิจารณ์เพียงเพื่อให้มีความเคลื่อนไหวทางการเมือง
- 034 รัฐมนตรีกระทรวงตำรวจของอิสราเอลยังได้ออกมาประณามเหตุการณ์สังหารหมู่ครั้งนี้
- 038 ทนายความของเอสตราดาออกมาเรียกร้องให้อัยการควรเคารพการตัดสินใจของวุฒิสมาชิก
- 040 เลขานุการกรมโยธาธิการได้ออกมาตอบโต้ถึงกรณีที่นายจันทร์พุดผาดพิง
- 060 ผมคงไม่กล้าออกมาพูด
- 066 นักการเมืองออกมาพูดถึงสถานการณ์ตลาดหลักทรัพย์
- 067 รัฐมนตรีหลายคนได้ออกมากล่าวยืนยันว่าจะไม่มีการเปลี่ยนใจเกี่ยวกับการสั่งปิดเหมืองถ่านหิน
- 069 ราชเลขาธิการในพระราชสำนักมกุฎราชกุมารออกมาเผยถึงสาเหตุที่เจ้าหญิงมาซาโกะไม่ได้เสด็จฯ ร่วมในพิธีดังกล่าว
- 076 นักวิชาการออกมาระบุว่านายกรัฐมนตรีไม่ควรออกมาดำเนินกรณีชุกหุน
- 082 เลขาธิการพรรคชาติพัฒนาออกมาระบุว่ารัฐบาลแก้ปัญหาเศรษฐกิจไม่คืบหน้า
- 097 ผู้ที่ไม่เกี่ยวข้องไม่ควรออกมาแสดงความคิดเห็น
- 169 เขาได้ออกมายอมรับว่าการรวบรวมหลักฐานยังคงหละหลวม
- 189 ยังไม่มีหน่วยงานใดออกมายืนยันได้ว่าพีชดังกล่าวปลอดภัยจริงหรือไม่
- 194 เธอออกมาขอบคุณแฟนๆ ที่นิยมเพลง "เธอที่แสนดี"
- 342 นักวิชาการทั้งหมด 500 กว่าคนออกมาคัดค้านโครงการดังกล่าว
- 387 รัฐมนตรีผู้รับผิดชอบออกมาประกาศว่าจะจับคนร้ายให้ได้ในสามวัน

397 ส.ส. ฝ่ายค้านท่านหนึ่งถึงกับออกมาประกาศว่านายกรัฐมนตรีคงไม่ใช้วิธีการแก้ปัญหาด้วย
การยุบสภา

กริยาสกรรม

180 ผมเคยออกเรือที่ใช้ไฟล่อจับปลา

343 โค้ดัมบัสและคนอื่นๆ เตรียมออกเรือ

3. การเลิกสมาคม

106 ใครไม่ปฏิบัติตามก็ต้องออกจากพรรคพลังธรรม

165 แหม่มคงรู้สึกอึดอัดหากต้องออกจากครอบครัว

166 เราออกจากวงการนี้

4. การพ้นสภาพ

036 [หญิงขายบริการ] คนเก่าออกจากอาชีพขายบริการ

120 พรรคกิจสังคมไม่มีวันออกจากการร่วมรัฐบาล

300 เราจะออกจากวิกฤตนี้ได้อย่างไร

254 ทำอย่างไรเราจึงจะออกจากการเมืองแบบพหุนิยม

354 การออกนอกระบบราชการจะมีคุณประโยชน์ต่อสาธารณะอย่างยั่งยืนได้อย่างไร

5. การทำให้เกิดชีวิตใหม่

048 แกะออกลูก

196 แมลงวันชนิดนี้ออกลูกเป็นตัวหนอนได้

230 [ราชินีมด] คอยออกไข่ตามจำนวนที่รังต้องการ

085 สวนผลไม้ในเขตภาคตะวันออกเฉียงออกกำลังออกดอก

126 พี่ช้กออกผลให้เรากินตามฤดูกาล

162 มัน [ต้นหว่า] ออกลูกใหญ่และดก

6. การสร้างให้เกิดขึ้น

- 128 ผมงกล้ามาออกเทปชุดนี้
- 136 [ดารานักร้อง] ออกผลงานรวมเล่มกันมากมาย
- 237 ยังดี วจีจันทร์ออกนิตยสารเล่มใหม่
- 037 กรมการค้าต่างประเทศเตรียมออกประกาศเปิดประมูลขายข้าว
- 103 กระทรวงสาธารณสุขได้ออกประกาศฉบับใหม่
- 059 สถานเอกอัครราชทูตไทยประจำกรุงลอนดอนได้ออกแถลงการณ์ชี้แจงข้อเท็จจริง
- 063 คณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติได้ออกแถลงการณ์ประณามชาวโครแอท
- 119 ใครเป็นผู้ออกใบปลิว
- 070 กรมโรงงานอุตสาหกรรมจะออกมาตรการเกี่ยวกับการใช้และขนย้ายวัตถุมีพิษ
- 078 ทางกรมได้พยายามออกมาตรการที่ดีที่สุด
- 086 รัฐบาลรัสเซียออกกฤษฎีกาเพิ่มจำนวนเงินที่ประชาชนสามารถนำไปแลกเปลี่ยนธนบัตรรูเบิลแบบใหม่
- 100 กระทรวงอุตสาหกรรมออกกฎหมายบังคับให้ผลิตภัณฑ์ท่อไอเสียต้องได้มาตรฐาน
- 114 สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมเสนอให้ออกพระราชกฤษฎีกากำหนดให้ผลิตภัณฑ์ท่อไอเสียรถจักรยานยนต์ต้องเป็นไปตามมาตรฐาน มอก. 341-2528
- 209 รัฐบาลออกพระราชบัญญัติทางด้านสิ่งแวดล้อม
- 338 ไม่มีเหตุผลใดที่จะออกกฎหมายถาวรห้ามการสำเนาพันธุมนุษย์
- 370 รัฐบาลไทยต้องออกกฎหมายให้กำหนดอัตราดอกเบี้ยได้เกิน15%
- 022 รัฐบาลโรมาเนียได้ปฏิเสธที่จะออกวีซ่าเข้าประเทศแก่อดีตกษัตริย์ไมเคิล
- 054 กองทัพของรัฐบาลบอสเนีย-เฮอร์เซโกวีนาได้ออกหมายเรียกตัวชายฉกรรจ์ชาวมุสลิม
- 110 การออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู สปศ. ต้องระวังระบบพรรคพวก
- 231 กระทรวงมหาดไทยอนุมัติออกหมายจับพระราชภาวนาวิสุทธิ

7. การจ่าย

- 015 [เกาหลีใต้] ออกค่าใช้จ่ายในการสำรวจดังกล่าว
- 019 จะให้ กทม. ออกเงินเองคงเป็นไปได้
- 132 ค่าเหินหาวทั้งหมดเธอบอกว่าส่วนใหญ่เธอออกเอง

8. ความสำเร็จ

- 080 [คุณแต่่วตั้งใจจะพูดข้อเท็จจริงทั้งหมด] แต่เมื่อถึงเวลากลับพูดไม่ออก
- 216 พูดถึงครุหมานน้ำตาเริ่มคลอพูดไม่ออก
- 433 มันคือไม่ออกเพราะคิดไม่ตก
- 144 บางคนอาจตลกไม่ออก
- 479 พักยิ้มไม่ออก
- 447 ข้าพเจ้าและเพื่อนในกลุ่มสนุกไม่ออกเลยจริงๆ
- 301 ผมก็คิดไม่ออก
- 341 นักวิชาการก็ดูไม่ออกเหมือนกัน
- 443 แม่ดูออกว่าเขาเป็นคนดี
- 445 ผมดูออกตั้งแต่ที่แรก
- 466 ข้าพเจ้าจะดูเชิงออกว่าเชิงคงไม่ทำอย่างนั้น
- 468 ดูไม่ออกว่าใครเมากันแน่
- 244 หลายคนคงจะพอเดาออกว่าผมกำลังจะพูดเรื่องหนึ่ง
- 191 ผมนี่ก็ไม่ออกเหมือนกันว่ากีฬาฟุตบอลถือกำเนิด ณ แห่งหนตำบลใด
- 246 [หากคุณติดตามการ์ตูนในหนังสือพิมพ์] คงจะมองออกว่าเนื้อหาที่ถูกนำเสนอมากที่สุดคือเรื่องการเมือง
- 253 บางทีอาจจะมองไม่ออกว่าหมายความว่าอะไร
- 363 ผมอ่านภาษาฝรั่งเศสไม่ออก
- 439 อักษรที่เขียนบนกล่องผมอ่านไม่ออกเลย
- 188 [ผู้อยู่อาศัยในสลัม] อ่านหนังสือออก
- 437 มีอักษรที่ยกยอที่เขาแปลไม่ออก
- 012 หากใครดีหรือไม่ดีจะต้องแยกออก
- 139 บางทีก็ขายไม่ค่อยออก
- 453 ยูอาจจะขาแข็งซะก่อนจนต้นฟุตบอลเวิร์คไม่ออก
- 239 ฉากนี้ไม่ยากแต่ไม่รู้ทำไมเล่นไม่ออก

9. การประมาณว่าค่อนข้าง

- 137 ดอกกะหล่ำสีออกชมพู
- 236 บางภาพมีสีออกน้ำตาล
- 215 ใบเหลืองออกใหม่และแห้งกรอบ
- 088 [หวานเป็นคนเสียงต่ำ] จะออกทุ้มๆ หน่อย
- 205 รสชาติออกเปรี้ยว
- 431 เธอออกจะตื่นเต้น
- 459 คุณนายออกจะกระดากอยู่บ้าง
- 472 เขาออกจะไม่แน่ใจด้วยซ้ำ
- 087 นิสัยจริงออกจะว่าจริง
- 143 [กระต่ายป่า] ออกจะฉลาดแกมโกง
- 160 เรื่องมันออกจะธรรมดา
- 207 ผู้เขียนคิดว่าใช้คำว่า “การตื่นไว้สวระ” ก็ออกจะเบาไป
- 290 การโต้เถียงไม่ค่อยตรงประเด็นนักและออกจะสับสน
- 323 มันเป็นเรื่องที่ออกจะเกินไป
- 378 คุณออกจะหนุ่มไปนะ
- 404 แกออกจะเพี้ยนอยู่นะ
- 407 เรื่องนี้มันออกจะเหลวไหลอยู่มาก
- 429 สุภาษิตของเขาก็ออกจะว่ารวย
- 456 เจ้าสาวของนายออกจะเปรี้ยวจิตจืด
- 483 เขาออกจะฉลาดกลัวในเรื่องชกต่อ

10. ความชัดเจน

- 377 หนดเห็นอริมฝีปากกระจุกนั้นก็ดูเก้และเทดีออก
- 444 [ปีศาจได้นั่งเบนชีไปเรียนหนังสือ] เทดีออก
- 454 ตาปีแฟนเธอออกจะห่อออกยั้งนั่น
- 495 แกดีออกอย่างนั้น

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นายกาจน์กิต วงศ์ศรี เกิดเมื่อวันที่ 16 มิถุนายน พ.ศ. 2521 ที่จังหวัดเชียงใหม่ สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาอังกฤษ จากมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เมื่อปี พ.ศ. 2542 ในปี พ.ศ. 2545 เข้าศึกษาต่อระดับปริญญาโท สาขาวิชาภาษาอังกฤษ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2542 จนถึงปัจจุบัน รับราชการตำแหน่งอาจารย์ สังกัดภาควิชาภาษาอังกฤษ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย